Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1084. Batowski Aleskander “Rozpoznanie niektórych rękopismów zbiory hr. Wiktora Baworowskiego r. 1855 poczęty”.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

ЛЬВІВСЬКА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім.
В. СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

ФОНД 4 (Бав.)

ОПИС 1

ОД. ЗБ. 1084

1084
V 2 25

Ważniejsze
Rękopismo
ś.ś. Wiktora Bawor
przejrzane i
pokrótce opisane
1856 — 1858.

W Kartki ob. razem —
z Martheim Dzierżkowskiego.

Kar. 127/2 (1541. 6. maij.) D. Przerembowski Decan. et Officiál. poznan. — — archidiac. warschovia etc. tax. teraurs Regij — D. Szydwa. (tu jak wszędzie czytta wzmianka o Kazimierku który jak się zdaje był Kupcem albo jakimś urzędnikiem celnym wtwrakowie przez którego różne wypłaty przechodziły.)

— 128. (1540) Tegoż roku (postaw sukna czerwonego dla podkanclerzego fl. 40. — pro me Stanem panni rubri fl. 25.

— 128/2. Toma de Lapi fl. 105 gr. 6. gros pro co solvi dno Capitaneo rogozneu. —

Dna Czechowska — (1541.)

— 129. Dawid (Nicl.) Pomyatowski Custos Gnes. — Petrus Conarski —

— D. Grabynski fl. 50 gros dedi pro monstrancia (Martino aurifabro) de mandato eius hos. — solvit Dominus Archiep. ropalis (ri) — —

129/2 — Dziadurzyce (dwa razy wypisane)

— 130 Die 16 July 1541. Mens. dd. Nicolaus Volsky a stell. vandomirien. misit Hanus Grotto fl. 150. — — — Et hoc pro panno zelone emis panni mensurat idem Grotkader debet — ibd.

Kar. 130/2 (21 augusti 1541.) Reverendus D. Joannes Skalski pro 2. pecijs telle fp. 12.

— 130/XXX 13 7ptemb. Benedict Slotnyk fp. 50 talleros in quibus moadiat Koflikoff (kufelków) hoc est rostrzechanoff 6. jeden dwoyaky trzeczy pąnkati —

— 131/2 Keltk Januschek fp. 48.

D. Rzdzymsky Scolasticus poznan.

— 132. 2. 8bris 1541. Jan Nyposchycz z barczewa? voyaky trebovelsky. ad exemendum aurum et argentum per mortem patris eius a Rno D. Epo Cuyaviensi sedi in manus Dambnyeski fp. 50.

Dña Sancty gnyowska pro vlnis adamasch. brunatny 19. fl. 27. gr. 22. s. 1. —

Baltzar Sprczowa —

— 132/2 Dñus Raffael Lesczynski die 13. 8bris 1541 — — remanentnik debitor fp. 37 [illegible] 2 —

Kylyan Lukowski

Bisowski —

— 133. Leonardus Herman proviktus s. Spiritus — —

Kar. 133/2 — — pyeskovatyes Kobyz 692.
— Dedi ad manus vxoris Chaym
M. aureos pruteuicos alias pieskovate 1615/4. qui ponderant marcas 19. — hoc duo
M Modlyschewski debet. —
1542 die 4 Januar. ad Toruniam Chaimo dati aurei portugalien. 100. qui faciunt
in auro vngar. fl. 1000 —
(dalej pisze w nuncyance wartości powyższych pieniędzy ćwikawa)

— 134/2 10 novemb. 1541. Sigismundus Corczbog talleros fl. 200 —
— 20 novemb — D. Martinus
(nowe Kromer.) Canonicus Gnezn. et D. Joannes
Lopaterki fl. 300.

— 135. M Stacio S. m. Regie a Monasterijs 1541. abbas Trzemeschn:
fl. 80. — — abbas de Vangrovyecz fl. 64 —

— 136. — — pro Erasmo Norisen fl.
174/18. etc — — — —
— — — pro Jednorozecz fl. 80
pro Sobol fl. 40 —
pro duobus equis vratislavie emendi fl. 30. — — —

— 137. D. Nicolaus Jaschowski Succameranius Vilicensis et Vicecapit.
Syradien. fl 89 gr. 18. — alias [illegible]
bros (?) 56. quos pro eo solvi Dominio.
Cantori pomian pro denarijs circa
Syradiam. —

Kal. 137. — D. Idzarowski fp 80
— — " D. Norkowsky vice capitaneus
poznan. talleros 90. —
137/2 D. Lucas Jancowski —
Sulocki ad necessitatem D.
Ostrorog.
— — Corycenyski
— 138. die 20. Decemb. 1541. pro Anno
Duo D. Archiepo gnesn. missi
9 flamina panni purpuriani
nakrapyany — per quendam
Stanczel de Radospycze a seba-
styano acceptos in quibus fla-
minibus continentur ulne 592.
cum medio et media quarta per
gros 22. facit fp. 434/18.
— — —
cad. die per eundem vectorem de
radospyze missi Mcō. Duo Volumy
carteli. sandomir. et Magistro
curie S. Mts. Reginalis flamina
panni purpuriani 6. zelone a
rozek (?) — 2 in una barilka
inclusas penas telle 20. —
— 139. Debita mercatorum 1541.
Nacio Erasmi Schyllyng (boves.)
Peter End per Cameram poznan-
— per Cameram Calyss —
Jurek Helt —
Stanislaw Guttcter a bobus per
cancer. Calyss. 1039. facit fp.
800. —
Hanus Vngarus fp. 1000 —
denarios fp. 331. —

Kur - 139/2 — D. Roch Coschmynski Capitaneus Gnyevcoviensis (?)

— 140. 27 Januar. 1542. peter Endrzy Balliß tribus pannorum — Balla akska? contentus in se Hamina 27. per fl. 10. gr. 15. facit fl. 283/15. Balla Svyskovient?) contentus in se Hamina 28. per fl. 8. facit fl. 208. Balla Lowyschi (?) contentus in se Hamina 19. per fl. 16./15. facit fl. 313/15. — Summa totius facit fl. 805. — Idem vectori a advectoribus eiusdem panni pozuan. fl. 7. dedi. —

— 140/2 — D. Jwyarkowski Archid. Gnesn. fl. 24.
die 10 Febr. 1542.
Barthol. Przeborowski fl. 32.
Idem — fl. 60 —

(Karl 42. wyjęty po najwyższej części białych.) —

(str. III — 169.)

Prawa chełmińskiego. Księga czwarta. (Rozdziałów I — LXXXXI.) (pod Rozd. IX. — Rozdz X. XV. XXV. — (pod Rozdz. XXIX. Rozdz XXXII. XLIX. LV. LXVIII. (pod Rozdz. LXXI) — Rozdz. LXXXIII. — dodane. (porow. Jus Culm. wyd Daniłow. — na str: 174. 175. 176. 179. 180. 185. 188. 190. 196. 200. 207. 208. 209. 217.) —

(str. 170 —

Prawa chełmińskiego. Księgi Piąte. (Rozdz. I — LI którzy końcowe definitowe brakuje od LI — CIII.) — (pod Rozdz. IX.) Rozdz. XVI: XVII. dodane. — (porów. Jus Culmense. nbi supra na str: 229. 232. 233.)

Wymienione dodatki tak całych Rozdziałów jako i częściowych zgadzają się zupełnie z wydaniem Danilowicza wyżej porównanem — stron: zaś tego tu położone dla tego aby łatwiej dojść można w którym miejscu Rękopismo dwa Danilowicz poprzednie z temże wydaniem ~~się~~ tudzież Słowa czemiem Kusznerowicza się różnią — lubo Słowar może vnii tegoż nie zupełnie zawarte jest dla wyrazów polskiej praca jego niedopogadzenia. — (np. vidimus vel vidua przekłada słowem otrok.)

Rozpoznanie
Niektórych Rękopismów
Zbioru h. Wiktora
Baworowskiego
r. 1855 poczyty.

Nr. 1084
IV. G 2.

Rękopisma
o przedmiocie Magij i Alchimij.

Na tu pisma Sędziwoja *

(Kart 1 – 27. pisanych i figur i obrazków kolorowanych 19 8vo)

Na pierwszej karcie przed pismami znajduje się wypisz mniej więcej dokładny pism z uwagi krótkiemi rzki amb. Grabowskiego wydawcy wielu zabytków pisemnych – wypisz je jak po robie tu zebrane i przy każdem proś tej przez powyższego właściciela udzielonej wiadomości naszego pozwolenia uwagi udzielemy. –

f. 1.) descriptio emblematum Jaroslaviæ in Russia in domo lapidea ad proposituram ejusdem Ecclesiæ spectante cura et sumptu ejusdem admodum Rdi Thomæ Canavesij quondam illius Ecclesiæ proposity depictorum cum eorum explicatione

(pismo piękne współczesne zdaje się około r. 1640) Opis krótki – emblematów wykaranych z napisami q. Kanawcy, czy Kanewczy był że wnosić mogę proboszczem Jarosławskim za Tomasza Zamoyskiego który był dziedzicem tego

* Rkps ten nabyty przez hr. Baworowskiego od Ambroziego Grabowskiego który na wierzchniej okładce sam ten tytuł położył. Jest zbiorowy różnych rąk współczesnych po łacinie, francusku, polsku pisany – szczególniej opis jego i kartki czas i pomiędzy wtrąca. Jest ni foliowanie. liczba tych 67.

tego majątku do śmierci r. 1638 przypadłej - w młodości miał nauczycielem jeżdżenia konno z dworu cesarskiego włocha Kanewczego - przez którego zapewne ów Tomasz Kanewczy stał albo kazał sobie to znakomite otrzymać - alchimią w tedy w Wiedniu była dla wszystkich nadzwyczajnej wagi - przywiózł więc ów duchowny ją z sobą do polski; i ślad o niej i o swojej nauczycielu w tych malowaniach na piecach, piecu i kominie zostawił. Współczesny Sędziwojowi mniemał ją z nim bliżej zetknąć; wdziałał sobie swoje doświadczenia z Kanewczowych atoli przez tych emblematów pism więcej mi nie mamy - w Kapitule przynajmniej powinnoby ich więcej o tym poborcy wiadomości najdować, który był uczony i zamożny był w starożytności przyjaźni - posiadacza Arystotelesa polskiego i etyki przez Petrycego wydane po polsku na którego folianie z paragonami bardzo opatrznymi wyciśnione były imię i nazwisko Kanewczego zapewne od niego w dawne odebrał, więc i biblioteki mniemał mieć własny. x) przy końcu opisu tych emblematów czytamy iż takowe były na piecu proboszcza odmalowane.

pod

x) Ten Kanewczy żył jeszcze podług Życia Tomasza Zamoyskiego bo pisał pod tytułem: Lucatus Lechide ad tumulum Joannis Alberti p Thom. Canevei 1633.-

N. mój życiorys M. Sędziwoja.

pod wizerunkiem raz bieg napis: Hic est verus, occultissimus sapientiae naturalis, processus. ale nie koniec na tym. Byty w samym pieca dy koniec, bo to nuniato byc do alchimicznych robot przyrzadzenie osobne) wizerunki, napisy itp znamionujące adeptów i sztuki zagineniona. Rysunków przy opisie niema // niżej obaw na kar: 9: 16 z flamella i aerraka alchimistów allegoryczne tej sztuki obrazki: // —

4.3-6.) Ex M. S. Sendivogii (ut opinor. sic):

Operatio Elixiris philosophici, tak starych jak i teraźniejszych philosophow, ktorych ja ich sam z drugiego wieku nego (tak) z wiadomosci mojej probowali krotko a prawdziwie opisane. — Doświadczeń tych jest 12 z zakończeniem godne uwagi że po polsku, nie, rzadą jednak łacina pisane. Skad tu zaginionych Sędziwoja ostatnich prac okazuje się. pisanie i czytanie przypisane wdaje mi że ręka samego Heir. Piroczego w młodszych latach, ktory się zajmował alchimią, a teraz mamie wrpół, czernym Sędziwojowi, prace te

meat

miał za jego wtarunk (ich opinion) dodając, bo mógł to lepiej wiedzieć. Był to uczony i na swój czas znakomity mąż - wiadomość o nim mamy w ojcowskich wspomnieniach Ambr. Grabowskiego T. I. w 1845 wydanych - dla historii niedokładną jest - mam o nim więcej studjów i z tych kiedyś życiorys da mi lepszy wydać. -

f.7.) Recepty jak mi mieniam złoto tegoż kopjowane na sól twarda (Cal fisio) - wypisy z dzieła Leonarda fiaravantego alchimisty (które wyszło w wenecji 1571 z tyt: compendio di secreti rationali:

- Feretto di spagna. -
- Sal gemmo fusibile. -
- Litargirium auri in quo differat a litargirio argenti -
- Lac virginis -

f.8) List de Lobeyre do Sekretarza Marij Ludwiki z Gazagów Denoyerr (pisany po francuzku czytelnie podobną ręką pinocrego. udziela wszelkich uwag jak żywe srebro (☿) rozwodniać (▽) rudzieli wyciek tej wody. Zapewne dochodził tem czy ni ta woda nie myła do tworzenia złota. data listu: College

Fortet

Fortet 29 aout 1659. à Mr Mr Den:- secretaire des commandements de la Reyne de Poulogne. Na str. 8 recto piórem figura z napisem - la forme du fourneau et de la cornue. - Z tej kopij przepis czyli recepta jak żywe srebro (mercur.) przemienic (riduire) na wode. -

f. 9.) Imagini tratte dal Sr Denoyer continenti il magisterio hermetico cavate dal libro di Flamelle - (pisany tytuł ręką późniejszą.) Rysunków (akwarell.) w 8ce str. 7. zdaje się Denoyer kazał je dla pięknego kopiować w paryżu z oryginalnego Rkp. Flamella mikołaja który żył w XIV wieku i był sławny alchimista. Z rysunków ma się tajemnica robienia złota odgadnąć. Takie alegoryczne figury miały nadto dowiód i po Flamelu - jak np nazwanie Kowrki o którym u Wiszn: hist: liter: pol. T. IV mowa się dowiedzieć. - Rękopis wspomniany wyżej najdował się dawniej w bibliotece arcenatu paryzkiego; pod tytułem: Figures hieroglyphiques, comme il les a mises en la quatrième arche du cimetière S. Innocent de paris. Objaśnienia tych obrazków napisał sam 1399 roku. (Schmieder: p. 193.) -

f. 10 - 13.) Des jeux, huile de Talc et or potable des philosophes. Dialogue entre artefius et Clytophon. (wypis z jakiejś drukowanej rozbiórki z Bernarda 1660.)

f. 14

ff. 14.-15.) Practica Joannis Trithemij opatis heimensis abbatis per quam veram scientiam magisterij philosophici obtinuit. (odpis czytelny.) Urodzony tu Niemiec pisał o Alchimii dość ciekawe rzeczy. urodził się 1462 r. był benedyktynów opatem - pisał różnie teologiczne, historyczne i filozoficzne rozprawy; w tych dwu ostatnich działach jest wiele wiadomości o Alchimii - wynienia duchowny w kronice opactwa benedyktynów w Hirschau w Wirtembergskiem. - praktyka powyższa składa się 1°- z spisu - 2°- Conjuratio (na to 3 figury geometryczne w kołach z liter złożonych nazwane, charakterami mer. kurego - 3° descriptio seu Explicatio literarum conjurationis - 4°- descriptio seu Explicatio ~~literarum~~ circulorum ~~coniuratorum~~ - 5°- Explicatio finis magisterij. (osobno: preparacya mercurjusza z różnych wyjęta.) Ob. Schmieder str. 237. nic o tej praktyce nie zmiankuje. -

f. 16-) Imagini del P. Rettore delle scuole Pie contenenti il processo del magisterio hermetico, cavate del libro di Aurach. - (na trzech stronicach płasz hermetycznie rozmaitych akwarelle robionych, z różnymi figurkami i napisami 12. - praca wspaniała 1665. Rektor szkół pobożnych w Warszawie zwał się Wacław. - Jerzy Aurach Francuz alchimista żył 1470 w Strazburgu. akwarelle te są wyjęte

wyjęte z jednego alchimicznego dzieła jego Rorariusa po łacinsku oryginalnie pisanego — nigdy z druku nie wyszło. mają być i wiersze w temże mieszane niemieckie. Flamella naśladowanie ale już więcej praktyczne. (Schneider. p. 236.)

ff. 17 – 24) Dni exoptatum tertium principium rerum mineralium vel de Sale philosophorum cum vera preparatione lapidis et Tinctura philosophorum etc etc – filius Sendivogii I. F. H. S. (pismo w 2 kolumnach. pióreczek i drugiej ręki) ob. niżej artyk: o Sędziwoju.)

f. 25.) Preparatio Mercurii vulgaris a niżej: Congelatio mercurii (ręka pisarza.)

ff. 26 i 27.) (61. List Tomasza Ratzkiego (?) do Michała (Sędziwoja) po łacinie: na końcu: Dabanthur H- kurde die 2 martij Ao- 1587.- autograf ciekawy i dotąd nieznany. Ten Ratzki v Racki miał w okręgu podtenczas zajmować górnictwem, metalurgją, wiz i alchimją sprawiał – a że był w niej ćwiczony i adept – list ten świadczy w ołkuskich kopalniach, trzeba było oddzielać srebro od ołowiu – musiał więc być sprowadzony zeruch i miał jak się domyślam biblioteki z najważ-

wotaci tryst

Jan Racki był w następnym już 17m wieku wkrakowie cenionym panegirystą zapewne tym to- miasza.

rozwodzących się dzieł alchimistycznych.
doświadczenia które robił za dni
jamo opisane - mówi o Kamieniu
filozoficznym, o tynkturze i jej
wyjątku ale że prosi Sędziwoja
aby tego nikomu nie udzielał, przeto
tu jak mi zdaje kawałek tej karty
listu tak wiono odstrzygł aby gdyż
wpadł list komu wrzec, nie umiał
go dalej wiyć - sam zaś wozek go
osobno każdego razu - dziś odstrzyżek
ten zagiął - (chyba rozumy go mi-
kaj między kupionami tym papierów
jest dowyg - którym także nowi nasi
alchimiści biorą rodzaj albo dzisi
alchimij - fijawolki robią złoto!)
(ob. obraz: o tym liście i sam
list w artykule i życiorysie M.
Sędziwoja pierwszym napisanym -)

ob. osobne karty tego Rkp

Rękopis w folio znajdujący się w zbiorze hr. Dawerowskiem. Tytuł tu na całej karcie średniej wielkości w 11 liniach. — Signatury właściwe niema żadnej prócz na wierzchniej okładzinie wewnątrz dotknąć: Manuscript. 9. a na 1ej karcie białej przed tytułem: miscellanea varia. — Oprawa w skórę jasno brunatną tektury na wierzchniej okładzinie w kwadrat marginalnym porządku:

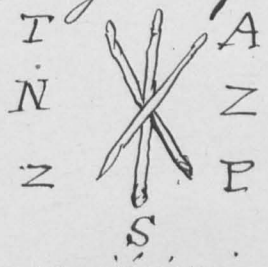

w suchem wyciśnieniu.

PROTOKOŁ
TRANSAKCYI WSZELAKICH
Y RZECZY ROZNYCH
POWAŻNYCH,
DLA
ZABIEZENIA PROZNOWANIU PISANY.
ANNO DNI.
1667.
w ZAMOSCIV

(prócz 2 kart z tytułem zpoczątku nieliczb. ma cała Księga kart zryli foliów 1—140 — potym opuszczono kilka a dalej od 150—386. przy końcu Index kart nieliczb. 3. i białych nieliczb. kart 6.)

Pisząc uwagi moje nad Hajdensztajnem i Bohomolcem (r. wydane) nadmieniłem o wypisach własnoręcznych J. M. Opolińskiego niektórych zbiorów bibl. ordyn. Zamojskiej; (Cod. Rkp. bibl. Opol.: na str. 13: wprzypisku do str. 14. podobny powyższemu zbiorowi podaję. — Jest to księga kopjalna z której prawie zbiór zdziałany [illegible] jako wyżej zaszyta a może wkrótce potem później skończona. ponieważ

prócz

mów żywota P. Zamoyskiego przez Stanisława Zurkowskiego i jego rożne mowy, listów itd (acz niewymyślny) zbiór ten nie piszere zawiera pisma wymienię takowe porządkiem kart jak po sobie idą:

ff 1 — 54½

Reinholdi Heidensteinii devita Joannis Zamoscii R. pol. Canc. et exerc. Ducis summi. Libri tres. (Index ten na karcie niel. ocz. f° 1 dedicatio ad Thomam Zamoyski. f 2 — 12 de vita et Liber I. f. 12½ — 32. Liber II f. 32 — 54 Liber III. f. 54. Victoriarum J. Zamoscij Elenchus. f. 54½ fragmentum ex Testamento Joa[nnis] Zamoscij.)

ff. 55 — 140.

Rerum polonicarum. Liber primus f. 55 — 81½ — Liber secundus f 82 — 107½ Liber tertius f. 107½ — 140½. (Za nim i listy następujące a Litera Caroli (Sudermanii) ad Zamoscium Dat. Stokholmi 17 februar. 1602. (f. 132½.) b Litera Zamoscij ad Carolum (b. d. zdaje się w kwietniu 1602 [illegible] 133 — 134.) c Alia ejusd. (Zamoscij) ad Carolum. Dat. ex castris ad moysam. 11. Julij a°. 1602. cum schedula. (f. 134 — 135.) —

Żywot ten i pisma wydałem r. 1860 wosobnej książce. Winienem wstępie dałem zdanie o ważności tego pamiętnika do dziejów, i rozmaitej opisanej treści.

c Litera Zamoscij ad Carolum, data ex castris ad Mex Movyram. 12 augusti 1602 cum schedâ. (f. 135, 136)

d Litera Caroli ad Zamoscium. sd. suppon: in Julio 1602. (f. 135.) —

e Litera Caroli ad Zamoscium (data pridie q^a 7bris 1602. (f. 136) —

g Litera Zamoscij ad Carolum. Se castris ad idem D. petri: 10. 8bris 1602. (f cod.) —

// Jest to dzieło Hajdensztajna drukowane nieźrownie później od tego rzeczy: 1ma księga poczyna się z śmiercią Jana Króla Szwedzkie^o ojca Zygmunta III — 3^cia księga kończy się bitwą pod Białymkamieniem i oddaniem Żmudzi Karolowi Chodkiewiczowi w zarząd. //

(pisał również Hajden: pod powagą Jana Zamoyskie^o jak radzę.)

ff. 150 — 151½

De polonica Electione in comitijs varsaviensibus Anni 1587 et quae acta sunt usque ad coronationem Sigismundi III et captum Maximilianum. (excerp. ex opusculo quodam impresso.) —

f. 154½

De forma Regni et Regibus Poloniae

f. 155½

Item excerpta de Regno polonie. —

f. 156½ — 158½

Elegantissima aliquot Litera Joan^is Sarij

sarij Zamoyscij: I ad Clemen-
tem VIII. papam A°. 1605 (zamoś:
24 martij) — II ad Regem Anglię
Dat Zamoscij - - - - ; III ad Justum
Lipsium (zamościj 29 Maij A°. 1605.

ff. 159 — 172
2

Ordinatio Jm. Dni Joannis Sarij
Zamojskii S. R. Pol. Cancellar. et
Exercituum Ducis Gener. (ab A°=
1589 ad am= 1604). — (w jest
rożnych transzakcij 5 i potwierdze-
nie ordynacij przez Zygmunta III.)

ff. 172 — 176.
2

Roboty gliniańskie. Copia z metryki
Jwo pana Jana na Zamoś. Zamoy-
skiego itd. — Co się stało prawdziwe
z panami Senatorami od rycerstwa
polskiego i węgierskiego pod Gliniany
A°. 1379. (przy końcu: „Koniec
historiej od przodków naszych sta-
rożytnej wolności ij swobod Kacheckich
pilnujących. amen.") —

f. 176.

Definitio Roboty. początek: „Roboty
jest wielkie rugowe prawo itd — konie:
„i ma się i powinien stawić pod u-
traceniem majętności." —

ff. 176 — 178.
2

Oblata Laudi Conventus particularis
Sedentis A°. 1590. 3. Julij strony
pogrowszego które natenczas było u-
chwalone. —

ff

f. 178.

Forma iuramenti quod Bethlen Gabor praestitit Caesareae legato Sureico et portea per legatum suum Courlandiae polim misit. (6 d.)

f. 178 v.

Iuramentum Turcarum Imperatr Gabrieli Bethlem Gabor factum Wratislaviae fuit illatum germanico idiomate. (it.)

f. 179.

Stephani Regis allocutio ad procures polonos. a° 1583. —

ff. 179 — 180 v.

Votum Jo. M. p. Metm i Kanc. Kor. Jmp. Jana Zamoyskiego który z stolka swego senatorskiego wystąpiwszy uczynił takową rzecz w Kole na posrod Izby między senatorami stanąwszy. 1605. —

ff. 180 v. — 181.

List Jmp. Zołkiewskie° het. i Kanc. kor. do króla J. M. a° 1620 z Baru wyjeżdzając 26. augusti. — (List ten z małą zmianą wielony przez Zurkowskie° w żywot Jom. Zamojskiego wydrukowany na str. 61. † przeciwnie (06. niniej. Wiop. fo 243 v.) —

+ Liv. X.

f. 181. 182.

List do Begierbeya ocrakowskiego do Jmp. Kanc. Kor. JP. Tomasza Zamoyskiego a° 1636. (daty niemasz pisany na polu pod achioli wrię

tak

tak nazwana. (ob. żywot Tom. Zamoyskiego przezemnie wyd. str. +)
— Respons od JP. Tom. Zamoy: Kanc. kor. Regierzegowi odzakw. Szecinu A°. 1636. dan w Zamosciu 17 Lipca. (item ibid. str.)

+) pod Liczb.: (f. 181. i 182.)

Ob. Rękop.

f. 183 — 220
2

Mowy rożne, vota, commissie i Listy zktorych proceder życia ś. p. Tomasza Zamoyskiego chwalebny Bogu i ojczyznie przyjemny objawiają się. (Tytuł poczem idą pisma które przy żywocie wyżej wspomnianym drukiem ogłoszone — pod Liczbami: I str. 173. II s. 181. III. s. 214 IV. str. 259. V. str. — VI. s. 266. VII. 272. VIII. str. 284.

ff. 221 — 284.
2

Żywot i Dzieła itd. (Tomasza Zamoyskiego itd) przez Stanisława Zurkowskiego itd. (ob. cały tytuł w książce przezemnie wydanej. —

ff. 286 — 306
2

(znowu dalsze vota, mowy itd Tomasza Zamoyskiego które wydałem ob. widzisz jak wyżej pod Liczbami.

f. 301.

Vredens od króla Jm. Szwedzkiego Władysława królewicza polskiego

panom

pacom portom ad Ordines Regni
ab tempus electionis. a^o 1632.
20. 8^bris. —

308.

ff. 301 — ~~303~~ — ~~305~~
2 2

a Oratya per Jm^m Skurium Scribę
Eppum Premisliensem in Electione
Regis nomine Ser. Wladislai Regis
Suecię ad Ordines Regni habita
(8° 1632. po polsku. — b Respons
tymże pp. portom przez Jm^x Arcy
biskupa gnieznien^o imieniem
wszytkiego Senatu. — c Mowa
krolewicza Jmci Kazimierza. 21.
8^bris 1632. (podczas elekcyi.) d No-
minacya K. Jm. Władysława
przez X. arcybiskupa gnieznien^e.
(8^bris 1632.) — e przemowa Jmx ar-
cybis gnieznien^o przy oddawaniu de-
cretum Electionis krolowi Jmu Wła-
dysławowi. (8^bris 1632.). f przemo-
wa Jp. Sobieskiego Marszałka Koła
rycerskiego do króla Jm. po przyjeździe
uczynioną 14. 9^bris w warszawie
w kościele S. Jana. a. 1632. —
g Mowa krolewicza Kazimierza Jmci
po Elekcyi. Władysława króla. (8^bris
1632.) —

ff. 309 — 328
2

(zdaje mowy ich mniejszego przy
życiu Tom Stanisławskiego drukiem
przezemnie wydanem pod literami.)

Listy niektórych panów Profecye i Vaticinia, Transakcye niektóre dawniejsze. (typus)

pojedynczo jak następują tu się kładą: a List X. Zbarawskie° Kanclerz. Krakow° do jednego ex patribus Soc. J. a° Dñi 1619. – (Ten list drukowan: w Zbiorze pamięt. Niemiewicza.) b List Xcia Zbarawskie° komissego Kor. do X. Biskupa krakowskiego. a° 1619. – c tegoż Koncept o Warmiej: warmia ergo praeses itd. – d List ś.p. Władysława IV do Cesarza tureckiego a° 1636 po łacinie. – e Vaticinia. Przemie polskie albo prognostyk jego. a° 1553. – f. Revelatio s. Brigitte. – g prophetia s. antonii de anchora simplici rithmo inversetta. wiersz. łac. 26. – h prophetia ex libro R^mi Dñi Epi gandensis impreso a° 1648. – i a° 1650 prognostyk. Żorawskiego matematyka krak° p. – k. Vaticinium Doct^is et Astronomi peritissimi Retij a.D. 1582. de successione Regum pol^o post obitum Sigismundi – Augusti l prophetia Regis. wiersz. łac. 2. – ł. wypis proroctwa starodawnego które przy budowaniu baszty albo bolwerku jednego w Marienburgu w prusiech zalezione było od Komendanta szwedzkie° r. 1656. na niedzianej tablicy. – (Do r. 1662.)

m

m prophetia abbatis Hidruntini. A° 1279. — n prognosticum cuiusdam in annum. 1666. — o prophecya albo Kontenta listu od wice-Rega Sycylijskiego do Ojca Jerozolimitanskiego. A. 1660. (do r. 1670.) — p Nowy prognostyk postawiony N. Cesarzowi Jll. od X. Jan. Dynota z komet wypisany. a. d. 1665. r. O kometach co, kiedy, ktore znaczyły. (od r. 69 po Chr. do r. 1613.) s Nowiny z Wenecij a. 1649. (o pogromie wojska tur: przez wenetow w r. 1644. w maju. zatarka boża otrzymanym. — t. planetus Gwiaz Ducis adverso certamine fugientis. (Kyl. nakamiennym.) b r. około 1650. u Epitaphium Cardinalis Richelieu romanicum. br. — w Epitaphium Urbani VIII pontificis romanicum 1645. — x petitiones cardinalium ad papam. (br. około 1650.) y mowa Xcia dolińskiego grandzurdzięgo do chłopów w gromadzie. (br. 1650 cir.) — z. Opaczna Ewangelia strony wojny cesarza chrześc° z szwedami w niemczech A. 1638. —

f. 341
2

podział monety Ad. 1629. umieszczony pod L. w żywocie J. Zamoyskiego przemienie wyd:

ff. 343 — 346
2 2

(Miscellanea: a. Cug różnych narodów

wiersze

wiersze pol: około r. 1650. — b amores nationum. (wier. Facii. 8.) — c descriptio morum dwierzarum nationum wiers. rymowane pol. około 1650 — d Icones animorum z Facii'kiego na polskie przełożone. wier. pol. obaw poprzednie. — e descriptio polonorum hieroglyphica. (br. 1650? wier. Fac.) f Żydek chłopskie. wier. pol. br. — g parkwil na arcybiskupa gnieź° (Baranowskiego wier. b.) — h wiersz p. Leszczyńskie° wdy Derbskie° 4 wier. pol. — i Na p. Podkanclerzanke Opolińska. 6. wier. polskiej br.) k do dwa Radziwiłła który pojął panią z Strocin - po polsku Strozinową po rozwodzie z X. Wiśniowiecką. 8 wier. pol. — l ni Ludovicam (na król. Maryą - 11 wier. Fac.) —

W. 346/2 — 352/2 WS

Wojna wołoska od Cesarza tureckiego Ormana przeciwko Koronie polskiej podniesiona za panowania Naj. pana Zygmunta III kr. pol. i szwedz. R. 1621.
(do Jw° p. piotra ze Brzina opalińskiego, Jan Wrabiá Ostrorog w. da poznański te pracę swą obraca.)
Była drukowana 17 raz w Poznaniu 1622. in f°. jest bardzo rzadka — w tym samym roku pozegnał się Autor z światem. †

ff. 352/2 – 379.

Djarjusz wojny tureckiej pod Chocinem R P. 1621. – początku jej i progresu. –

(znamy w różnych Rękop. pod imieniem Sobieskiewskiego. Są tu punkta traktatu – Instrukcye – opis wojska pod Chocinem –)

ff. 379 – 380/2

Djarjusz Expedicji Cesarskiej Stanisława Zołkiewskiego Kanc. i Hetm. w. Kor. przeciw Tatarom Kuniderbaszy tureckiemu. R. 1620.

ff. 380/2 – 386.

Djarjusz expedycyi wojska polskiego pod Chocimiem przeciwko Osmanowi cesarzowi tureckiemu. a. d. 1621. a d. 31. aug aż do 10. 8bris opisana

+

(Na tej kończy się cała owa księga kopjowana – następuje Index tego manuskryptu dosyć dokładny – kart 2 pisanych – potym białego papieru arkuszy. 3.) –

(Ob. osobne Kartki moje tego MSS.)

16a

Füger M.

Dem Gubernialrathe v. Fortemps.

1818

$\overline{\text{Γ. Θ. 25}}$

$\overline{\text{IV. Θ. 14}}$

$\overline{\text{Γ. Ε. 11.}}$

Wierzchnia okładka (wewnątrz i figi-
gaus a wewnątrz both.)

REGESTRVM

DEBITORV.

PZDADWSKI.

GNOSI. DOMINI.

STA NISLAI.

Format. 4°

Spodnia okładka (wtuł samych okładek
a wewnątrz środka.)

O Działyńskim Kanclerzu bardzo rzadko zamiękamy z współczesnych źródeł. Rkps niniejszy krótkowymi dz. 1532 – 1542. Zdaje się że był jakimś wykazem poborów cel czynszowych poborów królewskich koronnych wpływów – zdań, wydatków i pozycji expensae proprias różnych. Jest niezupełnie pisany i nazwany przeto ten Opis i Wyciąg w bardzo małej ilości czynsz.

niniejszy Rękopis jest w Zbiorze Wiśn. Baworowskiego we Lwowie d. 15 Maja 855.

Alex Batowski

Na 1ą Karcie.

Omnes et singuli qui per Inolitum Regnum Poloniæ Iter faciunt versus Prussiam usque in Gdanum postissimum qui vltra Costrin habitant Iter suum confirere debet (sic) per Poznan, gnezn. Wladislaviam Deinde Toruniam. —

Wladislavien, vero et aly omnes extranei mercatores vectorerque iter suum agebunt per Lubysch, Conyn, Radzcow adorque Toruniam pariformiter hos trangredientes per dictaloca curribus merciburque trancant. —

(Tas na odwrocie biała)

Miaduski Stanisław był pisarzem na ziemi poznańskiej - jest stad że r. 1525. był pisarzem ziemi poznańskiej Sekluski Jan (znany pod nazwiskiem Sekluciana) - także między latami 1540 - 60 był nim jeden wiekowy - wbijał bowiem cyframi że około r. 1553 wzrok miał osłabiony a 1563 bardzo osłabiony podobny - Dochody ziemi wpływały do skarbu koronnego - król mianował zarządzał pisarzów itd. - ziemi były po miastach -

uwaga o tym Rękopisie

Książka ta jest własna że przypada wydanie na czas w którym Tomicianum gorliwego dla ścisłych wiadomości osób – cen towarów itd. itd. między latami 1532 a 1542. Zapisuje sobie karta po karcie wypożyczane rożnym osobom gotowe pieniądze – obrachunki za towary, pobór dani królewskiej ropacie w Polsce – gdzie obliczenia końcowe nakreśla i przekreśla i osobno jasno dodaje Polski Mieszczan ze Kamienia Dradeński którego odcisk na książce Generous wyrasa i herbem Jelita wskazuje być niektórych cel Królewskiej Srkatuły poborca i wypłatnikiem a razem rodzicem faktora bankowego w Toruniu** do którego wiadomości przedniejszej ma komitive osoby z wsi Polski się udawały. tyle można się domyślać z wzmianek które nisze porządkiem słownie przytaczam. zapiski moje ograniczam na podaniu ostatniej wartości monety – i towarów niektórych tudzież wyrazów polskich ale cały Regestr. po łacinie pisan. W tych kart 140 bardzo wyjęcia przy końcu k. 42 które nie wiadomo się aby były zapisane. – Rękopis ten pojmuje Hr. Baworowskiego biblioteka –

* Skarbu Król. P. M.

** albo Poznania

Niektóre ważniejsze miejsca

Kar. 2. — Debita 1532.
D. Bogwszch Am Dm Epi Cracoviensis Marschalcus.
pro vinis 5 purpuriani Dzyky
f. g. 21. fp. 4 / 27. — < —
— 3. D. Cristoff Czermyenythki — —
3/2. Dnus Malechowski. — —
— Ponyatowski Custos Gnesnen —
— 4. D. Canonicus Drzeborowski —
Joannes Cazymieco. (1533.) Wayi sig był factorem czy Kupcem w Krakowie)
D. Grzymala. —
D. Vyjstampski — .
— 4/2 — Ryffalski —
— D. Nicolaus Bychowski. —
— 5 Dnus Ruffael Ocresky (1533)
Balthar Smalcz. —
Joannes Volynyecz. (1537.)
— 5/2 Stanislaus Pyenyazek —
Nicolaus Pyenyazek —
Jacobus Doctor — plebanus Poznaniensis
— 6. Dnus Jacobus Grzeschny = Brzozowyr
Dominus Comendor. —
— 6/2 Zamoyski WS WS

Karta 7.

K. 7. Dñs Bychynyrki.
Foltin civis pozn. et Baccc-
przezzlaw. Gnoyenyrki.
— 7½ Hanus Rykossa.
Dñs Cobylnicrky.
Martinus pellifex.
— 8. Dñs Tomas Lubranyrki
Castellanus Brestensis.

Erasmus de Czcrakow Cast. Brs.
Dñs Nyemrka.
8½. Dñs Vyssocrky Canon. poznan.
Dñs Doctor Blazij poznan.
Sebastian Shyssclfedr.
9. Beman Chelmsky.
Gawronysky Rewka.
Dñs sebastianus Opalyenyrki
prepositus poznan.
9½. Organista poznan.
Modlybog. (wuj Kopernika)
D. vargawrky

Kav. 10. Dñs Nicolaus Lancerki
Judex Caliscien. —
Dña Smygelska.
— Ostrorogova.
10/2 Dñs Helt.
Dñs venceslaus Kostrzazowski.
Dñs Raffael Lesszynski.
Dñs Magister montium
Zuppe vyelicen. —
11. Dñs Boglowski (horazy. —
— Joannes Vylkowski.
— Roch Coschmynski.
11/2 Dñs Crzyvicerki notarius
mei Dñi thezaurarij Regni.
— Dñs Modlyszhewski.
13. pro Dño Dño Dño petro Kmyta
comite de Vyszny cre palatino
et Castellano Cracov. ac R. P. supre
no Marsalco etc.
— 17. Sebastianus et laurencius
Lubomyrszczy. (15 May 1538)
— 18. Dñs Sczyaczycki (Turscicki)
19. — Stanislaus Lwowski.
(1538.)

Kr 19. Dñs. przerslaus Pobulycki.
Dna. Gomolynska.
— 19/2. Dñs Orzechowsky (Krayczy
gw Ks. Biskupa)
— 20. Dñs Jabłkowski —
— 21. Dñs Nicolaus Sanczygnyowsky
capitaneus Bussczensis.
Jan Conarski.
Dñs Zakrzynyski.
— 22/2 Dñs Zbanyski.
— 23 Dñs Rydzynski.
Dñs Leonardus Nawoyka.
— 23/2 andreas Bachala de Gloggovia.
— 24/2 Hanczel vngarus aut Sabina.
— 25. Hieronymus Crigiel de Cracovia
Dña Zarąmbyna.
— 26 Georgius Gorzenski.
26/2 Hanczel Lang Civis Cracov. —
— 27. Socretska de Darnow.
— Dñs Joannes Zaramba.
— 27/2. Dña Byelykowa. —
— 30. Olbrycht Canya de Corlen. —

Kar. 31. Dñs Venceslaus Zaramba - 1537.

— 32/2 venerr. D. Felix Gomolynitki ad recipitatem fratris sui Domini Hanistai Gomolynitki Notarij terr. Syradien.

— 33/2. (die 30. Octobri 1537.) Dñus Matth. Chlapowski Subcillarius Regie Majestat. —

— 34. Stanczel Chrostek.

— 35. Dñs Joannes Modrzewski
nicolaus Modrzewski —

— 35/2. a Dño Dño Januario Latalitki palatino Inowlad. Capitaneo accepi fl. 43. gr. 12. ex proventibus personum bellicalium quos Kmetones de Capitaneat. Inowlad. contribuere volent.) de quibus S. M. R. respondere debeo.

— 36. Bonmar. 1537.

— 38. Gambarzowitky

— 38/2. Dacio Jorki Schylling

— 41. Dñus Maczeowitky 1537.

— 44. Vaczlaw Cnota Rostrazowitky
— Volyerky.
— Novowyetky micolaj. —

Kar. 44/2. Boyanowsky invadiat catenam auream a Styaczycki levatam.
— Dñs Casper Carkowsky —
— Nykiel Helbyng —

— 45. peter Jonend.
1538. die 2. februarij.
accepi a Dño petro Lanerky notario telonei Regij Camere ostrzeszkowien. etc.

— 45/2. Dñs Joannes Smolykowsky judicat. S. Maj. Regie. —

— 46. Dñs Joan. Modlyszewsky: —
— Ostrokonyczky.

— 46/2. — Reuse.

— 51. D. Kathowsky vicecapitaneus
— 52/2. poznanienis —
1538 die 26 aprilis.
Mto Dño Dño Andree comiti de Gorca castell. poznan. et capit. maioris Polonie Gratis mutuo dedi — etc.

— 53/2 D. Sbansky canon. —
praepositus poznan.

— 55. peter Wonendowa.
Dñs Daniel Ponyatowsky.
pan Rudnyczky.

K. 55/2. Dño vicelapitaneo poznan. pro Edificijs Castri poznan. datum fl. 200. super quos debet mihi dare quietanciam Regiam et suam
(na końcu) Jam quietanciam Regiam dedit super fl. 500. Ego Crac. illi dedi totum. —
— 56. Albertus Jablkowsky. (1538.)
— 56/2. Mus D. D. Castellanus Cracov. pro emendis equis in Caschubi etc. quos ad Thesaurum S. M. R. reponere debet
— 57. Dño Grocholsky
— 59. Mrovyenysky. —
— 61/2. pro Mio Dño Dño petro Opalenysky Magistro curie S. M. R.
— 63/2. D. Domyeowski Dño D. Episcopiavien. —
— 66/2. Stanczyk famulus meus fl. 24. quos ad petita eius mutuavi eidem Przybowski famulo Dña. Malachowska solv. pro festo natal. de manus D. Schaskhowsky vel Carymlecowi Cracovie.
— 67. D. Drzevijerski fl. 3. Colandi. (waje się żeby dworzaninem królewskim tu rachunek ciekawy.)
— 68/2. d. 11. Octobris (1538.)
Fella empta pro S. M. Regina. —

K. 69. 11. octobris 1538.

Arsenius de Wratislao. pro transgressione, in qua gravem pro festo S. Bartholomei deprehensus erat dedit fl. 50 in moneta. Et fl 100 ad vitas vinta Cirographi. etc —

— Andris Maior de Coralik. pro transgressione sua gravem facta et arestatione eius meritus debet regonere ad minoras Cancellarium fl. 35 fidit pro hoc Hanus groff —

— 69½. D. Mukronowschky. —

— 70. D. Georgius Cnarsky pro Gamborowski etc —

— 71. D. Mathias Drzewyczky a reparatione lapidis in monumento olim Rñi D. Math. de Drzewycza Archiepi Gnesnen. ab existione Epitaphy in eo lapide grabstyn vocato Et pro polerovanye eiusdem fl grabstin dat per me Hanus muratorj fl. 12. et a vectura eius fl. 0/15. pro die SS. Simonis et Jude Apostolor. 1538 Gnesnam etc —

Kar. 72/2 D. Nowowyc Sskÿ Marschalek
Mi D. D. Castell. Poznan.

— 73 Ws Datio Mercatorum Cracoviensium
Heronimus Kregel a Czervyecz etc.
Casp. Cvcz Florentinus

— 73/2 Jzak Chaymoff sługa pro equo
myssyhka.

Ws (córka Zygm. I. Jlme Dnisse Brandenburgen.
Edvigi Reginule Poloniæ pro
5 achtelaff. cereoriæ quam
misi ad festum omnium sanc-
torum 1538. expossi fl. 5/25,

— 74/2 Jurgova Vukssyrka Jntrolz-
gate

75/2 Sla° Vngaro debeo fl. 140. —

— Jan Vmyrsky de Borek

— d. 10 Januar. 1539. accepi a D.
Ws Doctore Struscek per manus
fratris eius rectore in flo.
(Zapewne Ojciec Kar. Wmarła ? albo Jan. znan. fl. 40. in moneta dandos et
portandos Dno Ozyo Cracov.
— 76. vna et literas ab eodem. etc
Do Bratek dono perpetuæ dona-
tionis ouri talleri fl. 60. 1540.
eid. per D. Hanuß. Wojanowsky
za polkerysßie (pot Kirysa 2bo.
ia) fl. 15. eid.

— 76/2 Hanckel Vngarus —

K. 77. Serraffyn Lwow Wy fp 300.
Tolkan fp. 140.
eiusdem (nic) Jonavi fp. 10.
et equum zijsek solvi ita quod
nihil ei debeo.
Idem mihi ad racionem
huius debiti equos duos unum
fp. 15. alterum fp. 13.
Idem mihi equum gnjady pro
chodnijczek
Idem valaschek gnjady fp. 10.
cta
— D. Orlyk —
77/2 D. Jacobus Drzewyczky. —
78. CWS. ta stronica czytelniej od wszystkich az do K. 80. innem charakterem w rubrykach pisana tytuluje
Exposita pro Domino Andrea
WS Drzewyczcki. cale te dwie karty
są ciekawe dla cen, wyrazów niektórych towarów i osób. vgl. K. 78.
WS Idem doctori Berka pro expensis
solutis anni Datum marcas 12
que faciunt fl. 19 gr. 6.
Idem eidem quum erat missus Wa-
lachiam pro festo S. Joannis dati
sunt pro necessitate in manus eius
proprias. fl. 10. (1541.)
— Idem Doctori Lamprichth pro
expensis unius quartalis a festo
S. Joannis 1541. ad fest. S. Michaëlis
data

(data sunt Marco quatuor qui fa-
cunt fl. 6 g. 12. —

K. 79. apud Chaim Judeum. 2) pro 8 ulnis
panni purpurian. coloris viridi per
gr. 22. fl. 5 g. 26. —
1) pro 7 ulnis serici villosi alias
akxamithu per marcam 1. fl. 11.
gr. 6. — ete.
— apud Jacob. ete.
— apud Storch ete —
— apud Reszina pro 13½ ulnis
barchanu per. gr. 4. fl. p. 1 g. 24.
pro unia serici coloris citrini
alias dzijkj — gr. 5.
79/2 apud arrenium pro 3. lib. bę-
— karthu.
apud Fabianum ete.
— apud Joannem Groddyczky. ete
— apud Rikopia ito.
— apud Nopsal.
pro sorok Marduriny (sobolów)
fl. p. 18.
— — Clementi sartori a labore vertenia
fl. 8 g. 20 12. 9.
Ws. od myecza Slotnykowy dalem fl.
5 g. 22. ito.

(wrzytho za rachunek Jakuba Drzewiczhijo
jako wyżej.)

Ki 80. Bogusch Przyklynski

— 80/2 (Rachunek Castellanow poznań. z d. 10 Marca 1539. na 3255 fl. na całą Kwotę ij następuję —)

— 81/2. Jacobus Lapoerkij.

— 82. D. Nowkowski vice capitl. poznan.

— 82/2. 2. May. (1539.) Mens Dñs d. andr. Comes de Gorca Castell. poznan. et capit. maj: polon. gnalis pro vino — fl. 138 gr 5

— 83. D. Romyczowski (die 6 May 1539.) per manus Dñi Melchior Romyczowski accepi fl. 46 gr 12. Ando Dño Samuelj Maczeowskj mittendos quos per Notarium Civitat. poznan. Sue Dominationi mitto —

— 83/2. Vytowska —

— 84. Petro End per manus Groth datum fl. 30.

— " Rokosowski.

— 84/2 Dñs Daniel Romyatowski Custos gnesnen. —

— 85. Martinus Notarius de Conyn.

— — Wloschkowski —

— 85/2. Stan^us Rostrazowski. —

— 86. die 1. July Mens D. D. Castell. Landensis

Landensis per manus D. Studzienyczki ad racionem arende Castellan. Landensis accepit a me fp. 24 in moneta —

Kar. 86. Eadem Dño Castell. Landen. die 17 Decembris — fp. 60. —

— — D. Cantor Lukowski.

— 87. D. Raffael Seftorynski auditus debitor debebat mihi fp. 200.

— 87/2. Stancrel Vagarus. die 9 July 1539. fp. 2000.

— 88. D. Sankowski prepositus Sancti Stanislai. —

— Hofsdek de Schydlow et Sokrewka de Zarnow. —

— 88/2. D. Wspynek. —

— 89. Dña goslawska kyelbasyna.

89/2. Erasmus aurifaber fp. 20. per manus Hanus pellificis — 16. Jan. 1539. Kosterbergerowa invadiat apud me ete — —

— 90. Laczynianka a Storeb gnerne recepit —

— — D. Luce Janowski mutuavit. —

90/2. gorzewski ad. necessitatem Dñi Opalenyski. —

— 91. Zardecki.

Dnus Nicolaus Myrzowski est D. Joannes Oporowski executores testamenti

testamenti Joannis Zardecki re-
posuerunt do manus meas fl. 20
quos per soceriffka misi Dño Geor-
gio ad Drzewycza. —

Mar. 91. 1. octob. Castellanus Oyeluscen. Dñus
Nicolaus de Oporowo — —

— 91½. die 3. octob. Rds D. Andreas
doctor S. M. Reginalis fl. 27
pro Hanine panni-ste.

— D. Colski (golerski) aulicus Ma
gnif. D. D. palatini Inyoladisl.

92. D. Raffael Leszczyński per manus
D. Hanib. Rostradowsky —

— Naramowski —

— grabya de Calyszk per no-
tarium paschtowski —

— 92½. D. Hanibalus Ostrorok. — —

— 93. Christoferus Kyschmalcz —

92½. Dñus Roch Koschmynski ste
— monete lituanice —

Ylem. die 17 octob. hoc est in Cra-
kouio sti Galli — Rossia famula
Dñi Rochi attulit mihi ad me
113 fl. 30. — quibus acceptis dixi
proposito Curnycensi — ratione
census quem si D. Rochus debe-
bat. —

— 94. Dñus Rupsocrki —
Jacobus Rokowski aulicus Dñi
Castell. poznan — .

Dñus

Kan. tas. Dnus Potulicziy Castellanus Camnicen.

— 94½. Olbrycht de Corten nomine Cazimiercnis. —

— 95. Dnus Stanislaus Rostrazowski dedit fl. 320 — quos ad thesaurum Regium reportauit. —

— Jacob malarz fl. 26 — —

— D. Stanislaus illuminator. —

— 95½ pro Rmo Dno Epo poznanien. datum ad emendavina Oroznen. pro mensa Rnis Dnis Epis Copi poznan. dedi plebano Medzyrzecen. fl. 50 item fl. 100 — quos dedi Dno Thesaurario Regni et stabeo Cyrographa. Rnis D. D Epi poznte etc etc

Buzenynski —

— 96. Hieronymus Cregel civis et mercator Cracov. a lapide Czerwyeow 180 fl. 90. — (1540.)

— 97. Vacio percepta a Abbatibus die 22 Juny 1539.

Dnis D. andr. Lopienynski abbas Mogylnensis. —

D. abbas Trzemeschnensis —

D. Joannes abbas Vangrowensis etc — (wiecej opatow niema sq we polskie —)

Kar. 98. per Lanckij missi S. M. Reginali 4. penas telle etc.

— Dño Vchanyrkiewicz — (1539)

— Barek Lucas.

— D Rydzynski scolasticus —

98/2 Nykiel Helblynk de Lamberg.

— 99. 1540. Dño Georgio Conarski mutuo dedi fp. 1000 in moneta quos solvere debet secundum obligationem pō festo S. Joannis Baptiste eiusdem 1540.
Item pro Telonco a bobus 145. eodem tempore debet dare fp. 100 in moneta. — — —

— — m { Alexander Juda. (Ten nazwy błędnie po polsku.) —
i 99/2 }

— 100. ~~de Januar. 1540.~~ D. Doctor Stanislaus fp. 40. solucis pro festo S. Mathie secundum cirrographum etc —

100/2 die 19 Januar. (1540) pro Magnifico D. magistro curie S. M. Reginalis Volski datum sacerdotibus ad Cracyk fp. 30 — etc.

— 101/2 Idem D. Joannes Karampyenski Custos Cracov. et Wladislav. fp. 56 g. 15.
Item fl. 9. Et hoc solvi D. Helt pro repote illust D. Karempyenski

NS — rempyencki quos illi extradiderat ad expensas studiorum Lipsiæ. — (1540–1541.)

Kar. 102. die 15 februar. Mre D. d. Palatino Calisien. commissi per litera Lanckij dandos Wyczovco de Conyn et Cteczett. fp. 12 g. 45 2

102/2 — pro Duo (Trzem) Ostrowski fp. 420

pro Dr Volsky ord Magistro

— 103. — Soltan Iflor. 200 — etc — Et donavi ei vltra cum solario fp. 20.

— Nicolao de Lamberg pro Soltano solvi fp. 41. — — — —

NS — pro equis spak et plovy. —

— Gawron ex sanioe Sabonej die 4 martij 1540 — — —

103/2 Seraffinus de Opocznu ad manus D. Byelynski. — fp. 31.

— 1540. Byenyas Zyd Chaymoff brath —

— 104. — accepi a Rudis Dnis casparo Zagravicio et Andrea przecslawski — canonicis posnan: pont. contribucionis Episcopatus posnan fp. 840. ad thesaurum S. M. Regia deffferendos. (poznańskiej) pan hoc datum est. —

NS

— eodem die. a Dño Joanne Venatore poznan. accepi pro Dño Ibanzki laudos fp. 93. —

kan. 104/2 Mus Dñs Castell. landensis Dñs Georgius Latalski fp. 40 in moneta
— ad manus D. Krzyzanowsky
— ad manus D. Studzenyczki ad
Pyostrowski —
Coryczenyski —

— 105. Sapsk. Decanus Cracov. fp 160.
— Slowyczski albertus Dommek fp 8.
— D. Slawisky —
D. Vaccallaur. Archidiac. Warszkowsky et Thesaurary Regii notarius. in auro fp. 100 —
D. Drzywijszk Sanerzygnyowsky fp. 60.

— 106. Lypsky fp 4.
donavi filio eius fp 2.

106/1 pro stipendio dato Thome Dra-
dowski (super [illegible] 3.) equos (2) eyd 9 fp 6.
to wszystko nie rozumiałe.)

W. (— Mus Dñs Dñs Episcopus Chelmensis Vicecancellarius Regni Polonie fl 1000 in moneta — —

— 107. D. Rudzynski Scolasticus poznan.
Gorowski. — —
Zwyaschkowski —

Kyetlynski —
Cazymyrski —
Kar. 108. D. Vylkowski per manus Lanckri datum fp. 1300. — —
D. Wylkowski fecit inscriptionem in bonis Janowicze Mathie Lanckri — —
D. Byclynski fp. 1700. quod illi Straszek inscripsit in Bonis zakrzewo — —
— 108/2 Nykiel Helblynk de Lamberg pro 2 equis quos apud me Nicolaus (Nicolaus) vide emit tenetur fp. 44.
Vnus erat syvy zavodnyk — alter wrony. —
— D. Kyszkowski — (1541.)
— 109. gomolynski qui est in Hadzo gulyspergenn. (Za nawy towarów na ubranie i cenę.)
— 111. D. Venceslaus Zaranba Castell. Naklensis — — (1540.) —
— 111/2 Nykiel Bayer de Lamberg
— 112/2 Nicolao Vratek. (Inclusum.)
— 113/2 Dño Nicolao Nyperschyez —
— 114. Pudlykowski Crayczy Dñi D. Epi poznan. — — —
— 114/2 12. octob. 1540. Nicolao Vratek missi per barth. Kargel vectorem tall —

talleros fp. 60. Hoc ei donavi.

(pro 8 par trzewykow gr. 24.)

D. Andrea drzewycz Mr (pro-
xime stawatur artyk.)

Mr ibd regadło (zegarek.) —

K. 115. D. Narampjenyski praepositus
gnesnen. — (1540) —

— goreczki aulicus et Scriba
Dnr d. Epi. Chelmen. (1541.)
fp. 40. Duos illi ad recepta-
tes d. Carnkowski cum ore
in canonicatum gnesnen. in-
scripserat mutuo dedi. —

115/2. Nicolaus Sdunovski fp. 200 —

— 116. die 14 novembr. Abbas tre-
meschen. pro anno 1540 reponit
ad manus meas fp. 80 in moneta
Baranowski illum quitavik et
promens ad meas manus dedit —
die 6. Decembris 1540. Abbas
Mogylnen. in districtu gnesn.
fp 60 solvere ratione stationis
obligatus est. sed quia Duo flo-
riano Byrzyenski castellano
Conarien. de mandato S.M.
Regiae singulis annis fp. 20 dare
solitus est pro S.M.R.
flor. 40 per gr. 30 computatos
ad manus meas reposuit.

116/2. d. 16. Decembris. accepi a Duo
Capitaneo

Capitaneo pyzdren. fl. 270. quos
ad thezaurum reponere debeo. —
laz Kar. Die 17 Decembris. D. Abbas
Van grovecensis dedit Arslowit
183 Stationem fl. 64. Jam hoere-
porui ad thezaurum et accepi
quietantiam. —
Kam. (117 / 118 / 119) (Summa ta ma ciekawe rachunki
na woły od różnych osób Za-
duttkiemu fl 3293 należące
summę znaczącem:)
" Die 25 Novembris. 1590. Peter
End fecit rationem mecum de
Schylyng. omnibus que per eum et do-
minum Erasmum Schylyng
debebantur mihi. etc. " ido
— 120. D. Joannes Cazymyerthy fl 66.
112 in quibus invadiat cingulum
argenteum totum deauratum
Item Obracz argentea anti-
quitus deaurata. —
Item catenula Regalis auri:
— grodzicki — —
— Dambowski — —
— 120/2. D. Joannes modyschewski —
— 121. die 27 Decembris 1590.
Alexander Juda factam ratio-
183 nem (?) mecum pro singulis debitis
tam telonearijs quam mensuale
prorsus (?). (następuje rachunek
tak

tak zgotowali jak: towarów co
by mi rdawało ze Dziadutki bez
Kupcow albo rarun celnym i
bankierom — np. telle flamen,
obrusy, Czuker, malmarie
aksamelki, Coberce, Schaffran
opoj, Vanna et Konoj etc

K. 121/2 anno 1540. Dyczowe teloncij.
Mei DD. palatini Calisien. fa-
cunt fp. 35. Quos ego de came-
ra Ckrzoff et Conyn accepi.

122. Die 4 Januarij (1541.) Rmus D.D.
Lucas Episc. Wladislav. reposuit
apud me fp. 500 quos Crac. Dom.
no Myschkowski ad manus Archi-
diac. Cracov. reponer debeo. Et
syngraffum Mei DD. Andree
Comitis de Gorca ab eo accepi
— Dedi super hoc Cirrographum me-
um — (poniej:) Jam dedi per Dan
bowski die 18. Januar. 1541. —

122/2. (Ciekawy tu jest wyraz: pyeskova
tyes. Slotyes fp. 692. —

— 123. Dno Myschkowski archid. Cracov.
pro Edificatione sepulcri fp 100
Dat. per Cazymieco. — (poniej)
jam hoc mihi solvit Mei DD.
palatinus Calisien. etc —
Dalszy rachunek pomnika na tej
stronie. ocyo wniesć można se robi
za życia stawiło —

Kal. 123/2. D. Nicolaus Sancrygniowski qui est ni Draduschyczki fl. 50
— Balthzar Cutya. —
— Konopnyczka Civis Cracov.
— Albertus Jablkowski.
— 124. Die 7 maij (1541) D. Georgius Conarski (castell. Rosperien sis fl. 730. quos secundum instrumentum Carlrensem pro festo proximo paschatis 1541. reponere et numerare debet. — Die 12 May 1541. 113 | Solvit mihi fl. 700 et fl. 30 pro 2 annulis videlicet Smaragdo et Dyamento defalvavit. —
— 124/2. D. Gnyathkowski ad recepta. Dd Epi posnan.
125. Dua Rodonuensis (1/2) — — —
migdalott. nidum lapid. fl. 1 g. 15.
Cyrsche medium lapid — 1 —
misit mihi per Popławski —
— Snyggelski Cristoff. — —
— Lukowski. — —
— 126. Bartholomeus Zelenyski Leo. circa fest. S. Barthol. missus Vitemberga dati ei ... talarij fl. 20. — — — —
— " 2. 3 april. 1541. D. Czyrpski reponit ad manus meas de contracto debito dom. Mathie Zelenyski quos ad studia Bartholomei Zelenyski tradere debeo. —

(II. a. 11.)

Annales

Archi Coenobii Calvo-montani

Sacri ordinis Divini P. Benedicti.

Congregationis Cassinensis

Diœcesis Cracoviensis

(Kart 1 — 47. in 4°. maj.)

Cod. papierowy

podług katalogu Hrabiego Rzewuskiego Bibl. w Lwowie — przedany tak: „annales monasterii S.e Crucis in Calvo monte autore Georgio Henricho Tenston. 1707. rękopis przepisany w r. 1811. niedrukowany po zaginieniu oryginału jedynym na papierze 4°. oprawa zniszczona.“

(tytułowej karty brakuje — napis dany z karty pierwszej po przedmowie (praefatio) — przed tą jest wiadomość następująca którą dosłownie dajemy:

„Author annalium
„Monasterij Sanctæ Crucis in Calvo monte
„admodum Reverendus pater Georgius
„Henricus Tenston Anglo-Saxo /:
„quondam præfati Conventus Alumn:/
„Bibliothecæ et archivi præfectus,
„vir doctrina pietateque insignis.
„Authographum est hic liber scriptus
„tusque circa annum 1707. pro-
„scripsit P. Beda Wolski professus
„Calvo-Mont. S.e Crucis. Jn anno
„1811. et comparavit.“ Hrabia Rzewuski od którego ten rękopis nabyty w katalogu przed nim spisanym dodaje że rękopis niedrukowany po zaginieniu oryginału jedynym.

Atoli praca sama wiele do życzenia
rozstawia mnie wnij ani krytyki
ani nawet skarżenia owych mnie-
wątpliwie źródeł w bibliotece najdawniej-
szego rękopisu rękopisów benedyktyńskich na
ziemi polskiej założonych - podania za-
dowone są tych rozmiłów początkiem
pobożności i wyparami ekstatycznemi
napełnionych - dał raz i szczegółów pra-
wdę dziejową zjaśniających najmniej
podamy tu rodzajowe napisy i cały
układ ich książki zmieścić się chcesz -

fo 1 ver) Profatio ad posteritatem se-
culorum. 1)

— 2) annales Archicenobij etc
(jak wyżej na tytule.) Ca-
put 1mum. In quo oden-
ditur ex qua occasione
sacer ordo Sti patris No-
stri Benedicti in Regnum
polonia sit introductus. — 2)

— 3/2) Caput 2m. In quo Mons
Calvus et eius olim inhabi-
tatores, partaeque victo-
riae declarantur — 3)

— 4) Caput 3m. Falsi dii
in hoc Calvo-monte a Gen-
tilibus sarmatis adorati
enumerantur — 4)

— 4/2) Caput 4m Eremitae Bene-
dictini privilegium a mieci-
slao principe habentes a
Dambrowka e majori Polo-
nia in Calvum montem e-
gredientur, quem in prospi
simulacra

+ co Długosz. Hel-
mold pracą tą i
autor powtarza
często niłogu żyo-
wych dziejopisów
— nie wymieniając o-
— powrocie przyjmuje.

1) Zakonnicy benedykt. mieli
wcześnie kilkakrotnie na-
rzut sprowadzenia najpierw
przed jego Chrobrego i za-
drzeci na Łysej górze w r. 1006.
autor tedy, skąd powód bierze
— kwalifikuje obchodzenie spisa-
nie wypadków tych ich rajsze.

2) nic nowego w tym rozdziale
— szczegół o przysłaniu przez
zakonników z klasztoru Orze-
chowskiego wyjmuje — reszta
napisana ascetycznemi wy-
razami dziejopisowi na nabo
przydatna.

3) przy opisaniu położenia
Łysej góry - cytuje jakieś
historya benedykt. po-
greckiu ker wymienia czyja
i kiedy - kończy zwycięs-
twem przemysława w wy-
stawie wogóle ich stylem pa-
negirycznym.

4) Opisuje bogów pogańskich
na Łysej górze bałwochwal-
stwo Lady, Pogody i Le-
lum polelum — kiedy, skąd
gdzie, jak? wszystko z niczego
jedno - dość że Dąbrowka
i mieczysław sprowadzają
zresztą pustelników benedykt.
dają przywilej im na Ły-
sej górze — „ut firmam ha-
beant libertatem in colendi
Calvum-Montem veroque si-
dei ritu Ethnicos vandalosq
seu Sarmatas ac filavos rudi-
menta dilatandi atque dem-
nandi." — ale ani daty ani ich
tekstu niema —

zawsze
trzymał
do Rękopi
Kronikarza
i archiwum
Klasztoru
ni odpisu
tylko zwią
wyciągów
z dzieje
niego —

5) przybywają Benedyktyni na Łysą górę i prawią wśród niewiernej pańskiej wypędzają pogańskie bogi, wozibitow itd. tu na kar. 5. wypis. o benedyktynach z Helmolda który tradit veterum antiquam relationem że ci za Ludwika II Karola grubego brata Łysą górę zamieszkali niektórzy a wprowadzają niechowitą że mieszko. do Gniezna sprowadzili z Bruk do polski - skąd u niego wniosek clare liquet że benedyktyni razem z wiarą Chrystusową do ziemi polskiej przybyli.

6) W tym rozdziale zawsze tytułem nadętym wyciąga autor z długoszowe rzeczy bardzo powierzchownie tyczące się chrobrego jego wyjęstwo i pobożności jako dalszego następcy po Mieczysławie - i wspomina o przywróceniu mozgi S. Wojciecha do Gniezna w towarzystwie licznego rycerstwa (1001 r.)

7) Emeryk Syn Stefana Króla węgier. r. 1006 przybywa do Gniezna dla powitania Chrobrego - tu w okolicy Kielc Chrobry polując zranił go na jeleniu w kniei, i przybywają na miejsce owych prac Dominikanów sprowadzonych benedyktyńskich (z długosza) wszystko do niczego

8) tu o fundacji klasztoru, założeniu, klasztoru przez Chrobrego na prośby Emeryka S. Kamieńskiego lib. 2. Cap. 7. folio 30 circa fin. - (dyplom. zadużo)

9) znowu z długosza o darowiznie drzewa Kruszyn. przez S. Emeryka S. Klasztorowi na Łysej górze - jak sam w towarzystwie Lamberta Anyż - krakow. do klasztoru przybywa gdzie Bolesława Chrobry zastaje nabożnie rozmawiającego

Trinitatem et delubra inanium deorum everterunt et locum inhabitant 5)

f. 6) Caput 5m. In quo Gloriosi Bolesłai Chrobrij primi polonorum Regis coronati archiepiscopatus Calvi montani fundatoris genus et 6) virtutes compendiose memorantur.

6/r) Caput 6m S. Stephanus Polonorum Rex mittit filium suum Emericum S.m Hungarie Principem coronam noviter obtentam a Cesar. Mte Bolesłao Chrobrio primo polonor. Coronato Regi congratulandi ergo et visitandi Lipsiana S. Adalberti martyris Emericus S. princeps Hungarie cum Bolesłao Chrobrio de Gnesna in oppidum Kielce redux cum Reg. Polonor. occupatur et ambo devenient in Calvum-montem 7)

7/r) Caput 7m. S. Emericus Pr. Hung. Considerans locum Calvi-montis in somnis ab angelo monitur, ut lignum vite - quod in pectore gestare solebat in calvo-monte deponat, mox que Bolesłaum Chrobrium Polonor. Reg. et suum patrum petit ut nigris monachis vitam eremiticam ducentibus Calvum montem jam inhabitantibus Ord. S. Bened. Canobium et Ecclesiam extruat. Bolesłaus Chrobrius promittit petitis satisfacere 8)

8.) Caput 8m. S. Emericus Pr. Hung. ut citius ad erigendam Ecclesiam et Cenobium monachis S. Benedicti

ct

— ci construendam allexit et Sstm
Bolesl. Chrobrum Regem po-
lonor. declarat eidem se in monte
calvo Lignum vitæ locaturum. 9)

f. 9) Caput 9m. S. Emericus Sacram
Crucem in qua Salvator mundi, Ho-
stia pro salute generis humani
patri æterno factus Lamberto
archiepo Cracoviensi in hoc Calvo-
monte locandam reddit — archi-
præsul Lambertus pro hac dono
adferti Emerico S. gratias agit. 10)

— 10) Caput 10m. Sgism. Boleslaus
Chrobrius primus Coronatus Rex
polonor. Calvo-montani archicœno-
bii fundator Ord. S. Bened. peti-
tioni S. Emerici sui nepotis et
verbo regio satisfacit. mona-
chos de monast. Caprinensi per
literas a se directas, ad no-
vam fundationem invitat, quos
in persona sua Regia intro-
ducit in novam fundationem
a se erectam et ad sustentan-
dam eorum vitam dotem suffi-
cientem assignat, iscribit atque
cœnobio erecto incorporat. 11)

— 11) Caput 11m. Anno 1006. —
primus abbas. (cuius nomen
et aliorum hostilitatis e fastis
nostris eraserunt.) 12)

— 12) Caput 12m. Stanislaus
abbas secundus Polon. (sic) 13)
(1264) Jacobus archiabbas 3dus (f. 14)
(1286) Rathiborius S. 3tius (— 15)
(1310) Stephanus S. 4tus (— 15½) 16)
(1326) Strzesko S. 5tus (— 16.) 17)

(1335) vide —

wnosz awego prim S. Gaudentego S. Wojciecha brata — bez dat, bez wodza bez kryteryi dziejowej — Nowém powtórzenie z kronikarzów wypisywanie —

10) podpisowanie (mowa zmyślona) Lamberta drugo. do Emeryka za drzewo krzyża S. w srebro oprawne — potem wprowadzenie krzyż do kaplicy na Łysej górze teraz bieśle a oddaje go najstarszemu zakonnikowi na wtym rodzaiu do niego mowę. Konfrontacyi autora jak wszystko to poprzedza werba verba præterdaque nihil.

11) tytuł sam wskazuje wątpliwość tego rodzaju — zresztą nic za którą ani z kopiarzów klasztor. ale z długosza wypisy tu merabiane — poparte niechcianie i krótkie świadectwa — słowy nagie zresztą i zawsze jednymi.

12) S. Emeryk miał u O. S. Benedyktów VIII. wiele łask i przywilejów dla kościoła S. Krzyskiego wyjednać r. 1012 go stać się miało tu wszystko zgorzało: zniszczało przez pogany tatarskie „abunde et fuse vetustissimorum antecessorum nostrorum manuscripta historiaque bocnica idiomate edita et polonico sermone expressa anno 1647 extantur.“ Leopskie to dykopisy nie mowi autor. pod r. 1258 rzadzącego — pod r. 1260 rzkomego — więc za dwoje po te lata siedzi w archiwum prawa nie znalazł — tak dalece że opat pierwszy miał być obrany w r. 1006. do r. 1264 nieznani zupełnie idący po sobie opaci. —

13) Ten miał być z 882 za Bolesława Krzywoustego Tatarami zabrany i spalony — ale drzewo drzewa zwrócone nietknięte S. Krzyskiemu kościołowi i odniesione przez aniołów i Gerta który sobie z zadrzyzny rozłam za Rudyka wojewody i nazwan Dembrotem z szlachectwem sobie przydanym. Godła ona była zdobna do którego herbu dodano abdania — ztąd na kościele sobrzyskim owe herby dla pamiątki — wyjęte zaś autora z Długosza — Reszta dzwona [illegible]

	(1335)	Wilhelmus	archiabbas.	6 us	(fo 16) — 18)
14) autor sam mówi że dopiero za pudyka Benedyktyni z Kapy-	(1340)	Joannes	—	7 us	— eod. 19)
-nu przybyli w Krakowie i ich	(1347)	Desiderius	—	8 us	— eod. 20)
-dowali i tam ich sam wprowadził.	(1351)	Sventoslaus	—	9 us	— 16/2. 21)
od tego Jakuba opata dopiero	(1365)	Stephanus	—	10 us	— eod. 22)
rzecz opatów mieli rzeczywiste	(1372)	Minogneus	—	11 us	— 17/2 23)
podacje — Xiąże tu r. 1270	(1373)	Albertus	—	12 us	— 18 24)
[redacted] mniar przywileju nadanego przez	(1378)	Joannes	—	13 us	— eod.
tego i poniejsze potwierdzić	(1379)	Albertus	—	14 us	— eod.
zabiegiem tego Jakuba — przy-	(1381)	Nicolaus	—	15 us	— eod.
tacza wyjątek tego potwierdze-	(1386)	Paulus	—	16 us	— eod.
nia . . diligentius inquirentes	(1393)	Sanke	—	17 us	— 18/2.
et veraciter cognoscentes privi-	(1394)	Stephanus	—	18 us	— eod.
legia et libertates per nostros	(1400)	Nicolaus Bostowski (v. Zeliga)		19 us	— eod.
predecessores seu parentes Ec-	(1401)	Matias Bol	—	20 us	— eod.
clesie Sce Trinitatis Monaste-	(1405)	Joan[s] Katharzynka	—	21 us	— eod.
rii Predicat. ord. Sancti Be-	(1413)	Nicolaus Drozdek	—	22 us	— 19.
nedicti — o soli Wodnej do	(1421)	Martinus	—	23 us	— eod.
klasztoru dawnej na mocy	(1425)	Albertus Calvus	—	24 us	— eod.
przywodzi z Dług. Liber benefi-	(1433)	Mathias	—	25 us	— 20.
[redacted] w zamian za miejscie	(1451)	Michael de Cracovia	—	26 us	— 20/2 25)
ouch. data przyw. wtenczas mia	(1478)	M. Joa[s] de Cracovia doctor ilus	—	27 us	— 22.
roku 1270. —	(1489)	Mathias de Pyzdry	—	28 us	— 22/2.
15) przed Kaciborem był jeszcze	(1497)	Joannes Lomza 26)	—	29 us	— 23/2.
adalbert po Jakubie nastąpił	(1499)	Petrus de Sbizegom	—	30 us	— 24.
który umarł 17 grud. 1285 r.	(1505)	M. Joa[s] de Szydłow	—	31 us	— eod.
tu o Tatarach pod r. 1287 r.	(1516)	Clemens de Chiszowa	—	32 us	— 25.
Długosza, Miechowity i Kromera	(1523)	Jacobus de Cracovia	—	33 us	— eod.
wspomina. Tu nadmienia o	(1539)	Andreas Kurkowski	—	34 us	— 26.
Kaciborze Bolesława wstydliwe					(1576)
go do potwierdzenia Benkowi					
niemu r. 1286 podał — umarł r.					
1309 około — wspomnę tamsze					
16.) ten przywilej poprzednich					
(zawiera od potwierd. pudyka					
powyższe) r. 1319 wskaza					
nie Władysławowi Łokiet ko					
mu do potwierdzenia przedtym					
umarł około r. 1325. —					
17) Stryjkowski mniar był vir literis					
insignitus obiit + 1334. —					
18) + 1339. —					
19) Kazimierza W. nazywa Lycurgus					
Kochicus Numa polonus, którego					
ów Jan miał być poprzednikiem a					
kanclerz mamy mowę ku jego ha					
ńbie przykładał — ten prawodaw					
czy kat prawo teutońskie — + 1346.					
20) Dezydery umarł r. 1350 autor					
mówi onem: eximijs virtutibus et					
meritis, insigni doctrina, rara					
animi ingenique praestantia ni					
Regno poloniae illustrem fecit ma					
publicis impedit functionibus. . —					

(1576) Thom. Polanowski. archiabbs 35us ~~26~~ 26½.

(1582) albertus Kilianowski — 36us — 27.

(1584) Mathias Leticki } — 37us — eod.
pefrinus }

(1592) M. Nics Koczowski — 38us — 27½

(1595) Michaël Maliszewski } — 39us — 29.
nomin. regnis 1us }

(1608) Bogusłaus Radoszowski } — 40us — 30½
nom. regnis 2us }

(1634) Petrus Sembicki admini- } 41us — 32
strator purus nom. Reg. 3us }

(1636) Hanus a Bogusławice Sierakow- } 41us — 32½
-ski Archabs Reg.s 4tus }

(1661) Nicolaus Gotki nominatus } 42us — 31½
regnis 5tus }

(1682) Mich. Hier. Jaxa Komornicki } 43us — 36.
nominatus Regnis 6tus }

(1689) Christs de Mirce Mirecki } 44us — 37.
libere electus }

Dnieje te klasztoru na Łysej górze Benedyktyńskiego ~~ktorego~~ ktory się kilkoletnią wpolszne i Rzymie lukta o wybór powyżs. opat. Oppata który mając alex. Wyhowskiego Kan. płocki za wypór rewodnika prez króla Jana popieranego nareszcie prez wybór wolny przy opactwie utrzymał się. autor tylko na siebie tej okazyi na kar. 39½ innych przytomnymi a nawet kommissarzami do skrutinium jako Notarius apostolicus wyznaczonymi, ktorzy się powrotem Op. Mireckiego z Rzymu r. 1704 i

2gim wierszem do tego:

Non est oblatus Xtus nostris temporibus Coetus Benedictini —
Quia sacra Crux Cuis recumbit in corde et pectore Christus. —

21) Swiętosław z kubit król Kazimir W. i nadał przywileje klasztorowi, r. 1351. o trzydziestach na sol jak na inne wolności potwierdzenie. (Ten dyplom jest przy mss. przyp. nowy wkład.)

22) roku 1366 wyjednał dla klasztoru u Kazimierza W. przywilej pod tym dniem 17 wspomina o krowiej liczbie, rabiim przywileju pisanej w Bibliotece po tym długa zawierucha — z której wypisuje spustoszenie klasztoru przez Litwę najazdy po śmierci Kazimierza + 1372 w 42 roku wieku

23) roku tego spalona na opactwie przy- ty zmar —

24) ten zmar 39 jak zmarł —

25) 1459. pożar znis zczył klasztor go kroniki zbi. Ob kronera dzi — pod Matyaszem. Opatowie te przywilejów potwierdzili któ wy- liczonych nie ——— Mickus ten jest ten sam co stoi w kład. Jagiełł. i za Kazimierza Jagiellończyka poselstwa zagraniczne wzmianka o nim niniejsza godna uwagi — + w grud. 1477.

26) Zatego opata kto ty mu 1499. Był głód wczas, pożar r. 1477 — mor r. 1498 — powódź r. 1499. —

(przy wybieraniu opatów zachodzą za ktorego papieża ktorego roku i za ktorego ~~kr~~ kimpanych królów Polskich ~~po~~ który opat został przez klasztor wybrany — a zawsze dodaje: nie ulla Dnis polonis nominatione etc —

II b. 1.

podł. Katalogu K. Stavryu
„Liber privilegior. Civitat. poznaniensis od r. 1252–1388. pargam. fol. min. obejmuje przywileje tego M. po łacinie i po niemiecku oprawa nowa w safian."

(wewnątrz okładki wierzchniej tytuł)

Liber
Privilegiorum
Civitatis
Poznaniensis
ab Anno 1252 usque
ad Annum 1388.

(kart 1–27. in 4to maj)
Cod. MS. pargam.

Rękopis nowo oprawiony w skórę koloru pierwotnego z wyciskaniami suchemi obudwu okładek – wewnątrz okładki wierzchniej tytuł jak wyżej pisany. na pargaminie – formatu 4to maj. składa się z kart 1–27.

Wnosząc z pisma rąk trzech można początek rękopisu odnieść najdalej do r. 1400. do karty 21 reszta do końca nieco później – spis zaś przywilejów najpóźniej około roku 1500 zrobiony. – Tytuły przywilejów (prócz pierwszego który niema żadnego) do kar. 20. czerwono pisane z różnemi figlikami – odtąd tytuł do końca kodeksu tytułów niema tylko miejsce białe zostawione – wszystko pisane na liniach czyli wrubrykach czerwonych czarnym atramentem – większe litery i przedtytuły obwiedziono czysto barwą czarnem znaczone. –

Kodeks

— tekst łaciński umieszczony przez p. Łukaszewicza w przyp. 2. T. I. str. 296. —)

IV. Sequitur privilegium de locacione ville Gorczino dicte, tractatus et de utilitatibus concessis locatori ut patet cuilibet intuenti sub hac forma (crew.) na końcu: acta sunt hec anno Dni 1284 Indictione XIJ. Et data in festo S. martini Episc. et Confessoris. ℔ 10½ — 12. —

(następuje tłomaczenie niemieckie tegoż. ℔ 12 — 13½ — u Łukaszewicza I. 227—8 jest drugi przywil. tyczący się Gorczyna r. 1299 — niniejszego autor nie daje.)

V. Sequitur privilegium tractatus de rectificacione villarum Pisz et Winari Civitati ut patet per legenti sub hac forma. (crew.) na końcu: actum poznan feria 2da proxima post d. S. Barnabe apti. ao Dni 1372. ℔ 13½ —

(następuje przekład tegoż niemieckiego ℔ 11½ — umieszczony wtłumie łacińs. przez Łukaszewicza dosłownie. T. I. s. 224. przyp. 2. — Obacz N. X.)

VI. Sequitur [illegible] privilegium tractatus de libertacione thelonei generore collata omnibus incolis Civitatis per totum Regnum polonie et cetera. Na końcu: Da-

tum

-tum et actum poznan ao gracie Dni 1283. nonas marcij. f 1½-

(następuje przekład niem. f. 16.- niema go u p. Łukaszewicza l.c.)

VII. Sequitur aliud privilegium de theolonei libertate tractans concessa munificencialiter civibus inhabitantibus civitatem. (czerw.) - na końcu: actum ao Dni 1298. Datum poznan 5ta feria proxima post Dominicam qua cantatur Invocavit me Dominus. - f. 16½.-

(następuje przekład niemiecki f. 17½ - tego p. Łukaszewicz tabvie nie podaje.-)

VIII. Sequitur aliud privilegium tractans de homagio facto Jllo principi ac Dno Dno Ludovico Regi ungarie et polonie Elde confirmacione omnium literar. privilegiorum, iurium laudabilium, consuetudinum, graticierumque factorum seu factarum poznanienri civitati ut patebit (czerw.) na końcu: Datum Lasovie 3 die mensis octobris ao Dni 1373. - f. 18.-

(Komacz. tego niemieckie na kar. 19½-21. - p. Łukaszewicza w swem wyporm. dziele tego przywileju niema.)

IX. privilegium Regine Hungarie et Polonie Elizabeth de Electione in Conrulatum libera Civitati po-

-znanienri

Kodeks ten jest bardzo piękny i dobrze dochowany a lubo częśc tylko dyplomatów zawierający i kopiarzy szacowny tak dla dawności swojej i starannego pisma jak że zawiera przekłady niemieckie dyplomatów łacińskich m. poznaniowi służących – które tłomaczenie zapewne wykonane było wczasie tego odpisu zatem około r. 1400. – Ostatni wiadomy posiadacz na ostat. kronicy podpisany Wibor notariusz miasta poznania poczynił prócz tytułów niektórych – marginalne dopiski uwagę czytającego zwracające do przedmiotu w treści dyplomatów – do którego ten kodeks w r. 1625 należał. Nie wielka liczba tych przywilejów lubo osobne kartkami spisana zasługuje by ją tu wykazać tak dla ich ważności jak dla samego kodexu zastępującego oryginały w aktach miejskich przechowane – tem więcej że p. Łukaszewicz dziejopis miasta poznania w dziele swem szacownem Obraz statys-historyczny m. poznania w 2ch tomach 8vo r. 1838 w poznaniu wydanych jedne z nich wymienia, drugie przemilcza – co wszystko przy każdym zanotujemy. –

I°

Zdaje się że należał do Bandtkiego J. W. Ob. Jus Culmense p. tegoż wydane w Warszawie r. 1814. str. 298 nota *)

† jest także jeszcze r. 1814 wydrukowany z kopij mymi druk Jus Culmense appendix p 298. N. II.

I.) Privilegium Locationis Civitatis poznaniensis Premislai et Bolezlai – fratrum uterinorum Ducum poloniae (tytuł przy wiborze położony) na końcu: Data sunt hec in poznan anno ab Incarnacione Dni 1253. f. 1–3. – „p. Lukaszewicz loco cit. II. 75. przyp. 2. chwalac dobrze uporządkowane archiwum miejskie i wspominając iż najdawniejsze przywileje od r. 1253 idą niniejszy umieścił w T. I. str. 5. w przypi. dosłownie. – "†

II. Precedens privilegium est de radicata plantacione Civitatis et subsequens est Confirmacio precedentis cum aliquali addicione et differunt in eorum principio et fine ut patet ea perlegenti. (czyw. tic) na końcu: actum anno dominice 1298 Datum poznan in octava Ascensionis. – f. 3–5½.

(tego drugiego przywileju słowa czyte niemieckie f. 6–9. – Z roku 1298 a data Oculi umieścił autor wyżej wspomniany I. 173 miny którego tu niema. obacz przyp. pod VI.)

III Sequitur privilegium de vendicione quarundam utilitatum Civitatis videlicet Censuum, Cameram, Victualium et apotecarum, purticorum, sutorum, macellorum carnificum et cetera. Na końcu: acta sunt hec anno gracie Dni 1280 et data in poznan in Dominica qua cantatur Letare. – f. 9.

(następuje słow: niemieckie f. 9½–

dalej

naniensi. Na końcu: Datum in Zar (?) in festo beati martini confessoris. anno Dni 1378 – f. 21.

(po czem przekład tego niemieckii f. 21/2 – także u p. Łukaszewicza całe opuszczony.)

X. Litere Confirmacionis privilegium Elizabethe Regnie ung. et Pol. per wladislaum Regem Polonie villarum Trzyc et Viviari Civitati poznanien. concessarum. – Na końcu: actum in Lublin in crastino s. michaelis archangeli. anno Dni 1388. f. 21/2

(będzie później od poprzednich odpisany przywilej ten nie tłomaczony na niemiecki – prócz tego u p. Łukaszewicza tylko wspomniany w T. I. s. 225. 06. pod L. V.)

XI. Secuntur Tituli privilegiorum Civitati poznanien. per primevos Duces et Reges editorum Jurium que confirmationes per successores eorundem Regum Regni Polonie civ. Civit Poznan datorum (pismem obcego roku gocicim) 1500. f. 23 – 25/2 –

Jest tu przywilejów 35 specyfikowanych bez roku wyrytkie do kwitów i XX. po 1500 roku przyw. 33. rzuty p. Łukaszewicz przytacza dosłownie 11. a pisze tu nie znajduje które za złat. 1254. 1288. 1314. 1400. i 1410 jako Kanowisce prawa dla m. poznania.)

(podług Katalogu K. Stuzery
n. privilegia Liberta^{m} et^{c} II
-xempcio^{m} concepar. oppido
nowa Słupia. na pap. 4°
wellin. wp. acc. pisany p. Jakobo
Sandorivensia w r. 15 27 autem
tyle opatrzony pieczęcią opata Stary
conf. Klarzystów polskich
przez Balińskiego i Lipińskiego T. II s. 307 jest
pod nazwą Lysa gora
Sabre pod nazwą nowa
Słupia ibid. str. 305:
pomimo że ten Rękopis
długo rozbawał w War-
szawie a pomoże wy-
dawcy tego dzieła dobrze
znają się z obywatelem
Uczielem p. Straszewskim
pod obydwoma porządz-
mi nazwami nie tylko
nie dali bliższej wiadomo-
ści o tych przywilejach
dla Słupi ani o klas-
torze najdawniejszym
Pocysterc. ale nawet dość
ogólnie i niedokładnie
krótce zapisują byłe obyć
podania cytujące jeden
przywilej r. 1405 jako
najważniejszy - a jeden
pergam. r. 1270 w tym
klasztorze dochowany - po-
dobnymi wiadomościami
Klasztor - tudzież z Rocz-
kami Akademika Jenskiego
w r. 1707 - napisanemi
można się przekonać jak
powierzchownemi i błędnemi
ich wiadomości - co jej nie-
dostaje że nawet dobr nale-
żących do opactwa niektó-
-ych nie porządnie -

b. 2. (na kar. 3. tyt.)

Privilegia Libertatum Et
Exemptionum: concessarum per
Reges & Principes Polonie:
Bonis Cenobii Sete Crucis
et ante omnia oppido Dni Abbatis
Nova Slupi dicto. (1351 = 1510.)
(f. 1 — 38. in 4to)

Rękopis nowo oprawny w pół skórek
zielony z napisem na grzbiecie:
privilegia Civitatis Slup. - złotemi
cyfronkami odbitym. — na papierze
in 4° — przedmowa Kopiatora,
wstęp Opata do Czytelnika i zamow
zakończenie Kopiatora które tu do-
słownie podamy otwierają o ważności
rękopisu i jego treści. Charakter
wykończenia jednej ręki czysto niezczyte-
ny - (karty przez Kopiatora znaczone
idą nastę pującym porządkiem. 1) przed
mowy Kart dwie - po tej tytuł kar 1.
nieliczbione. 2) preambulum a nast-
pnie przywileja mają podwojone zna-
czone, wgórze folia od I = XXXIIIj - a
wdole figu. aj. aij as do avij; bj. bij az
sta do bviij mel: cj = cviij liczb. dj =
dviij liczb. nakoniec. ej = eiiij. — 3) za-
kończenie od karty XXXIIIIj = XXXV. na
dole eiij i eiiij zajmują.) Karty wszy-
stkie nowo otworkiem liczbione są od 1-
do 38. złtych 13. i 15 w opracowaniu po-
rzucone. —)

Lubo tu przedmowy i koniec do tych
przywilejów dosłownie podamy a za-
nie przywileja tytułami poznajomi-
ją osobne Karthi, których tutaj nie

zmarze

chronologicznie zachowanie† nie odmienny kilko słowy dotknąć jak rękopis niniejszy powstał. — mieszkańcy nowej Słupi miasta dziedzicznego do Opactwa Sc Krzyżskiego na Łysej górze† należącego — mając sobie różnemi czasy przywileja od królów udzielane, dopominali się o takowe od swych dziedziców — r. 1527 Opat Jakub z Krakowa postanowił odpis dla miasta sporządzić i Kazał pisarzowi swemu Jakubowi Sandomierzykowi Kubalicc porpolicie zwanemu takowe spisać — pieczęcią większą i niniejszą Klasztoru opatrzył i miastu Słupi oddał. Owoż Kodeks niniejszy jest nim. papier zbutwiały nieco ale cyrkty i nic w nim nie brakuje — dla autentyczności, wiedostatku orobnyd pargaminowych tu przepisanych dyplomatów swoją ma wartość. Resztę zasługuje ciekawy znajdujący dodatków które wyżej wskazałem. —

† co odpisca w przedmowie do czytelnika objaśnia —

† zakonu S. Benedykta —

‡ przeto

§ 1) Jacobus Sandomiviensis exscriptor privilegiorum et libertatum ad lectorem.

Habes candide lector privilegia et libertates prisco per Reges polonie cenobio salutifere crucis concessas, et nec ipsi tantum verum et rusticis incolis et spectantibus ad memoratum cenobium, nec ignores, hasce exemplariones, et privilegia haut porita et inserta hic, recto ordine et immo perplexo ut qui titulo et regnis potentior olim erat, per me preposterus est, ut laudem portposita maiorem videantur auctoritatem habuisse; utcunque tamen cum ista

cuncta [illegible] hec ad mea usque tempora per reges data extitere: quorum ex ordine primum hic tamen scito, Cazimirum secundum folio XJ denum post eum Jagellonem folio XIJ Vladislaum quantum ad presens; tandem Vladislaum regem polonie, ungarie etc quamvis incipit folio tercio privilegium: denum Cazimirus tercius parens Sigismundi primi et aliorum regum ad extremum autem scriptum est privilegium Sigismundi primi sub cuius imperio felici hec sunt exscripta: qui et parentis et fratrum predecessorum suo rum regum polonie confirmavit data. actum in Calvomonte Sancte Crucis feria sexta ante dominicam Jnvocavit anno domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo. (1527.)

fo. 4) preambulum domini Abbatis in privilegia Regum polonie.

In nomine sanctissime trinitatis et individue unitatis. Quoniam cuncta que aguntur in tempore succedunt temporis pereunt Ideo ego Mos Jacobus de Cracovia Bonarum artium Baccalaureus divinaque pacientia abbas salutifere Crucis montis calvi sepius petitionibus indefessis nostrorum subditorum de oppido Slups existencium fatigatus ut aliquid libertatum regalium cenobio nostro et subditis concessarum Eisdem impartiri

impartiri dignaremur. Nos itaque
ne rem exaudicioni coronam ne-
gare videamur: prefatis nostris civi-
bus literarum regalium copias ad
prelibatum oppidum attinentes ipsis
manu fidelis scribe nostri esteri-
bendas mandavimus, ut presentes
et futuri abolita per nostrosque pre-
-decessores negata gracia potirentur:
et nostre pro anime salute Deum
precencius suis cum posteris exorent.
quid etenim thesaurus is litterarum
et libertatum dudum predecessorum
nostrorum in suos subditos utrum
avitate celatus et nec in publicum
propositus volvit: quam in suos non
vulgarem incuriam. Hunc igitur
nos memoratus abbas munus presta-
re volens iam iam Christi nomine
invocato aggredimur et ut contenta
maius habeant pondus hic prepo-
positum literis regalibus preambu-
lum sigillis nostris muniendum vo-
luimus: in fidem majorem et robur
evidencius talium transumptorum
actum et datum in domo solite re-
sidencie nostre montiscalvi domini-
ca proxima qua in ecclesia Dei
Invocavit decanitur anno ta-
lentis millesimo quingentesimo vi-
gesimo septimo (1527.)

(pod tem pieczęć na wosku czerwo-
nym do papieru odciśnięta niewy-
raźna to do napisu woskiem owalnym
wyobraża statuę Matki Najś. zdrie-
działem w lewym ręku a krzyż po-
dwójny (†) w prawym trzymającą
pod nogami tarcz w której takiż
sam krzyż (†.)

fo 37)

fo. 37.) Jacobus petri de Saudomiria: Cubalicos vocatus ad lectorem privilegiorum nec non oppidanos: quibus interest.

En habes o studiose lector quisquis es ex voluntate Domini mei Abbatis supra dicti privilegia et libertates a principibus et regibus Christianis datas: ea qua valui meliori cura exscripsitas: quare si aliquid fructuosum offendes ubique offensurus te non hesita deo gracias age: sin vero deri (?) aliquid occupsacionibus tribue. Vos autem cives karissimi pro mea in vos et posteros opera ostensa et literarum exscriptione quibus antea carissimis deo optimo maximo pro jacoborum salute vota et laudum preconia solvite: habetis profecto habetis vicini predulces quo verum jacitetis oppidum adeo ut nec urbes poloniæ ꝺ bene munite teneant; a potentibus regibus vobis concessas libertates et sigillis majestatum regalium munitas ac in thezauro montiscaloi conditas: quarum rat vobis copias tenere et eo de munere gaudere: valeant dominaciones vestre cum posteris plus-

-culos

culos ni annos scriptoris harum
cum memoria quibus me gratia
privatissime domino cum meo com-
-mendo: ex monte calvo feria ter-
-cia proxima post dominicam semi-
-riscere anno salutis millesimo
quingentesimo vigesimo septimo: (1527.)
valete.

(pod tem piecatka Krzyża
na worku zottym do papieru odci-
snięta napisem wotobu gockim
do wyczytania nie wyraźnym w środ-
ku w kole krzyż jak ku wyżej
ruchło.)

II. L. 3 (tytuł tego rękopisu będąc nieoryginalny w spisie pana Hrabiego Ossolińskiego – a nie mając żadnego innego na oparciu na jej karcie dopiero nam podług treści pisma które weń wpisane)

Liber literarum Privilegiorum aliorumque Documentorum super diversa bona Dominorum Szafrańców spectantia – ab anno 1291 ad annum 1553. – in 4°=

Rękopis papierowy tu jest Księga Kopialna między latami 1540 a 1560 sporządzona kart nowo liczb. 1 – 117.*

Kartki osobno każdego dokumentu w tym rękopiśmie zamieszczonego porze-gólniaj kiedy i przez kogo dyplomata oryginalne które dziś na próżno by było wyszukiwać ~~nadesłane~~ nadesłane były. Tycząc najwięcej dóbr i majętności lat wyżej pomienionych przez Xt. królów polskich rodzinie Szafrańców darowanych lub nadanych – tamtejsze jak je nabywali pisali ich od nich a pisząc ich najdawniej z Lwowa dopiero przez nadanie pieskowej Skały przez Władysława w r. 1422 zeszli ich z pieskowej Skały pisać –

potem

W tytuł przez p. Hrabiego podany jest niedokładny i mylny – w katalogu tak: „przywileje dóbr Klucza pieskoskalskiego do r. 1505 dopiero pismo spotworne Rkp. na pap. 4° oprawa zniszczona."

× de pieskowa Skała

* dawniej numerowanych kart było 131. atoli dla braku początku – nowego liczbienie przyjęliśmy – do kar. 102 od początku pismo jednej ręki bardzo mi czytelny – reszta do końca innym charakterem – jak się zdaje odpis tu zrobiony niż potem niżej 1540–60 roku zaczęcia był w Kasyna magnustkiego (consulis Notarij civi prudentis) dalej Jana Gorzeńskiego (ustawiczne artium et philosophiae Baccalaurei Notarij civitatis regiae wobramenii) – po niż

mię w W. XVIII powiadaczami byli Marcin Miechi, Konstanty Stanisław Krupski pozarzysze – tak wiec spisane tu przywileja i miejscom tym służące i pisarze dla wiadomości przed oczyma mieć chcieli – dziś celowi pierwszemu całe miejsce trzebne – większe korzyść przynoszą bo się stary wiadectwem wielu okoliczności, urzędów, porządków, nazwisk, miejsc, przydomków itd – w kodexach dotąd wydanych dyplomatów Statuta porównać które dziś drukowane –

poźniej jestże z Szczytnika majętności. – pierwszy nabywca pułkowej Skały piotr Szafraniec (Stremmenius) podkomorzy Krakowski pisał się z Lanyc. – Stanisław Szafraniec roku 1509 dzierżył pis Wolbram królewczyznę – Hieronim Szafraniec r. 153 Starosta Chęciński miał za sobą Zofią Zborowską (obł. 18 Litera reformacionis ex a°) która była 1° voto za Stanisławem z Kurozwęk Starosty Wieluńskim, Krzepickim a córka Andrzeja Zborowskiego Kasztelana Zarnowskiego. – Ale różnych wiadomości mianowicie – posiadali dobra na ruś w Halickiej i Trębowelskiej ziemiach nigdy temi Starostwo Trembeckie

II. b. 4. (tytuł cały na 1ej niel. karcie)

Inventarium
omnium et singulorum Privilegiorum
literarum diplomatum et monu-
mentorum quecunque in Archivo
Regni in Arce Cracovien si
per
Commissarios à S. R. M. et Republica
ad revidendum et comolandum
omnes scripturas in eodem Archivo
existentes Deputatos confectum
Anno Domini MDCLXXXII.

(Rękopis papier. współczesny oraz oryginał - zpodpisami delegowanych Komisarzów. in folio. oprawa nowa tylko w obwódce wytłowanej karta niel. po niu. index eorum que hoc volumine continentur Kart niel. 2. — po czem Kart po jednej str. liczb. 1 — 380 przy końcu Kart. niel. 2. na drugiej czterowierszu Sanickiego do Inwentarza powyższego zakończonemu ręką współczesną — następującej:

Judicat iste Liber, quid sit vir-
tute polona
Partum olim Regno: quam bonus
iste Liber!
Monstrat et hoc, quantum rixis et
dissidiis, post
Amissum Regno: perierimus
hic Liber est.)

(wewnątrz okładki wierszowanej przyklejona notata ręką Wiel. Bandkiego pisana: że o tym ważnem Rękopiśmie pod dat wiadomość w spamiętniku Warszaw: w Respravie o Notaryale: mogłoby być wielce użyteczne wydanie drukiem tego Inwentarza co dowodzi Kownackiego Rozprawa o Mazowszu pamięt. Warsz. r. 1820. N. II. str. 187. gdzie wyrazna o tym mowa. etc. —)

(Na okładkowej karcie przyklejony list K. Swidwińskiego do J. W. Bandkiego zwracający niniejszy Rękopis — donosi mu że porównywał go z kodexem Dogiela zkąd się przekonał że prawie wszystkie Akta (rzadsze dyplomata ważniejsze) wzięte w częściach dzieła drukiem ogłoszonego — co sam otrzymuje za do karty [illegible] na marginesach pozna czył — dalej porównanie zamierzał do zwrócenia Rkop. zmuszony.)

(na karcie białej przed tytułem: wypis ukazu ze względu pargaminowe Statuta Łaskiego — i Excerpta niektórych (kilku) miejsc niniejszego Inwentarza odniesieniem się do liczby karty-pierwiem nieda ustnym.)

(pismo tego Inwentarza urzędowa wartoś mającego pisane cyrkułem, jednej ręki — podpisy własnoręczne — Ob. Tabelle osobną wykazującą wskrześnie stan archiwum Ikarowskiego podług tego Nr. 1682 Inwentarza — zodmieniem do Kartonów — państw i prowincyi — lat dyplomatow i ilośći (mniej więcej wszystkich)

(podług Katalogu Starszyńskiego
„Oryginały spis przywilejów
Metryki Koronnej z r. 1682
sporządzony i podpisami Kom-
missarzy opatrzony. oprawa
nowa na papierze pol. —„)

lub potwierdzenia. i tyo. Summaryusz cały składa się z trzech Woluminów in fo= z których pierwszy obejmuje lata od 1215 — 1444. Inne pisma i Księgi. itd itd. Zestawiony niniejszy Katalog dla siebie osobno stanowiący całość owych wspomnionych Dokumentów — a jak z tytułu i niego opisu poznaje się od N= 1463 do końca. reszta już po wykonaniu owego Spisu telegrafowanego tylko w 20 Egzemplarzach dotąd ona jak się zdaje zaginęła później zapodziała Papiery Krakowskie lub inne aktów. po trzeciej dopiero dobrądzej (lub krótkiej a zarem błędnej) jest domieszczony Nr Kartowy w który dokument wtorzony — tak że dziś zapotrzebowany dokładnie wyjęty być może. Zaległa owa nauczy się P. Fel. Bentkowskiemu od którego niniejszy Akt przeszedł do P. Karim. Straszyńskiego a od tego do hr. Baworowskiego.

Musiemy tu zrobić uwagę o Inwentarzach Krakow. Zaiste - że wróżnych czasach ar do Augustów wonn Sanct. czyniono znakami swoimi podobne Inwentarze, że Kanon razu rewizyje te ważne Kanon i Archiwiusz. zmieniały ich prato i Inwentarze i Redakcja ich według czasu i dokładnej staranności zmianom podpadały, nakazowy prato wiele tych folianto porównał i na ogłoszenie najdokładniejszego i najautentyczniejszego po- prostu - Mika ich wróżnych spodziewa zbiór Pty opolinskiej - ur do najpierwszych zaliczanej znajdujący ich w Ks. Ossol. — — — —

O nim podał wiadomość X. W. Bandtkie w pam. warsz. pi- sał rozprawę o Polarjach - wydanie ostatnie wydania onego dziwodz. Kossowskiego w Rozprawie o starożytnych Jakóbie X. Swidzinski

* P. war. 1820. T. II. str. 187.) porówny

porównywać z kodexem pier Dogiela wydanym – bardzo autentycznym i urzędową wartość mającym należałoby podług niego wydanie dzisiejsze – jeżeli chcemy mieć przekonanie z jakich dokumentów archiw. Kor. w 1682 roku korzystał. Dodać trzeba iż o rewizyi klejnotów tu niema mowy – a Inwentarz hr. Tarnowskiego wspomniający komorzy z r. 1676 mniej to Kopyja z Kopyi Inwentarza z r. 1682 zaimieniu – Czy wydany w Bydgoszczy jest oryginał i jak się sam dokład trudno być pewnym może się jednak być nad dowodnymi przy Rewizyi Kardy z Kommissarzem p. Lejm wybranym mieć jednego kompletnego na siebie prócz że kilka takowych sporządzano dla Króla [illegible] Senatu Podskarbstwa [illegible]

Tabelka aktów dyplomatycznych i innych podług Inwentarza autentycznego z R. 1682 uczyniona (cod. Mss.

Liczba porządk.	folio Rękopisu	Państwa i prowincye	z których lat akta	Złotych tychże	Uwagi
1	9–17	Litera S.S. pontificum	a) — 1563.	81.	Przed tytułem folio białe na którego wypis o znajdującym się Statutach Łaskiego na pargaminie dubletowane — tudzież niektóre miejsca z Inwentarza adnotowane — potym folio niel. na którego Tytuł Rękopisu — dalej 2 folia niel: na których: index eorum quae hoc volumine continentur. folio 1: 2 lierb. dedicatio libri. fol. 3; 4. Commissio S.R. Mtis. fol. 5–7. Actus commissionis primus cum limitatione — fol. 8. Actus eiusdem commissionis ex eadem limitatione terminus.
2.	17½–18½	Inp. Dom.	1424 — 1665	17.	
3.	19–22½	Austria	1412 — 1637.	31.	
4.	23–24½	Bavaria	1460 — 1542.	17.	
5.	25–34.	Hungaria	1355. — 1570.	69.	
6.	35–37.	Bohemia	1395 — 1527.	11.	
7.	37½–38.	Dania	1419 — 1658.	9.	
8.	38½–39½	Sueciae	1505 — 1661.	14.	a) Papieża Innocentego IV. pismo bez roku.
9.	40– –	Germania	1496 — b)	14.	b) Ostatnie pisma Zygm. III. z Kiej Brunswicku bez lat.
10.	41–44½	Brandeburg	1314 — 1660.	43.	
11.	45–47½	Duc. Pomera[n]iae	1343 — 1556.	26.	
12.	48–54½	Duc. Silesiae	1290 — 1551.	69.	
13.	55–92½	Duc. Prussiae	c) — 1556 d)	374.	c) Papie: Klemensa III. pismo bez roku. — d) Ostatnie dwie sztuki są bez liczby i roku Hommagia ste Ducatus prussiae i fasciculus literar. papyrac. do Konrada d. marsow. i posłów anny tudzież rachunki naprawy zamku malborgu —
14.	93–111½	Duc. Livoniae	e) — f)	190.	e) pismo Ces. Henryka Biskupowi Rygskiemu przywiewa prawa rożne bez roku —
15.	112–113.	Moschoviae	1619 — 1635.	1.	f) Ostat. dwa pisma bez dat. Klemens pa. Kanonika mianuje — Artykuły Summo papiesowi podane Arcybiskupa Rygskiego przeciw Mistrzowi zak. Kuterskiego —
16.	114–115.	Bessarabiae alias Transylvaniae	1390 — 1657.	8.	
17.	116–125½	Valachiae et Moldaviae	1387 — 1551.	108.	
18.	126–146½	Turciae	1455 — 1682.	242.	g) pierwszy dyplom pacta Hanaltrymskiego z Zygm. I. bez roku (medr. 1514.) —
19.	147.	Persicae	1624 — 1630.	3.	h) Ostatni numer — Jest: Fasciculi litterar Tartaricar. variis idiomatibus scriptar. hinc interpretatione. —
20.	147½–148½	Tartaricae	g) — 1654.	15. h)	i) Ostatnia karta: Liber magnas in folio statutor Regni Poloniae omnis charta omnes pargameneae sunt cum sigillo pueili alexandri Regis Polonice —
21.	149–162.	Regni Poloniae	1374 — 1668	106. i)	k) Ostatni bez roku. —
22.	163–167½	Regiarum Poloniae	1396 — 1645.	38.	l) Ostatnie 3 fascykuły b. lat. (
23.	168–170.	Bareuses etc. Reg. Bona	1500 — 1533.	16.	ł) po tym roku — 2 akta b. lat.
24.	171–205½	Palatinatus Cracoviae	1088 — 1587.	349.	m) Ostatnie karty wiele fascykułami tytułu ornamentyki bez lat.
25.	206–214.	Ducatuum Oswiec. Zator	1333 — 1540.	81.	
26.	215.	Episcopuscienus	1412 — 1441.	2.	
27.	216–227½	Sal. Sandomir.	1328 — 1558.	118.	
28.	228–234.	Bellzensis	1377 — 1572.	53.	
29.	235–236½	Lublinen.	1435 — 1555.	12 k)	
30.	237–257.	Russiae	1268 — 1553 l)	227. l)	
31.	258–261.	Volhyniae	1335 — 1530 m)	49 m)	
32.	262– –.	Kiovia	1000 — 1588.	5	
33.	263–264.	Podoliae	1431 — 1468.	12.	
34.	264½–5.	Cosaticae.	1658 — 1660.	7.	
35.	266–7.	Litera universales M. Poloniae	1382 — 1460.	5.	
36.	268–284½	Sal. Posnan.	1252 — 1548.	165.	
37.	285–292.	Sal. Cujaviens.	1290 — 1531.	72.	
38.	293–	— Syradien.	1327 — 1563	123.	

Inventatur

39.	305–9	Palatinatus Lanciciens	1397 — 1552.	37.	
40.		Litera universales Pal. Cuiavia	1311 — 1398	7.	
41.	311–315½	— Brestensis	1278 — 1556	45.	
42.	316–319	— Inowladis.	1343 — 1533.	31.	
43.	320–321½	Ter: Dobrinen.	1300 — 1515.	15.	
44.	322–326½	Pal. Ravensis	1425 — 1546.	51.	
45.	327–328	— Plocensis	1369 — 1544.	14.	
46.	329–347	Duc. Mazovie	1323 — 1546.	188.	
47.	348–360½	Pal. Podlachie	1401 — 1571.	118.	
48.	361–370½	Ducatus Lithuania	1362 — 1571.	99.	
49	371–377	Litera varia	1284 — 1566	75.	

a) Ostatni ber roku —
o) ostatni 1319 roku. —
p) wiele Jarmarków ktoryes tylko warią ne ber lat wypisane mylkowi cu tego oddziału.
r) bardzo wasne zastrzeżenia na przeszłe wykazanie — wiele Jarmarków wtym ab. dat niuys kwitów i dokumentow woraun numerowane ber dat. —

od karty 378 do 379½ — Rozporządzenie y Uroszenie wpisu dla wszystkich zwyczaynie notowanych Piom y onym zawarcie w Skrzyniay Dziesięciu przez przedzierzonych Pp Commissarzow. — a na karcie 380 (ostatniej) zakończenie po takiemi aktu całego Kommissarskiego z podpisami własnoręcznemi pp Kommissarzow następującemi: Datt. in Arce Cracovien. die 14 Julii Anno Dni MDCLXXXII. Commiss. Stanislaus Wojenski Episcopus Camenecen. Paulus a Hok Stokowski Castell. Oswiecim. Franciscus in Zakliczyn Jordan Capit. Bogusaus Ludr Rudzienski pocilator Oswiecimien. Commiss. Martinus de Chomętow Chomętowski Castell. Zarnowien. Commissarius — Martinus de Unihow Ostrzycki Dapifer Sanocens. auticus I. ol Mitis Commiss. — Andreas Joannes a Zydow Zydowski Vicecapitaneus et Judex Castrensis Oswiecim. Commissarius — Stanislaus Zdanowski notarius Castrensis Cracov. Commiss. Matthias Martianus Ladowski Regie Mtis Scribe actus istius notarius manu propria.

podług Katalogu pana II Straszewskiego = „Spis przywilejów metryki sekretnej w archiwum głównem królestwa, z obszernem opisaniem treści każdego przywileju — sporządzony pod kierunkiem ś. p. Feliksa Bentkowskiego. oprawowy.“ —

(No. 5.) (nr. 1 Kat. Sytuowej.)

Spis chronologiczny Dyplomatów Kraju polskiego dotyczących jako część Archiwum Sekretnego

z Berlina do Warszawy r. 1808 sprowadzona. (całość bowiem z zamku krakowskiego do Warszawy r. 1766 przeniesiona w r. 1795 z Warszawy do Petersburga przeprowadzona, gdzie złożoną część pozostawiwszy, resztkę w r. 1800 do Berlina przesłano) jako do głównego Archiwum królestwa należąca, późniejszemi przybytkami pomnożona.

przepisany r. 1845.

(Rękop. in folio. oprawa w dektura i płótno brunatne — papier piękny pismo czytelne nieco niedbałe. jasnej zgłci. atrament blady. Kart po jednej stronie liczb. 1 — 333.) Spis ten bardzo szczegółowy i ważny zpryczyny iż zawiera rzeczy pism i dyplomatów (w treści pod datami liczbami od 1 — 1604 niemcy królami polskimi, Rzeczą pospolitą rz. 179 a Elektorami Brandeburskimi od r. 1215 do r. 1797. we jak

(jak się rozumieć samo z siebie ma)
wchodzą sprawy z Zakonem Krzyżackim i z Xięstwy pruskimi nam
hołdującymi aż do końca Rzeczypospolitej polskiej. Dokładniejsze wiadomości zaniągamy z Katalogu Rękopism. Spis Akt dawnych Archiwum głów. Król. polskie° w r. 1810 in fol. w Warsz. wydanego. z którego na str. 171-181. wtym rozwadze wyjmuję: „— — — gdy przewożono Metrykę Koronną w r. 1795 z Warszawy do Petersburga, wywieziono zniąd razem i Archiwum tajne czyli dyplomatyczne. w r. 1799 wysłany pruski Radca tajny Jackstein do Petersburga dla segregowania akt dla prus potrzebnych otrzymał prócz ksiąg dawnej Metryki Kor. Wiadomości i pewną część dyplomatów z tajnego polskiego archiwum, które dla prus mogły być interesującymi. reszta zaś pozostała w petersburgu. Ta część tajnego archiwum przez prusy otrzymana zawiezioną została do Berlina i tam wcielona do Król° pruskie° tajnego archiwum. gdy zaś pokojem Tylżyckim 1807. r. Zapewnionem zostało dla Ks. Warszawskiego

sławskiego wydanie przez prus[sy]wzię-
kuś akt i dokumentów do kraju te[go]
Księstwo składających, sięgających do
się - wyprawiony Kommissarz od Kró-
la Jmci Józ. Kalas. Staniawski
do Berlina, dopełnił polecenia mu
danego i w r. 1808 przewiezione zo-
stały z Berlina do Warszawy nie
tylko akta ministeryalne, admini-
stracyi owych Kraju dotyczące, ale
i ta część dawnego dyplomatycznego
czyli tajnego polskiego archiwum
jaka się w Berlinie znajdowała,
i wcielono to wszystko do głównego
archiwum krajowego. W następnych
latach rozłożono wprawdzie tę
część odzyskanego tajnego archiwum
w oddzielnym gabinecie przy głó-
wnym archiwum, lecz spisanie
inwentarskie nastąpiło dopiero
r. 1839 pod kierunkiem Felixa
Bentkowskiego, przez Walentego
Wb Huberta kartkowym sposobem
aby te według rozmaitej zasady
podziału rozłożyć i przepisać mo-
żna. Przytaczono już raz tutaj
dyplomata z rozporządzenia Kommissyi
rządowej sprawiedliwości r. 1834.
zpoddasza pałacu rządowego kra-
sińskich zwanego przeniesione i
zpółtorarta sztuk wyniosące.

Liczba

Liczba zaś wszystkich Dyplomatów
na pargamienie (kilka tylko na
papierze) opisanych z pieczęciami
po zawieszaniu lub bez pieczęci,
wyniosła 1462 sztuk. Dla lep- III
szego rozłożenia i zachowania tych
opisanych pomników, sprawione
zostały w r. 1839. kartony czyli
teki na wszystkie strony rozta-
jące się, w których według stopnio-
wej inwentaryzacji każdy dyplom
opatrzono numerem i na grzbiecie
kartonów wypisano numera dy-
plomatów w każdym kartonie
umieszczonych. po ukończeniu in-
wentaryzacji kartkowej rozło-
żono kartki naprzód chronolo-
gicznie zkąd okazało się że naj-
dawniejszy jest r. 1215 papierzki III III
i że większa część tyczy się stosunków
książąt i królów polskich, zkną-
żętami piastami różnych dzie-
lnic na mazowszu, pomorzu,
szlązku, z Mistrzami krzyża-
ckimi, całym zakonem lub jego
urzędnikami, tudzież książętami pru-
skimi, i ich następcami, jakoteż
akta sprawy prywatnych,
królewskich lub obywateli ziem-
skich polskich, co do nadań dóbr,
wojskowstwa, długów królewskich
i ztąd wynikających zobowiązań

lub

w katalogu K. Stronczyńskiego:
" Tomiciana — jeden tom, początku i końca obejmujący metrykalnych ksiąg od kwietnia 1512 do listopada 1513. fol. na pap. pismo w. XVI. czytelne bez oprawy. " —

II. 6. 6. (bez tytułu)

Acta Tomiciana
(ex Annis. 1511 — 1514.)

X Mythi liczbie wyższ kart tą:
po 165 nastąp liczb. 172. —
— 208 mer mythi opuszcz. —
— 312 kalisz —
po Kar. 342. nastąp. niejasno
naznaczyłem 342 bis. —

Cod. mbr. in folio min. jak zwykle Tomiciana — pismo między latami 1550 — 1575. najpozniej jak filigr. papieru domyślać się każą.)
Składa się z dwóch ułamków. 1?) od Kar. 8 — 13 nie zdaje się należeć do reszty Kodexu lubo pismo nieco podobne ale filigr. papieru odmienny 2 pod od Kar. 62 — 361.? na pap. z filigr. topor; kabdank wzięty między latami — 1560 — 1590 XX) Wszystko czytelnie lubo nieco blado pisane jednaką. Jest ten Kodex ktoś ważny że mógł dać dokładniej wykaz obejmuje jestże 36 (salvo err.) ksiąg mer Działyńskiego w 3ch pierwszych Tomach wydanych, pominionych. pisma te zebrane odpowiadają całemu Tomowi II; niektórym z początku i ku końcowi III. porządek się nie ściśle. Karty wszystkie wykazują te co tu i gdzie je szukać dla porównania z Wydaniem wspomnionem. — Tu jest miejsce zauważyć że tyle się odpisów współczesnych i późniejszych tej ważnej Gorskiego pany znajduje że żadnego pominąć nie można tyle jeszcze odkryć [illegible] wydanych których nie znajdujemy wydanej; to będzie dla tej strony wydania mer Działyńskiego

XX (ostat. filigr. widziemy w wyd. Krak. Gwarzyńca.)

(373 Karteh.)

przedstawionego – której przyczyny
wzbierane niedostatki bądź wrodzonym
Tomie ~~[illegible]~~, bądź jak zarząd w
appendixach wydać kiedyś powinien.
Pewne i to dodać trzeba że w o-
wych pismach wydrukowanych tomach wiele znow
przedmiotów którymi tu na próżno
szukamy. W. w Bibl. Ossol.
krom rękopisów H. Gor-
skiego które opisałem
i pisma ich wykaza-
łem jest tom dodatko-
wy z Narusiewicza dopi-
sami urzędowymi Kan. Aug.
obejmujący lata 1813 z 1814,
w którem się może nie-
jedno znajdzie do porów-
nania z Rękop. niniejszym.

II. 6. 8. (bez Tytułu)

podług Katalogu Stanisławskiego in 8vo: „volumen obejmujący różne akta kancellaryi królewskiej: przywileje Zygmunta-Augusta od r. 1555 aż do wstąpienia na tron króla Stefana. na papierze pol. współczesnym." —

Acta Publica Regni Poloniae ab Anno 1148 — 1576.

(Rkps in folio bardzo źle zachowany z kilku różnych skrzętnie z końca XVI. wieku. Składa się z Kart 1 — 141. przedmioty oprawne Kartkami spisane: sądy pism Kromera, Hozyusza itp. — porządek mieszany. Ważniejsze:

n Spor Duchowieństwa z Stanami o Jurysdykcyą — Wyroki Królewskie — protestacye Biskupów i odpowiedzi Hozyusza itd — Sprawa o Dziesięciny — Spisy najdawniejszych przywilejów Konisza Władysławskiego — o odesłaniu czyli majorem vel wydaleniu Król: Katarzyny austryackiej z polski — Artykuły i przysięga Henryka Kr. P. Pisma dotyczące wyboru wdy kijowskiego Stefana Batorego — artykuły Maksymiliana II Cesarza Elekta — Propozycye i uchwały sejmowe — Instrukcye posłów do Cesarza — odpowiedzi tegoż — Listy Zygm. Aug. do Karnkowskiego Hetm., Kromera Marcina itd — Zrzeczenie się praw Katarzyny X. Finlandzkiej siostry Zygm. Aug. Korrespondencya między Uchańskim i Hozyuszem — mowa Kromera

w

w frankfurcie — podania posłów
i odpowiedzi do Cesarza w sprawach
dotyczących prus, Sądu miejskiego,
i innych nieprzyjacielskich po
stępowań Bonie — „ wyciągnąć
Tamtejszych i polskich —

w katalogu Ord. — II. b. 7. (na grzbiecie oprawy)

POLOGNE.

(wewnątrz)

Acta Regni Poloniæ cum Gallia M. Britania, Moscovia atque Hollandia

1527 — 1640.

w katalogu tak Ord. czytelnie to tak: „Volumen rerum gestarum pomiędzy Dworem Królewsko-polskim a król. francuskim w r. 1527 — 1629 (mylnie) pisany pięknie na pap. fol. oprawa dawna w Safian zwyzłacanemi herbami i złoconym brzegiem." —

Codex MSS in folio. Wieku XVII oprawa piękna w skórę perowaną dawna — wytłaczania i herby złotem brzegi również — wspaniały ten Rkp. wyszedł z zbioru bardzo znakomitego gdybyśmy bliżej porównać mieli rzecz robioną Rkp gabinetu królewskiego w Paryżu gdzie są zachowane osobne zbiory podobne Sully i Colbert x Łatwoby się stanowczo orzec dało do którego z tych zbiorów acta te należały — Signatura ich dwojaka na oddzielnie wciągnięty L. 2153 a na białej karcie przed tytułem: NNN. które znaki dowodzą iż ten bogatego zbioru ten jest Rękopis. pismo ręki dziś — po francuzku i po łacinie — piękne i czytelne ale do odczytania osobnej wprawy potrzebujące Jest Księga Kopiałna z Oryginałów lub pism współczesnych — składa się z kart biał. na początku 4 — liczb. 1 — 387. i Kart. biał. nieł. przy końcu 4. —

x albo Mazarini.

Rękopis ten jest wogólności oddziałów
I Pologne od f. 1 — 301. —
II Moscovie od — 303 — 374. —
III Pologne Hollande od f. 376-380. —
po czem: Table du contenu de ce
Volume —

Materyały te zebrane tyczą się bądź negocyacyi francyi z polską, bądź relacyi i wiadomości obznajamiających dwór francuzki o zajściach polskich z moskwą, szwecyą i t. d. — a lubo te oddzielnie ułożone wszystkie podciągnąć można do spraw polskich i polska historyą wzbogacają — porządek chronologiczny zachowany — błędy w nazwiskach polskich i moskiewskich mnogie — Kartki osobne poprzeglądniają przedmioty tego Rkp. ważniejszych treści — Opis zwycięstwa Zygmunta I nad wołoszą r. 1531 po łacinie — Listy Zygmunta I do Franciszka I. w sprawie kupców gdańskich i Elblągskich i odpowiedzi r. 1537. — akta odnoszące się do wyboru na tron polski Henryka III r. 1573—1574, Listy króla szwedzkiego do Stefana Batorego r. 1582 — List Jana Zamojskiego do Karola Sudermańskiego po wyzwaniu r. 1602: 16. sierpnia — Materyały do historyi Dymitrów —

Materyały do spraw z Rusią od r. 1607 — 1613 — Opisanie zwycięstwa wojewody Alexandra z Ł[itwy] Korzeckiego nad Tatarzy r. 1615 odniesionego — Traktat pokoju Cesarza Matiasza z Ott[oman]. III. 1615. — Wybór Władysława IV na Cara — sprawy z Turcyą — traktaty z Szwecyą. 1617–1630. warunki wyboru Władysława króla polskiego — traktaty z Moskwą. 1632 — 1635 — List Karola Ogier sekretarza ambasady Francuz. w polsce do Mikołaja de Bourbon. 1635 — Negocyacya polska w Zatargach francuzkich z Hiszpanią 1636. — poselstwo polskie do Londynu r. 1637 — turnieje zejmów w polsce i negocyacye francuzy z gdańskiem r. 1638 — Korrespondencya o wstąpieniu Jana Kazimierza do zakonu francuzkiego 1638 — 1640. — z Moskwą zaś: Przyczyny i powody zatargów moskiewskich do r. 1609 (pisma jakiegoś polskiego — pisma same historyczne wiadomości — poselstwo moskiewskie do polski r. 1609. — nowiny r. 1610 — opis historyczny co się stało w moskwie aż do upadku Szujskiego — p. Dombala (1611.) bardzo ciekawy po francuzku wypadków opisanie historyczne Xięcia Moskiewskiego do Sztokholmu r. 1613 — List p. de Noyes do króla francuzkiego r. 1629

z Hollandyą — propozycye do Hanow holenderskich ꝓ pokoy polskiego (Rękopismo) r. 1637 podane.

(Xięga — ten nabył hr Ossolinskich od ꝓ Kazimierza Straszewskiego ręką jego podobny Rękop. mamy znaydowaĆ w Bibl. Wolfenbitelskiej Jrancuzkim nawet najwięcey tych samych co niniejszy przedmiotów. Zpomnienia na tam jestrze następuiące:

ꝓ 1 – 3. Lettres de Sigism. Roy de Pologne a Franç. Ier R. de Fran. en 1524 28 Janvier (Lat.)

18 – 44a Ordo qualiter Ser. Rex Pol. iuxta veterem consuetudinem patriæ coronari debeat et quæ solemniter et cæremoniæ circa id servari sunt solitæ (po łac. na Kar. 25. Rota przy Xięgi Henr. III.)

44a – 59a Traité d'alliance et confederation perpetuelle faite entre les deputez du Roy Charles neufiesme et du Duc d'anjou et les Estats du Royaume de pologne lors de l'election dudit Duc d'anjou en la dignité du Roy de Pologne le XVI May 1573 confirmé par le Roy Charles 9e le Xe Sept. 1573. (po Jranc.)

82 – 83. Harangue de Henry R. de Pologne aux Etats de pologne apres son arrivée audit pays (po franc.)

102b – 105. Demande de la noblesse polonoise à leur Roy en leur assemblée de Lendomir (po franc.)

106a – 106b Reponse dudit Roy aux deputez de la noblesse assemblée (po fr.)

245b – 249a. Extrait de la lettre de Mr

//

X) Mabyć zbiór Maraviniego z tyt. Pologne N. 385. folios. — mamy kart 1 — 339a ale duso pierwszym zbiorze: a. b.)

//

Zawarskij ambassadeur de pologne a Ratisbonne 2. decembre 1626. (po łac.)

249a – 254. proposition ambassadoris Rs Gallię ad Dm polonię Ladislaum IV in comitiis generis Varsovię a. 1637. (po łac.)

255 – 259. Responsio nominis Rs polonię ambass. Regis Gallię Baroni de Porté (?) in comitiis data 1637.

263 – 266. Reponse du Roy sur pol. aux lettres et demandes du Sandic de Dantzic (1638)

270a – 294. Discours turcz des-seins que les Espagnols ont de se rendre maistres de la mer baltique etc tiré du rapport du Sieur du Maurier de ce qu'il a negocié a Dantzic en 1638. pol.

306b – 331a. Lettres du R. de Pologne pour la delivrance du prince Casimir (per ambassadorem) krzyżo- -wą po rękach jego.

porównać z Biblioteką Warszawską – T.

II. b. 9.

(na pierwszej karcie niebieskiej)

Interregnum
post fata Serenissimi Sigismundi
Augusti Regis polonie.
Ao Dñi 1572. *)

(na oprawie zaś okładki zwierzch.)

Interregnum (wgórze)
Anno Domini 1573. (wdole)

Kodeks zbiorowy in folio — różnych współczesnych a nawet do lat powyższych sięgających się, zatem zaw. XVI materyałów — różnych rąk odpisy wobec mieszczany. porządkiem nieco mieszanym — karty są nie co później jedna za drugą po jednym bokiem liczbione zwyczajem białych — wymienionemi je: pierwsze karty 3. białe niel. — 1 do 31 pisane — 32 brakuje — 33 pis. — 1 biała niel. — 34 do 41. pis — 1 biała niel. — 42 do 46 pis. — 1 biała niel. — 47 do 73 pis. — 1 biała niel. — 74 do 75 pis. — (74 dwa razy liczb.) — 1 biała niel — 76 pisana — 3 białe niel. na 3ej verso pisana.) — 77 do 155 pisane (liczba sto wszędzie rzymska tak n.p. C55.) — 2 karty białe niel. — 156 do 168 liczb. pisane (na nich owe Jana Gruchowskiego poema.) — 3 kart biał. niel. 169 do 231. (190 liczb. opuszcz.) (Liczba dwieście tak n.p. CC 31.) — 1 biał. niep. — 232 do 240 pis. — 2 biał. niel. — 241 do 292. pis. — 1 biała niel. — 293 do 3[illegible]0. (300 liczb. opuszcz.) 304 liczb. dwa razy) liczba 300 zpoczątku rzymska CCC. dalej tak C00.) — od 380 — 389 liczb. opuszcz.) ~~290 pisana~~ — 1 biał. niel. 390 — (od 391 do 400 liczb. opuszczone) — 401 do 479 pis. (415 dwa razy. 422 liczb. opuszcz. 434 liczb. opuszcz) ~~472 biała~~. 1 biała niep. — 480 do 491. pis. — 1 biał. niel. liczbiona (na 3ej verso pisana. Liczba 400 tak pisana np. 40091.) — 492 do 516 pis (496 dwa razy liczb.

500

---

*) dodano jeszcze do tytułu słów pisanych pis w XVIII. wieku: motore Joanne Gruchowski ale nie własciwie gdyż tu jest tylko poema pod tytułem Interregnum mu tego Gruchowskiego wiersze napisane — reszta zaś za jak się okazuje materyały do tego wcześniej innych sprawujących bezkrólewia. —

2) oprawa aż bardzo uszkodzona w której też pewnie oryginalnie wprowadzona jest zbiorowi całemu — wyciskania kiedyś złotem dziś zresztą tak co do napisu tego jak co do herbu Abdank wokoło owalnym wprzódy dość pisanemi wyraźnymi wokoło którego były litery — nie można atoli nie się z reszty poznać czyje do mnie. Twierdzę jednak że cały te materyały najściślej zawierają pismo bezpośrednio się tyczących Adama Grabi na Konarskiego herbu Abdank Biskupa poznańskiego który wielką, grał rolę w tym bezkrólewiu — który był na nie pozdrowstwa do francyi i do którego wreszcie znaczna część listów (wszystko z oryginałów) tu się znajduje — niema wątpienia że zbiór ten wyszedł z pozwania i był własnością Biskupa Konarskiego który go utworzył a wiele pomiędzy tytuły i napisy dziś bardzo potrzebne swoją ręką — umarł on r. 1577. (Obacz Niesieckiego pod Abdankiem.)

500 Liczba opusz.) – 1 biał. niel. – 517 do 538 pis. – 3 kart biał. niel (na 3ej verso. pis. – 539 do 548 pis. (539 dwa razy licz.) – 1 biała niep. – 549 do 553 pis. – 1 biał. niel. – 554 do 559 pis. – 2 kart biał. niel. – 560 do 587 pis. (564 dwa razy licz.) 1 kar. biał. niel. – 588 do 590 pis. – 2 kart biał. niel. – 591 do 716. pis. (po 599 liczba 500 raz kar. podwoiona. – 634 dwa razy licz. 649 dwa razy licz. 666 licz. opusz. 689 dwa razy licz. od 690 do 699 licz. opusz.) – 1. biał. niel. – 717 do 721 pis. – 1 biała niel. – 725 do 739 pis. – 1. biała niel. – 740 do 742 pis. – 1. biał. niel. – 743 do 764 pis. 744 licz. opusz.) – 1. biała niel. – 765 do 774 pis. – 1. biała biel. – 775 do 783 pis. – 1 biał. niel – 784 do 792. pis. (788 licz. opusz. 789 dwa razy licz.) – 9. kart biały. niel.[a]) – 793 do 809. pis. – 3 kart biał. niel. kończą cały rękopis. – (W. jak wyżéj poprzednie tomy 600, 700, 800 jednako całe pisane w ten sposób np. 809.) – wszystkie liczbowane pisanych; białych niepisanych arkuszy razem jest 413½[b] Oprawa bardzo zdarzona kompletny były zamykane skórkami, na których pisane Millesimo daje się widzieć. –

3

Kodeks ten jest nadzwyczaj ważny bo obejmuje czynności władzy, nowacji i innych pism nas mistrzem naszym od śmierci Zygmunta Augusta aż do wyjazdu króla Henryka zpowrotem do pol ki zatem czyli" tomu 1572, 1573 – tąż aż dzieli wypadki i nine okolicznościach – że pismo tych pięciu czwarta ta ta, zebranych niepodobna wymienić wymieniać to atoli na osobnych karkach z tytułami i datami a czasem "treścią spisane – nowiście pis że cały zbiór ~~zatem~~ i szczegółowe zebranie tej księgi pochodzą od Adama Mobylina Konarskiego B. pomar.[o] – ~~na~~ ~~wie~~ notaty, napisy a czasem i podpisy osób

wszystkich

w katalogu kazano ksiąg opisiłem kodeks ten tak: " volumen obejmujący całe bezkrólewie po śmierci króla Zygmunta Augusta bardzo ważny współczesny. na papierze dawnéj ale zniszczonéj oprawie "

[a]) byłoby zatem kart wszystkich nowo obliczonych 827. –

rozmysł i jego samego pomiędzy jako się zdaje dodawane — co bardzo utrudnia tuszy dokument historyczny — Oryginałów ta bardzo mało — ale wszystkie mogą się za kopiami zastąpić miejsca autentycznych jako z tak pewnego źródła wychodzące i rozpowszechnione — do tego dodać należy że sam ten czas bezkrólewia wszyscy już rzadko do siebie polską mową pisali — mieszali słowiańskie wyrazy i tylko te co za granicą potrzeba wymagała językami jak łacińskimi, włoskimi, francuzkimi a nawet hiszpańskimi tu się pojawia — Listy pocztowe zaczęto skrzętnie archiwować — dalej zamieszano — ważniejsze pisma są z lat 1572, 73, 74: — Listy różnych Biskupów i Senatorów do Prymasa Jakuba Uchańskiego o śmierci króla i co dalej przedsiębrać w tym ważnym — pod bezkrólewie — nowa Elekcya itd — Najwięcej zaś tego archiwisza Uchańskiego — Karnkowskiego B. Kujawskiego Kuiawskiego, Biskupa poznańskiego — Jana Kazimierskiego kom. Krakowskiego — Lubomirskiego Kasztelana rządzącego wtedy poznańskiego — Ostrorogów — Wojewodzica — Anny królewny polskiej — Hozyusza i Krome'a — itd itd itd (Ob. wkarthach osobnych papierów.) — Instrukcye Panów rad koronnych i Litewskich — Listy do namówienia porządku Elekcyi — Edykt Senatu pod bezkrólewie wydany — Namowy i postanowienia różnych w tym rzeczy — Kapitus PP. rad itd — Przybycie legata apostol.° do polski Alexandra — Mowy posłów zagranicznych — Universały różnych miast — Sprawy, postanowienia itd różnych sejmików — Interregnum Jana Tuchowskiego do wszystkich Stanów Koronnych polskich, a W. Xięstwa Litewskiego 1572 etc etc wydane

pocztą

W. wszystkie te papiery obolicowaniami — są te: spisanie przysięgi posłów zostawionych przez Króla Jmci Pana Boga przed jego wyjazdem do wojny r. 1556. — Zaprzysiężenie Króla Jmci 1565. — przywilej Alexandra Króla Polskiego r. 1501. danej —

poema ofiarowane Łukaszowi Górki w Wdzie
po małtrzyckiemu co dowodzi że w Wo. polne
pisarz ziyjący – i to dało powod mniemaniu
mu pomiejscem pochadzenia Kobelnu że
na jej karcie cały zbiór owemu głuchow-
skiemu zarodził – (motowe.) – Jus mutuendi
do miast polski – do prus itd – Spisy
Sejmów w Radziejowie odbranych – Sentencia
cujusdam de Eligendo Rege – Konfederacye
w Kole – w Kaliszu – Listy, korrespondencya
wojenna i dyplomatyczna w tożsamej kro-
dzinie – Ticina – Norymberga itd –
Pokarania stędzi i zapisy w Rzeczypospolitej
poderas Berkrotowską – niewiadomego pióra –
Summarius sumptu Dworu Królewny Anny
(1572.) – Memoriale Norenberga i Pernsteina
(polac.) – Szlachcica polskiego do Ayer-
towa Kosa Brauej mniej mniej o obiera-
niu Króla krotka pamiętowa – (f. 409
417 – podobno Jana Zamojskiego natomiast Stry
Bielskie.) – Res Varsaviae artykuł po da-
niu jako rada co czynić – Confederatio
Varsaviensis – postanowienia Kasztelanów przeciw
Konfederacyi – pisma do sprawy o wolny
przejazd posłów do Francyi ciekawe – listy
wojenne przytrzymanego opata Cyrusa w
Malborgu który intrygował w polskie strony
austryi – Compositio inter Status –
Sentencia Cromeri de Confoederatione (po-
łaiuie (f. 477.) – Relacya Harabur-
dy do panów Litewskich 1573 postanowie
(f. 532-8.) – mowy posłów na sejmie Ele-
kcyjnym – Decret Elekcyi Króla Henryka –
articuli pactorum – przysięga posłów fran-
cuskich – Recej wawrzyńca cyli mowa po-
rządku domowego aż do sejmu koronacyjne-
go – Krola francuskiego, matki jego, Hen-
ryka itd listy po francuzku tekże mowy po
francuzku i posłac. zdaje się w Francyi samej
na sejmie pisane – itd itd (Reszta –
znajduje się na osobnych kartkach
nie cyfrą)

(polskie cyfry – autor
sam nie wobliczy – wiersze
i cyfry niedbałe)

115 jest to zdanie Marcina
Kromera o tej Konfederacyi
między nadrukowane polac-
spolszczone mniemanie patrz
w Zeszycie IV. mowy Rozpozna-
nych Bisk. bibl. Ossol. przy kar.
59. Zdanie Mar. Kromera o
Konfederacyi warsz. 1573.

II 6. 10. (na grzbiecie oprawy)
Miscellanea
ad Historiam Poloniæ
spectantia.
(ex annis 1550 — 1605.)

podług katal. p. Sem-
enowicza: „Rękopis
in 4° na pap. zw. XVII.
obejmuje wiele rzeczy do
dotychczas życia i postępo-
wania Stanisława Orzechow-
skiego oraz niektóre akta
zdarzeń czasów królestwa
Jana.“

(porządek mieszany)

(Codex MSS. in 4° z wieku XVII. — oprawny nowo w biały pergamin dobrze zachowany — pismem jednej prawie ręki cały — 1a Karta nieliczbowana od 1 — 130.)

Oznaczając bliżej zawarte tu przedmioty Rękopis przepisowy obejmuje rzeczy tyczące się życia Stanisława Orzechowskiego i jego kilka pism po polsku: po łacinie wypracowanie jego ożenienia i wyznania wiary tudzież dwie mowy po łacinie. z aktów publicznych jest tu także List Rozyusza (1575) do Mikołaja Tomickiego z Rzymu — List Rerzki do Powodowskiego (1580) — List czyli pismo Stefana Batorego do Jana Zamoyskiego o wojnie z Moskwą bd pisany — i List Jana Zamoyskiego do B. J. Klemensa VIII po koronacyi; zamyślia Zygm. III. z Arcyksiężniczką Austryaczką (1605 roku pisany) — (wszystko wpisane Karthi osobne poprzedzają. —)

II. C. 11. (tytuł na 1ej stronicy)

(podług Katalogu Pana Hrabyńskiego w Baworowicach podanego tak sam tytuł.)

Historya Rewolucyi polskiej r. 1794.

(str. 1–318. Rkp. in 4to)

(Pismo jednej ręki – z niewielo błędami odpisywacza, często niewyraźne albo wprawne – autor nieznany – strzeli atoli i końca niewątpliwie zaraz po upadku powstania Kościuszki i pisane za niewoli jego w petersburgu historya ta skreślona – odpis zaś ten w r. 1813 lub 1814 – wnoszę z przypisu o Xciu Józefie powiatowskim na str. 316. umieszczonego zrobiony –)

Rękopis szczególny[x] – pisany stylem prawdziwie historycznym. Dziejopis sędzia ostry (bo republikanin) wiele czytuje z tych zdarzeniach ówczesnych ale sprawiedliwie scharakteryzował, nikomu nie pobłażając – pióro jego wprawne – poglądy trzeźwe i rozumne – opowiadanie dobre pokroyzna nieraz wyrazista ale jasna – duch wszędzie patryotyczny. Dzieje w Ordr. 1mo wstęp do następnych wypadków – przypisuje najprzód duchowi narodowi wprawodawstwie i t. d.

– czytałem

(Zajączek który wydał br. ruszy po pamiętnik – o tej krótkiej kampanii i rozumiej może pierwiej po polsku był go napisał – wątpię jednak aby to dzieło było jego pióra – bo jakkolwiek do poprawnie ułożone do czego różnicy nieznać ani czasu ani też rzetelności w ustach rzkpy. Kamińskiego co ludzi do X. Józefa str. 797 jak mowa o tem.) –

x nabyty od Kazim. Strzyżewskiego w Warszawie – gdzie zapewne przypisany – rotmistrz jego w zeszłym roku Kowalski nigdyby nie mógł nadzielić wiadomości kto tej historyi autorem – jak do niego się dostał i czy nie drukowany – gdyż na pewno zasługuje. Materyał ważny do tej epoki – na str. 64 = 66. effektowy ale się łatwo uzupełnić dopisy z pamiętnika kamp. Tadeusza Kościuszki w r. 1792 i innych współczesnych źródeł –

– czytałem

obyczajach – późniéj zmieszczania-
-łoú i brak oświaty u stanów
owym nieskończenie co do wie-
ków XVI i XVII t zgodzić się zmu-
szamy – a lubo wypadki nie-
szczęśliwe zdała się na polaków
i jéj upadek ostatecznym grom-
dziły, same w biegu opowiadania swego
rozwinął najlepiéj przyczyny zgu-
-by naszéj – zwłaszcza kiedy we-
-dle przerwań opisanéj, talenta,
zdania, ogłada i światło cywi-
-lizacyą nowszéj zenergią pobudzone i u-
-nas się pojawiły aż wreszcie wiel-
-kiéj liczbie. Ale co tu wzorowo
przeprowadzone to oddanie cało-
-go obrazu w którym się malują
chytrość i podłość Stanisława Au-
-gusta i całej partyi moskiew-
-skiéj rojalistami i Kapalistami
oznaczonéj – fakcye; intrygi tego
dworu demoralizacya stanów
w ogólności, a wszystkich, chciwość
i egoizm wielki w owéj sprawie któ-
-rej wygrana lub przegrana los
całego narodu polskiego zawisły
– Jest to wieczna hańba ni-
-czem nie starta – bo naród
w stanie tamtej zawarty, stan-
-u ratować była winna, a nie
przyczyniać się do zguby ojczy-
-zny przez i swej własnej –

Stąd

† aż wreszcie i ósma go =

† obłuda prus; austryi
polityka dworu naszego
wreszcie

.....

X i ich wyke
wyoczerać być
samichnieli?

uwaga trzeba tu umieć rozróżnić szlachtę od szlachty — u nas za bytu polskiego szlachta (albo stan) narodu która się składała z Senatu — Izb i Ministrów stanowiła prawa na sejmach — i rządu wtajemniczone krajem — a że w tym składzie znowu była liczba mała bogatych panów w koronie i na Litwie która pod koligacye i roztrzęsła swoj to co chciała z stronnictwem swoim przeprowadzała — i obce intrygi do nich najskuteczniej trafiać umiały ztąd gardziła tych magnatów pochlebstwa za dobrą resztę narodu w szlachcie rozsiejącego i dlatego niechęć ich na ogół szlachty ów zarzut ciąży — było atoli mnóstwo rodzin szlacheckich powiatowych zamieszkałych które się albo odosobniały od tych zwierzchności i pogardzały złe rzeczy te, albo duchem patryotyzmu ożywione gardziły stanowiskami, niebezpieczeństwami i czerwonemi wstążkami i wyglądały pory przyjaźniej do czynienia pożytku — ogólnego —

† bo prócz niego nikt wówczas nie wstawał tak gwałtownie za naruszeniem jus nikt z dołem rozsądnym styl nie jego

ktoż ją miał dowiedzieć jak nie ci co nią rządzili do rządzenia, prawo sobie robili i prawa układali? — ale dziwnie widzi autor że egoizm szlachty, obojętność wmaszie szlachty, miłość dumnej pozor szlachty, chciwość szlachty — przywary najzgubniejsze w narodzie polskim nie tylko nie zmniejszały się ale przy powstaniu Kościuszki najwyższy stopień osiągnęły — tak że szlachta polska sama przyczyną zguby Rzeczypospolitej przyczyną upadku Ojczyzny. Smutna i pouczająca nauka! Tem boleśniejsza że po dziś dzień nikogo z tej klapy nie pomawiających się coraz wprzykładach późniejszych wypadków te same skutki objawiających się ze prowadzenia prowadzenia!!!

Osoby tu oddane bardzo zdrowo — Jarej, Kornicko, Zajączek, Zamoyski, Wawrzecki i wiele innych dobra i złomna strona mają tu wykończone, tak że dziś czytając potykałam i nowo odkrytych dowodach lepiej ani gorzej nic o nich powiedzieć podobna. Zmiłowanie nieprzerwanie dawanego Jgn. potockiemu a mało szczegółów zarzutów kontrtajowi czynionych, prytem niektórych uwinięć tego ostatniego autorzem dzieła być uznanie godne — godne pytania — godne druku dla uprzedzenia wiadomości o zarzutach dziś pisarzy

mało

znamy
mało (o których ~~pomówię~~) młodzież nasza nic nie wie — a widzieć by powinna i toby stanowiło powinno główną część wychowania jej w prywatnem życiu — bieda to nie od nazdu ale od piśo wrogów zawiśto ~~po~~ w zakradaj publicznyś. O upadku ojczyzny nigdy dość pisać nie można odwracaj czytelnika do samego Rejskopisu wyborzymy tu nagłówki rozdziałów dwiema którymi ni całość składa. —

pisma Kołłątaja wyszły drukiem ale nie wszystkie — (Conf.)

Rozdział I^y (str. 1 = 22.)
Obraz dawnego rządu i siły wojskowej w polszcze — upadek tego państwa — podział polski — portret panowania Stanisława — augusta.

Rozdział II^gi (str. 22 = 39.)
pomyślne okoliczności dla polski — sejm 1788 — operacye tego zgromadzenia — powiększenie siły wojskowej — przymierze polaków z prusami — konstytucya 3° Maja. —

Rozdział III^ci (str. 39 = 87.)
Wojna polaków z moskalami — Kampania 1792 — Konfederacya Targowicka — Ustanie królów niemowlęcych — król łączy się z konfederatami — operacye konfederatów

federatów w Grodnie —

Rozdział IIIIty (str. 87 = 114.)

Morkale sięgają polskich patryotów pierwsze zgromadzenie rewolucyjne w Warszawie — Charakter Kościuszki — Ignacego Potockiego i Kołłątaja —

Rozdział Vty (str. 115 = 132.) — Nieufność Morkali — prześladowanie polaków — Insurekcya Krakowska zdziałana przez Kościuszkę, poprzedzona przez powstanie Madalińskiego — Bataliá pod Racławicami —

Rozdział VIty (str. 133 = 154.) Insurekcya w Warszawie, i wilnie — Reszta wojsk Xięstwa przybywa do Kościuszki — trzy regimenta polskie zbiorby tych które weszły w służbę Moskiewską, przechodzą na stronę insurgentów.

Rozdział VIIty (str. 155 = 187.) Kościuszko prawuje nad pocztowaniem swej armij — trudności jakiś w tej mierze doznaje — Jego pozycya pod Połańcem — zdanie się Grochowskiego — Bataliá pod Szczekocinami — wzięcie Krakowa przez Moskali. —

Rozdział VIIIty (str. 187 = 223.) Bitwa pod Chełmnem — Insurrekcya Króla

Króla w Warszawie — Potyczka pod Gołkowem —

Rozdział IX^ty (str. 223 = 267)

Oblężenie warszawy — Kabały Rojalistów — operacye wojskowe w Litwie — odstąpienie nieprzyjaciół od oblężenia — porażka Sierakowskiego — Batalia pod maciejowicami.

Rozdział X^ty (str. 267 = 315)

Stan Insurgentów po przegranej batalii pod maciejowicami — Elekcya nowego Naczelnika — wzięcie pragi przedmieścia warszawskiego — Rozpuszczenie armii polskiej. —

przypis Czytelnika (str. 316 = 318)

(Zarysy życia X^ia Józefa Pomiatowskiego napisane, zdaniem autora dzieła o tymże X)

X — Szczegóły miał go bronić od zarzutów w niniejszym dziele o czem z listu X. Kamieńskiego do X^a Józefa r. 1797 za dniem — (MSS. p. Ksawerya Siemieńskiego).

(II. a. 4.) (tytuł mylnie na grzbiecie obecnej.)

(Rękop. z bibl. Baworowskiego nabyty od Kazim. Stryjkowskiego podług którego w katalogu ms. mylnie tak oznaczony: „Kronika rocznikowym sposobem przez niewiadomego autora z Długosza jak się zdaje zebrana do r. 1471 pisana pismem końca XV. wieku (?), następnie prowadzona do r. 1524. pismem późniejszem na papierze oprawa nowa w pargam.“ oprawa ta w białym pergaminie ktory — na grzbiecie tejże znowu błędnie tytuł tak: „Anonymi breve Cronica polonorum usque ad annum 1451.“ — filigranów papieru dostrzegam: 1) niewyraźny może zagraniczny. 2) Topor (Herb ?) w tarczy bez korony podobny do P albo F. niby z papierni na którym parten berowskie według Lelewela druki. — 3) Krzyż w podkowie (Typ podk.) pod koroną w tarczy — jak oznacza Lelewel z rękopisma między 1580 — 1604 ± Charakter pisma wprawnej ręki w skreśleniach, na str. 458; 501 nieco odmienny.

† czyli Oksza —
† pod herb. Jastrzębiec —

(Annalium Regni Poloniae Joannis Longini (Długosz) Libri XII. summarie collecti.)

(Codex mbr. papierowy z drugiej poł. wy XVI wieku. in 4°. nowo pr. licz. stronnic (pag.) 1 — 501.)

W dodatkach moich przy kwarcie mojej: Niektóre Rękop. bibl. Zakładu Ossolińskich — opisałem Rękopis bibl. uniw. lwowskiego, który zapisu jak wnoszę śp. Ossol. podobny owemu znajdującemu się w Ces. bibl. Wiedeńskiej — niniejszy zaś był trzeci podobny obudwom, według niż tytuł naszego dałem jako najwłaściwszy. Jest wiec tego samego Epitomatora Wawrzeńca z Sandomierza w tym się jedynie różniący że Codex Uniw. lwow. zupełniejszy — w tym bowiem mógł kilku opuszczeń i błędnie kładzionych a nadewszystko że od str. 498 kartek przedostatnich brakuje: (porów. Cod. Uniw. lwow. str. 452 i nast.) od słów: „Coronam venit“ do słów: „Francie Rex ponitficem“ etc. — Lata pomylone ciągną się od str. 237—461. Opuszczenia jak na str. 330. 337. i t. p. zdybuje się tu zapiski po polsku jak zdaje z końca wieku już XVII° na

str

str. 15. 44. 50. 236 i 457. które ~~ta~~ wymieniam dla ~~dokonania~~ ułatwienia dalszych porównania a sprawdzenia z kodexem bibl. lwow. który jest znacznie pełniejszy bo dopełniający defekta te dotknięte. Zresztą jest to Epitome czy Summarius z kroniki Długosza nieznanemu zawierający dzieje między r. 963 a 1480. ^ poczyna się ~~F~~bez żadnego nagłówka słowami: „Egregius Lech et Czech de Dalmatia et Croatia ac diu 963° etc" a kończy: „Florentinus pelentibus pacem dat Anno — eodem." (1480.) poczem idzie ta sama ręka jedna zapiska taka: „Turci in Grodek anno 1521." ~~z~~której można twierdzić że pochodzi i koniec około r. 1570 najpóźniej pisane są. — Innych bowiem dokładniejszych śladów niemasz a ostatniej karty resztą papieru białego odstrzyżona innym papierem dołączona wraz się przy oprawianiu jak jest teraz. —

^ na marginesach edycyi Łyskiej skądinąd lub nieznacznie w tych samych wyrazach — Turci" zgoda się z rzeczonemi skróceniami i daje się uważać za jeszcze istniejący pismo autografu Długosza — ma odkryje może się obacz przez niego mniemanego odciśnięcia. —

F właściwie to skróceniu od księgi II-ej i tak kodex bibl. uniwer. lwow.

× Tomus III. co mylnie jak niżej oboże ns. — trzebie nie kart także mylne — (II. a. 5.) (Tytuł na grzbiecie piórem Historie Długosij.) ×

Zbiory Rkp. bib. Baworg.

papier piękny, mocny jasny z filigranem F duże w kole. Oprawa pargam. biały zdob. złotemi brzegami wiciami i floresami pozagas a środkiem na wierzchniej okład. pierwszych lat XVIII. wieku.) — ce w otoku podwójnym cerkiew:

Joannis Długosij
Historiæ polonicæ
Epitome. I

(p. 1 — 314. popr. ręka.)

Codex MS. papier. in folio. z

Rawicz w koło którego otoku napis: Ex officina Typographica Fratrum Bohemorum. Na środku herb: Ciołek. — Zapomocą Nieiecznalezionej tuba) pracą autora mego wnoszę że Rękopism niewiadomego z 3 Tomów ni skła po wojnie do Szafrańców który dał umarła. Niniejszy Tom obejmuje lata 1141 — 1370 czyli dochodzi do koronacyi Ludwika w księgach V — IX dziejów przez Długosza skreślonych.

Powyżek: p. 1. — Sobieslaus Bohemiæ Dux cupiens contra Poedus occupare terras Ke- rie moritur. —

Skreślenie to innej całkiem pracy od poprzednich a co do treści obszerniejsze — prócz bowiem nagrobków zdarzeń, niegdzie zajmują z treścią kodexów tego rodzaju pomieszczone, wypisane tu są ważniejsze z kroniki Długosza dotyczące historyi Polski wszystko zdarzenia i niektóre dyplomata, są zupełnie tak prócz herbu w dwa po tym jednym (II) Tomie (I i III zaginione gdzieby jeszcze odnaleziono) pracą autora (nazwany) nalezący, wdawnością A) ndrzeja, Samuela D) zbińskiego, P) odstolego, K) zakowickiego (ibid. T. II. 26.27. T. III. 850.) który go odziedziczył po Stanisławie Dzbińskim ojcu swym co matka tego Zelechowska her. Ciołek. (Ob następne Tomy Długosza w Rękop. atakąż zupełnie opatrzą.)

Konczyńs.

kończy się: p. 313. „Ludovicus Rex per Jarosłaum Gnesm Archiepiscopum, assistentibus sibi Epis Duobus Baronumq militarium Regni Poloniæ multitudine copiosa in Cracov. Ecclesia maiori (gnesne enim coronari renuit) die dominico post festum scti Martini quod fuit 17. novembris cum honore insueto et solemnitate in Regem Poloniæ coronatur et inungitur." (p. 314 biała.) —
(pismo jednej ręki pięknie i staranne — inicjały duże gockie ozdobne — wcale czysto. Ob. filigr. papieru i fac simile.)

(P. Straszyński od którego Rękopism ostatecznie wyszedł w katalogu wpisano do przedaży spisanym u Zwat kronika Długosza stracona i ma za to 16 zł. w.) — Jakoby że jest późniejszem od następnych Rękopismów Dziejów Długosza z tych tomów pod lit. II a. b.

1) Żyjący około połowy XVI wieku (1550) Walenty Dębiński Kanclerz koronny wydał jedną zeszek Annę za Stanisł. Szafrańca W. Jandomirskiego Siedlca pieszo. 1548
2) O Wojciechu Dębińskim który Kujstenowi odjechał było Rękop. Długosza Niesiecki szczerze wspomniał. — l. c.)

Rękopismo bibl. Baworowskiego pod sygn. p. Szczyrkowskiego do tej signatury kronika Długosza wcale[j] treści itd. w 4ch Tomach in folio pismo pięknie itd. — Powinna kronika ta nie jest cała tylko każdy tom zimujący ksiąg 12sta a prócz tego i początku i dalszych kart w jednym z tomów brakuje opis tegoż będzie każdego Tomu osobno. —

Papier i oprawa pergaminowa zupełnie jak poprzedniego Kodeksu Sign. II. a. 5. — pismo mniejsze a nawet zdaje być wcześniejsze od powyżej wspomnionego — jak następujące Tomów dowiedzieć należałoby. Atramentu trzymali i galasu i atramentu wilgocią papier tak przeciągnięty zgniły że karty pojedyncze mocno zniemiały a końcowi pokruszone — jakkolwiek ten Tom uszkodzony można go wiadomości odczytać — gdyż charakter pisma czysty, otwarty, wyraźny i czysto wykonany. — filigrany: 1) litera F. 2) orzeł dwugłowy koło znacznie środek porozkruszka zajmujący, coś na takim pisano wzorach

(II. a. 6.) (Tytuł na grzbiecie oprawy piórem później pisany Długosz pis — T. II.)

(Joannis Longini (Długosz) Historiarum Polonicarum

Tomus II.)

(pp. 1 — 610 popr. licz.)

Codex mss. papier. in folio. Z końca wieku XVI wieku.

Kodex ten obejmuje lata 1140—1242. — jak następuje:

1° Liber V ab A° 1140 — 1173. (str. 1 — 161.)

2° „ VI ab A° 1174 — 1240. (str. 161 — 548. str. 549 i 550 białe na ostat. późniejszem piśmem: Joannis Longini Can. Cracov. Historiae polonicae Liber. VII.

3° „ VII (1241 i 1242.) (str. 551 — 610.) na ostat. tyle str. kronikarz tem samem piórem jak na str. 550. r. 1242 dopełniony — reszty brak je — Kończy słowami: „filia Nicolai Skora Castellani olim Calisiensis nobilis de Domo Habdank (cont. Ed. typ. T. I. pp. 692 i 693.)

(II. a. 6.) (tytuł na grzbiecie: Długosii Historia T. IV. piórem.)

Oprawa zwyczajna
jak opisane dwa poprzednie
do siebie należące. –
filigr. papieru. Oba papiery nie-
wiarty w tarcicy. –
Charakter pięknym wyraźny, lecz
odmienny od Tomu poprzedniego
(III.) zdaje się już później kon-
tynuowany. poprzedza na początku
kart białych 4.; przy końcu tyle.

/Joannis Longini (Długosz)
Historiarum Polonicarum
Tomus IV./

(p. 1 — 1280. poprawn. wielkiej.)

Codex MS. papier. in folio. z końca wieku
lat XVI-go lub pierwszych XVII. w.
dobrze zachowany. —
Zawiera ten Tom:
1° Księgi VIII. (1295 – 1299.)
(str. 1 – 35. prócz tytułu
i nagłówka na str. 1. nic
nie brakuje. str. 36 i 37
białe.) —
2° „ IX. (1300 – 1370.)
(str. 38 – 672.) —
3° „ X. (1370 – 1409.)
(str. 673 – 1280. —
pierwsze słowo poprzedzające clarissimo zowno
opuszczone nadopisane
większemi literami tytu-
łu i nagłówka.) —
W tej księdze na str. 921. tem pismem
co kodex górą dopisano: multa hic
desiderantur. (porównania z druk. Ed.
lipskiej o tym miejscu okazuje się
brak lat 1383. i 1384. — wogóle nie porównywając ani tekstu ani
słów

x i pierwszego słowa: Prelati. .

słow pojedynczo – to mi zostawia
chcącym zebrać warianty – zatem
w niektórych miejscach luki zmiey-
czyłam czyli zbardzo zniekształconego
Rękopismu pochodzące zastąpiłam
miejsca białe na nagrobku czyli
tytulicki zostawione – od Nr. 597
do 642 zdybuje się pięciarty farbą
niebieską i czerwoną pięknie zgodka
pisane – tytulik czerwony tylko
na Nr. 597 zresztą dey karty.)

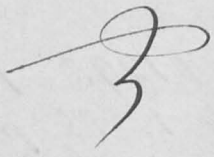

Bpkup. Dawor. bibl. (II. a. 7) (Rękopis powinien na karcie
z nabycia od Hrab. tytułowej drobiazgu pisany.)
poźr. zapiśku na margin.
1ej stronnicy wiłowań „Liber D M O et S. Nicolai in Landa Soc.“ Jeżeli Bp.
kop. ten nie wyjaśni z bibl.
opactwa Cysterc. w Lendzie
(Łąd – Lenda) patrz. w Dalin
śliego Polska pod tą nazwą.)
to może ten egzemplarz znajdzie się
in Landem Soc. – a wtedy nie
wiadomo pochodzenie jego tem
więcej że oprawa wskazuje bu-
natna zwyczajami ruchemi
ma na obu okładzinach Jmię
Jezus coby oznaczało że jest z
fabryki OO Jezuitów. – Jmię
go Hadri niedostrzedz wcałym
filigr. papieru dość pięknego
sq.: 1) Orzeł dwugłowy bez
niewyraźny pod którym w
obłoku 4 herbiki równie nie
dokładne. 2) Habdank herb
mały w tarczy bez korony.
3) w obłoku głowa mężczyzny
(w miejscu korony litery V. S.
B. – Rubo stronnic liczbą
bieżącą zwierzchu poznaczone –
ma ten kodex swoją pisaną
dodatkową Signaturę takową: A – Z.
AA – ZZ. a – z. 1 – 12. każ-
da po 8 kart.

Historia Polona

(Joannis Longini Dugosz)

(str. 1 — 1280. popr. przekr.)

(Kodex ten jest sam dla siebie pa-
pierowy & pismo spieszne wtłoczo-
ne ma nawet niestaranne z początku
XVII wieku.) —

P. K. Stanisławski tak go rozpisuje
medarinym obrócił: „Kronika
Jana Dugosza wcałym tekście; poczyna
się od R. 1241 a ciągnie do r. 1406.
na papierze folio w 1m tomie pi-
sma w. XVI. od poprzedniego jednak
różniejszą. Oprawa dawna tłokowa
Kapelusza bak w Bp. Kopiśnie poprzedniej“

Zawiera ten Rękopis:

1) Liber Septimus (1241 – 1294)
(str. 1 – 413.) kończy się słowa-
mi: „civitatemque Gdansk
primus Blancis muniri procu-
ravit.“

2) Impiśur (sic) Liber octavus.
(1295 – 1299. str. 413 – 445.)
kończy słowami: „Fridericum
de Haseldappe Episc. Dar-
bacensem a suo Episcopatu
projectum eadurerant.“

3)

3) Incipitur Liber nonus (1300 – 1370. str. 445–811.) Końcie tej księgi wpisowano: „explicit politus in Insterbergk ingreditur.“

4) Incipitur Liber Decimus. (1371 – 1406. str. 812–1280.) Kończy się słowami: „prelatorum dignitatem sive personatum cum prebenda in eadem Ecclesia minime obtinebat.“ Tej zatem Księgi niedostaje lat 1407–1409 od słów: „usurpationem Curie Dratim (wyd. Kop. I. 183.) do końca. ibid pag. 208.–

Wtem Rękopismie są omyłki, pomięcie i opuszczenia zatem muszą być i warjanty któreby należało sprawdzić. w oprawie przemienione karty *** i **3 pod latami 1365 – 1378.

/ gdy wszystkie te długości z kopisma od pana Hoppego wyżej wzmiankowanego w T. IV. Kodexu Dembińskiego opuszczenie znacznie porównane z innemi tymi i dotychczas od str. 44 – 413 wszystkie zamieszczone obrobienie samego „ dotąd brakuje tomom manuskryptu z pieczęci Kapituły – „ które słowa gdy się do poprzednich Dembińskiego Kodexów odnoszą – tomów tych nie ma być kiedyś wydanych z rękopismu zatrzymanem. /

W do tego kodexu potrzebna Gazeta warszawska z mies. Lipca. 1827 r. N. 192. –

(II. a. 6.) Tytuł na grzbiecie pisany jak wyprzedni. — Długosz Historia T. V. —

Oprawa, pismo inicyałki, nagłowki wszystko zupełnie jak wyprzedniego Kodexie filigr. papieru: 1) litera F. w kole. 2) Topor herb wtarczy. 3) krzyż zpodkową herb wtarczy. — (86. pod kier. 4to) na str. 432. 904. 905. Inicyały S. I. L. pierwsza niebiesko drugie dwie czerwono piękniej kolone — na str. 912 takież nagłowek i pięć wersy po sobie idących. Reszta wszystko czarno jedną ręką czytelnie wykonana.

Joannis Longini (Długosz)
Historiarum Polonicarum
Tomus IV /
(str. 1 — 1028. popr. przeb.)

Kodex papierowy należy do poprzedniego i jest w tym czasie co Tom IV. wykonany. —

Kawsia początek: Księga XI (1410 — 1434) Hermannus Comes Cilie humaniter et regie excipitur Cracovie — premittens duas Theutonicis divisos filios ducatu moritur (nagłowek) a dalej: „festo natalis Christi Wladislaus Polonie Rex — etc „

Koniec: „ — agmen conflagratione interiit „ poczem odnosi się do następnego tomu (VI.) Liber Duodecimus. —

Luki z uszkodzenia Codexu z którego ten odpis także uszkodzenia tamtejsze są na kartach: 101. 121. 136. 142 i 143. 220. 250. 489. 986.

(II. a. 6.) / bez tytułu jak tytuł przednie znapisem oderdzi na grzbiecie Długossij Historia. /

/ Joannis Longini (Długosz) Historiarum Polonicarum Tomus II. /

(str. 1 — 1510 popr. przelir.)

Rękopis zupełnie oprawą, nieco pismem do poprzednich podobny i zniemi całość stanowiący. — papier. filigranów dwa. 1) Topor herb wtarczy ale pod Koroną. 2) krzyż podwójny wtarczy. herb zwie Nieś. świeczyć mało wpolzne używany. — Na końcu kodexu karty rownie jak Tom II tego zbioru atramentem przesiąkłe — pismo bardzo foremne i wyrazne. nagłowki i inicjały piękne — kuk ani opuszczeń żadnych; wogołnie cały kodex z tych pięciu Tomów ma to osobliwość że był własnością jak się domyślam Dembińskich co cechy (pod L. a 5.) opisane dowodzą — że nigdzie bodź na ozdobnych kartach bodź na marginesach ani współczesnych ani późniejszych nie ma zapisku — ani też właściciela aby mieć mogło nad wyrzec i przyjaciela zkąd przechodzące. Do dzisiejszych się dotąd — mniemam jednak być kiedyś w zamku Krapanów pod Warną. Następnie (może lepiej za później ozdobno w drugim Tomie wyinformowany) zwie go z pieszczotliwością łysiego była drukowana miała i to potwierdza moje mniemanie! a istotnie oznaczenie liczby XIII. na oprawie cecha jako i przybliżonym czasie — kiedy były te same księgi pisane — zatrzymam się tu zamiastku aby zwrócić uwagę czytelników a może ich: praktykę Domy — gdzie odszukać dadzą.

Joannis Longini (Długosz) Historiarum Polonicarum Tomus II. /

(str. 1 — 1510 popr. przelir.)

Jak poprzednie z końca wieku XVI.

Zawiera ten Tom:

1° Księgi XII. (1435 — 1444.)

(str. 1 — 309 — poczyna się (bez żadnego nagłowka na który miejsce białe) słowami: „Vladislaus Decimus germanus sue Casimiro, etc — a kończy: — „et finem habuit poemitus in Sochaczew."

(Księga ta obejmuje jakby oddzielnie samą dla siebie panowanie Władysława Warneńczyka aż do jego zgonu pod Warną. następna zatem jak to p. Przyborski (może lepiej za później ozdobno w drugim Tomie wyinformowany) zwie go z pieszczotliwością łysiego była drukowana miała i to potwierdza moje mniemanie! a istotnie oznaczenie liczby XIII. na oprawie cecha jako i przybliżonym czasie — kiedy były te same księgi pisane — zatrzymam się tu zamiastku aby zwrócić uwagę czytelników a może ich: praktykę Domy — gdzie odszukać dadzą. tak mieć nazwaną.)

2° Księgi XIII. (1445 — 1480.)

(str. 311 — 1540. zmiejscem białem na nagłowek — poczyna się od

Kow

słów: „ Casu Regis in Hun-
„ garia et Polonia Regnis
„ fama et rumore in mente
„ Decembris vulgato etc „
a końcu mowy autora
(peroratio) cytatu którego
ostatnie słowa „ cui est
honor et gloria nunc et
semper per infinita secula
seculorum Amen. „ —

(Na str. 1505 w nagłówku mylnie
a. D. Millesimus quadrin-
gentesimus octuagesimus
octavus (1488.) kiedy Dłu-
gosz kończy do roku 1480
donagnął — w nim umarł
i same zdarzenia nie idą
dalej. —)

(II c 1.)

(w katalogu przez p. Wisłockiego sporządzonym przy medalach Dkp. w. hr. Baworowskim pod sygn. jakowyżej tytuł taki: Statut wiślicki rękopis Kaźmirski wr. 1472 (myślnie jak się okaże) na papierze fol. z inicyałami i tytułami rozdziałów kolorowanemi oprawa nowa wpółcienko angielskie. –

W. (od kart. niewa)

Statuta Kazimiri

(na 1ej karcie pisanej wgórze)

Statuta Regni Poloniæ

(na oprawie u grzbietu)

(Kart nowo liczb. 1 — 87.
Kod. papierowy folio minori)

(Tytuł pierwszy czerwono na pierwszej pisanej karcie jak cały Kodeks, który bedąc bardzo ważnym i dotąd prawie nieznanym ani opisanym podam go wnajdrobniejszych szczegółach. –)

Jest to urywek większej jakiejś Księgi rękopisowej jak dowodzi na dole k. 1ej (septimus) 13ej (octavus) 25tej (nonus) 37mej (decimus) rozdziałami) dalej: nak. 49ej (XI^us.) 61ej (XII^us.) (rozdziałami) które do końca Kodexu wszędzie pismie przychodzą a za co kart dawanie kładzione i oznaczają sekstemy zeszyte – takich więc sekstemów trzeci czyli kart 72 (na którym to było z niewiadomą) brakuje – papier piękny twardy znak wodny ten sam we całej Księdze – jak u Lelewela Tabl. 6. bibliogr. X. 2.) – pismo jednej ręki piękne gruczasty, tytu

– ły

ty, herby rysunkie rodz. i nagłówki czerwono z niebieskim i żółtym bardzo wyraźnie i wprawnie pisane. możemy więc niewdając się ani w krytykę ani w porównanie Statutów przedstawić cały Akt[a] według tych znamion tekst aż do końca w linias podwójnie kreślonych jak wspomnianym czworoboku pisan — szeroko margines wstawione. Kubo oprawa nowa ~~—~~ brzegi dobrze zostawione tabie według dawnego stanu ~~stat~~ rzeczy pomaja się że księga była w niebezpieczeństwie ogniabrzegi z dołu i boku okopcone a w górze od rogu jak się karty znacza do samego końca nadpalone tak jednak że pismu nic nie szkodzi.

(Jeneralowy Akt obejmuje:

fo Statut małopolski zbiorowy z rozdziałów —

1. Statut wartski

1. Statut Nieszawski

1 — (nine odpisy tychże się bądź pomiędzy Statutów bądź dziesięci itd) jak następnie szczegółowo.

fol. 1.)

Statuta kazimiri.

(fol 1.) „non debet reprehensibile nec ~~nec~~ mirum iudicari" – – (tytuł czerwono. Litera N. pierwsza niebiesko, czerwono i palio) wstęp –

f. cod.) de constitutionibus et statutis in hoc libro i. (te słowa czerwono w tekście – Litera główna nieb. czerw. i palio. na marginesie blado niebiesko primo (primo) –

f. cod) de limitibus hereditatum super fluvios distinctar. ii (te słowa czerw. litera główna od której tekst się poczyna niebiesko i na margin. takiesie kolorem ii)

f. 1/2) de expedicione n-mobilium (sic) ubi quilibet sub vexillo debet vocari, iij. (te słowa czerw. Litera główna tekstu tego rozdziału czerw. nieb. i palio.)

f. 2) de rapinis et pignoribus pauperum iiij. (te słowa czerw. i palio. Litera 1a tekstu niebies. i palio.)

f 2/2) de rebelibus recedentibus rebeliter de iudicio. v. (te słowa czerwono. Litera inicyalna czerwo. i palio)

– cod.) de filiis patre vivente ut rigillo suo non utantur vi. (jak wyprzednim)

– cod.) de expedicione vaivetorum

secular

seculariu et spiritualiu vij.
(jak wpomied.)

f. 2/2) De clerico sive sacerdote qui possidet bona paterna hereditaria pro expedicione VIIJ. (jak wpomied.)

– 3.) De Dominabus et virginibus que citant aliquem ad iudicium uti citabun ab aliquo. (IX) odtad tiehy nasti pue sordnárow na margin: crerw. (jak wpomied.) –

– ed.) Et quibus patet habere suum procuratorem et interlocutorem in causa coram iudicio. (X.) jak wpomied.)

– cod) de iudicibus quot aliqua terra debet habere iudices. (XI) jak wpomied.)

– 3/2) Et palat. Cracovien. et Sandomirien. terre unum habeant iudicem quilibet (ni) (XIJ.) (jak wpomied.)

– cod.) Iudicia debent adiri sobria mente (XIIJ – jak wpomied.)

– cod) Iudicia ipsa mane usque ad meridiem pertractantur (XIIII – jak wpomn.)

f. 21) Qualis ordo debeat fore in vocacione personarum litigancium (XV. – jak wpomied)

– 4/2) De eo quod castellanus Cracouciensis

coviensis in tribus locis deputatis
iudicia celebrare debet. (XVI. jak
wpomned.)

fol. 4/2.) ministerialis pro culpa domini
Kmethonem citare non debet —
(XVIj. jak wpom.)

— 5.) de illis qui inopinate citantur
in curia regis aut in iudicio. —
(XVIII — jak wpomne.)

— eod.) ministerialis non debet aliquem
citare absque mandato iudicis
sub privacione sui officij. (XIX.
jak wpomned.)

— 5./2.) de hijs qui cum impetu et stre-
pitu veniunt ad iudicia pro
consanguineis et familiar. (XX.
jak wpomned.)

— eod.) de hijs qui committunt cri-
men aliquod ex mandato suo-
rum superiorum vel domino-
rum. (XXI. — jak wpomned.) —

— 6.) nullus debet citare per aliquem
alium nisi per ministerialem
(XXII. — jak wpomned.) —

— 6/2.) de illo qui procurat citacio-
nem contra aliquem sive acto-
re legittimo. (XXIIj — jak wpo:)

— eod.) de illis qui citantur et sunt
in remotis partibus ubi teneau-
tur respondi in iudicio in quo sunt
citati. (XXIIII — jak wpomned.)

f. 7.) de contumacia domini(?) puniend
da et impignoracionibus. (XXV. jak
wpom.) —

1.7/2) Judex non plures quam duos familiares mittat ad impignorandum cum ministeriali et non plures. (XXVI - jak wyżej)

- 8.) de quatuor casibus in quibus pena sycdmdzye sand Camere regie est solum primo applicanda et non alteri. (XXVII. jak wyżej)

- eod. Contumacia actor non parens causam mittit. (sic) XXVIII. jak wyżej.)

- 8/2) de illo qui citat aliquem pro hereditate aut debito. (XXIX. jak wyż:)

- 9.) de aliquo qui accusatur pro violencia per actorem quomodo rencendum. (XXX. jak wyżej -)

- eod.) De illo qui accusatur de furto quomodo reneiendum est - (XXXI. jak wyżej wyżsyl.)

- eod.) de illis qui panes vel merces ad prestam commendant (XXXII. jak wyżej.)

- eod.) de illo qui se asserit nobilem et negatur fore. (XXXIII. - jak wyżej.)

- 9/2) de illo qui vulnerat aliquem vitam suam defendendo et asserit quod hoc fecit ex inicio eius. (XXXIV. jak wyżej.)

+ nic

de

f. 9 ½.) de illo qui accusatur de furto apium alterius. (XXXV.) jak wyżej.)

– 10.) de illo qui invadit domum alterius armata manu et vulnera infligit alicui comodo debeat iudicari (XXXVI. jak wyżej)

– eod.) de illis qui vulnerantur vel ni contencionem. (XXXVij. jak popred.)

– 10 ½.) de illis qui producuntur in testimonio de eis obicitur excommunicacionis sentencia. (XXXVIij. jak wpop.)

– eod.) de nominacione testium consanguineitatis utrum valent – (XXXIX. jak wyż.)

– 11.) de proscripcionibus faciendis et tenendis (XL. – jak wyż.)

– eod.) de illo qui tenet in obligacione aliquam hereditatem (XLj. jak wyżej.)

– 11 ½.) de muliere maritata que habet hereditatem racione dotis (XLij. jak wyż.)

– eod.) de vidua habente hereditatem racione dotis vel quovis alio iure (XLiij. jak wyż.)

– 12.) de illo qui in alterius hereditatem ponit sepes aut aratrum vel aliquid aliud. (XLiiij. jak wyżej.)

f. 12.) de tutore orphanorum (sic) quas tradit maritus (xlv. jak wyż.)

– eod.) de illo qui vendit hereditatem et solvit medietatem et postmodum vellem revocare. (xlvj. jak wyż.) † (sic)

– 12/2) de mutacione tritici vel alterius rei quo (?) decurru (xlvij. jak wyż.)

– eod.) de iudice in quot grossis racione pamyathne debet contentari. (xlviij. jak wy:)

– 13.) de fratribus et sororibus in bonis pe pus separatis aut divisis qualiter dicernendum. (xlix. jak wyżej –)

– 13/2.) de fure utrum insequi debeatur per villanos vicinos aut now. (l. jak wyżej.)

– eod.) de illo qui aperit iniuste condemnatum quid faciendum. (li. jak wyżej.)

– eod) de fratribus unum molendinum habentibus. (lij jak wyż.)

f 14.) de relictis bonorum abas oposchynij kmethonum aut civium et cuiusvis hominis. (liij. jak wyżej.)

– eod.

od rkps. (c 1.) rubryka

Lekcyarz mszalny od 7 — 12.
(fol. 1 — 61.) od fol 62 — do
86. mszalny do mszalnego —

Porównać z Kalendarzem —
S. 19. tu. XXIII.
(Sg tu skreślenia i omyłki pisa
rza —

eod §. 14.). de accomodatione equi- (L. iiij. jak wyż.)

- eod.) de kmethone qui occidit alium kmethonem. (L.V. jak wyżej.)
- 14) de illis qui accusantur de homicidio cum sint plures- (L.VI. - jak wyż.)
- eod.) de illis qui casualiter moriuntur vel in aqua vel de arbore. (L.VIJ. jak wyż.)
- eod.) de milite qui occidit militem violenta (L.VIIJ. jak wyż.)
- eod.) de illo qui occidit matrem alicui ex eo quia est de legittimo thoro de (nic) et aperit procreatum. (L.IX. jak wyż.)
- 15.) de divagantibus et rapinas committentibus. (L.X. jak wyż.)
- eod.) de ministerialibus qui occisum non debent spoliare in vestibus quando vocantur ad videndum occisum. (L.X - jak wyżej.)
- eod.) de illis qui deparcunt alius semina in mentis et pecudibus (L.XIJ. jak wyż.)
- eod.) de illo qui agit iure theutonico contra aliquem reum et reus non tenetur eodem iure exinde? (L.XIIJ. jak wyżej.)

f. 15.)

f° 15½.) de illo qui patitur damnum in frumentis per animenta qui eadem servando per noctem volum ad castellanum proximiorem depellere tenebitur. (LXIIIJ. jah wyšèj.)

- eod.) de invendarijs aut exustoribus domorum aut hortorum. (LXV. jah wyšèj.)

16.) de defloracione et stupro virginum et pollucione mulierum (LXVj. jah wyž.)

- eod.) de illis qui habent jus theutunicum vel utuntur polonico. (LXVij. jah wyž.)

- eod.) de illo qui citatur contra privilegium in quacunque causa. (LXVIIJ.) jah wyž.)

- 16½.) plures kmethones aut mioole de una villa non possunt cedere ad aliam sine domini sub quo degunt voluntate — (LXIX. jah wyšèj.)

- eod.) de pueris carentibus etate et non bone racionis — (LXX. jah wyž.)

- eod.) de illo cui nunquam in indicio querelo ~~fuerit~~ nota est (. LXXj. jah wyžej.)

- 17.) de illis qui capiunt res alterius atque voluntate eius. (LXXIJ. jah wyšèj.)

f. 17.)

fo 17.) de morsu canis ex incitacione vel invasione alicuius (lxxiij jah wy:)

- eod.) de extincione candele et vulneris incussione fraudulenta - (lxxiiij. - jah wpop:)

- 17½.) de pastore ovium. (lxxv. - jah wpop:)

- eod.) de ludo taxillorum - (lxxvi. jah wpo:)

- 18.) de usoribus taxillorum - (lxxvij. - jah wpopred:)

- eod.) de tervigenis qui equitantes ad expedicionem damna pecoribus villanis inferrunt. (lxxviij. jah wpopred.)

- 18½.) de filijs qui moriente matre petunt a patre antequam ducit alteri uxori. (lxxix. - jah wpop:)

- 19.) de profugis et furta committentibus - (lxxx. jah wpop:)

- eod.) de usuris Judeorum (lxxxi. - jah wpop:)

- 19½.) de hys qui inferunt damna in gaijs (lxxxij. jah wyf.)

- eod.) de illis qui frumenta alicui recipiunt nocte (lxxxiij. jah wyf)

- 20.) de vituperacionibus et verbis pessimis. (lxxxiiij. jah wyf:)

f. 20.)

f° 20.) De improperacione a matre (LXXXV. jak wyż.)
– eod.) De vulneracione Kmetonis a nobili (LXXXVj. jak wyż.)
– 20½.) De fratricidio (LXXXVij. jak wyżej.)
– eod.) De percussione militum et nobilium quomodo vendicandum. (LXXXViij – jak wyż.)
– 21.) De plantacionibus et intercione pomorij quomodo dicendum – (LXXXIX. jak wyżej.)
– eod.) De aliqua re que violenter per aliquem capitur – (LXXXX. – jak wyż.) –
– eod.) De recepcione bovum per manus violentas (XC). (przyczna dzeszcza) jak wyżej.)
– eod.) De feno violenter recepto. (XCj. – jak wyż.) –
– 21½.) De illo qui arguit sententiam Castellani Cracoviensis. (XCij. jak wyżej)
– eod.) De filio non emancipato vive indiviso qui in thapetibus (nic) aut in aliquo ludo bona aliqua perdit. (XCiij.) jak wyżej.) –
– 22.) De falcacione prati alicuius absque voluntate (XCV. – jak wyżej.) –

f. 22.)

f. 22.) de Knethone qui militi plagam aut vulnus infert. (XCV). – jak wyżej –)

– 22½.) de vulneracione facta in ludo jocanter (?) (XCVI). jak wyż.)

– eod.) de fideiussore qui se asserit per principalem debitorem esse absolutum – (XCVIII). – jak wyżej)

– eod.) De uxore cuius maritus est mortuus circa que remanere debeat – (XCIX. – jak wyżej)

– 23) de Dominicella que marito contribuitur. (C. – jak wyż.) –

– eod.) de violatore publice strate (Cj. – jak wyż.)

– eod.) de invencione alicuius rei et non restitucione (Cij – jak wyż.)

– 23½) de arbore fructifera vel pomifera succisa – (Ciij – jak wyż.)

– eod.) de inculpacione wladarij per Dominum suum – (Ciiij – jak wyż. –)

– eod.) nullus potest emere scolteciam absque domino ville voluntate et consensu benigno – (CV. – jak wyż.)

– eod.) de divisione facta coram amicis vel affinibus. (CVj. – jak wyżej.) –

f. 24.)

fo 24.) de illis qui accusantur in iudicio de furto vel latrocinio. (CVij – jak wpop:)

– 24½.) de pueris legitima etate carentibus qui ad iudicia retrahuntur super hereditaria questione – (CViij. – jak wpop:) –

– 25.) de viduis et maritatis quibus communis prescripcio non obest. (CIX. – Inicyalna litera tekstu niebieska z zółtem a liczba rozdziału czerwona w czworobok. Na niebiesko.)

– cod.) de calumnijs pro homicidio accusatis. (CX. – Inicyalna głowka tekstu czerw. zzółtym – liczba rozdz. jak wpoprzed:) –

– cod.) de sentencia iniqua per iudicem in aliquem lata (CXj. – pierwsza głowka tekstu niebies: zzółtem – liczba rozdz. czerwono.)

– 25½.) de iudice qui non debet redargui de malo iudicio in presencia capitanei palatini aut Baronum et addictio prescriptorum – (CXij – 1o głowka tekstu czerwono-zółta – liczba rozdz. czerwono.)

– 26.) (addicio ad prescripta – należy do poprzed: rozdziału.) –

f. 26.)

fo 26.) De pignoribus faciendis qui postulat ad curiam Castellani vel Palatini recipere – (CXIIj) – jak wyprzedniw.)

– eod.) De illo qui judicium iudicio (sic) presidenti sentenciam inique et false dixerit esse latam – (CXIIIj – jak wyżej.)

– 26/2.) De redargucione subiudicis przyganyenye. (CXV. – jak wyżej.)

– eod.) De moneta in regno currente (CXVI – jak wyż:) –

– 27.) De militibus qui ad rempublicam certis hominibus armatis et valentibus buentur nobis deservire – (CXVIj – jak wyżej.)

– eod.) De illo qui emit hereditatem aliquam et eam pacifice tribus annis et tribus mensibus possidet. (CXVIIIj – jak wyprzed:)

– 27/2.) De tutoribus puerorum – (CXIX – jak wyprzed:) –

– eod.) De tutoribus orphanorum – (CXX. – jak wyp:)

– 28.) De patre filiam nuptui tradente dotequo assignata statim decedente. (CXXj. – jak wyp:)

– eod.) De fratribus vterinis vel patruelibus sorores maritantibus – (CXXIj – jak wyprzed:)

– 28/2.) De violencyis virginibus, viduis

aut

aut maritate quocunque
modis – (CXXIIIj – jak wyż.)

fo 29.) de illo qui tribus vicibus de furto aut spolio convictus fuerit. (CXXIIIIj. – jak wyżej) –

– eod.) de illo qui interficit iumentum indomitum vel poledrum – (CXXV. – jak wyż.) –

– 29½.) de illo qui incidit silva gaija vel borras etc alterius absque eius voluntate – (CXXVj – jak wyżej –)

– 30.) de illis qui habent iumenta indomita et depascunt segetes aliorum. – (CXXVIj – jak wyż.)

– eod.) de illis qui scrophas proprias ad glandines alterius expellunt – (CXXVIIIj – jak wyprzednich.)

– eod.) de illis qui pro precio porcos ad silvam conducunt – (CXXIX. – jak wyp.) –

– 30½.) Episcopus Cracoviensis et palatinus Sandomirien. possunt profugo treugas pacis dare et ministrare (CXXX. – jak wyp.) –

– 31½.) de kmethone a domino suo fugiente quomodo dicendum. – (CXXXI. – jak wyprzed.)

fo eod – 31½)

f° 46/2 – 47/2 :) Sequitur Registrum super Statuta Wladislai Regis polonie (czerwono) tytuł każdego rozdziału (którzy wszystkich XXX) czerwona a pierwsza litera tekstu czarno – litery one –

f° 47/2 :) wgórze : Wladislai Statuta czerwono wstakinie obramkowane – (po regestrze:

" Statuta et Jura edita per prelatos serenissimumque principem dominum Wladislaum Regem polonie et Barones totius regni eiusdem in Cracovia edita et in Wartha confirmata sub anno domini millesimo quadringentesimo vicesimo tercio (1423.) in vigilia beatorum Symonis et Jude apostolorum et diebus sequentibus Et sunt approbata per serenissimum principem dominum Wladislaum (sic!) Regem polonie Supremumque Ducem Slythphanie et Russye et aliarum terrarum "

(Inicjalna grotka S – czerwona złóttem reszta powyższego tytułu czarno.)

f° cod.) de transpositionibus terminorum. (I. – liczba na magiscie czerwono jak tytuł rozdziału powyżej grotka 1a tekstu czerwono złóttem tekst czarno.)

– 48.) de terminis colloquij Generalis – (– II – jak wyprzednio.) –

48/2)

fo 31/2.) De indeis ut cristianis peccuniias super obligacionem et munimenta nequaquam dare ne audeant — (CXXXij — jak wpowyżéj)

(na tej Karcie tytuł powyższy — na Kar. 32 zaś tekst — Rozdziałów tego ostatniego — reszta biało została —)

następuje od Karty 32/2 — 46:
Casus Summarij Juris terrestris
(1y tytuł wyżéj czerwono.)
Summarij casus Juris terrestris Polonicalis editi per Sereniss[i]mum Regem Kazimirum prelatorque et baronez et per Conventum omnem — (2gi zaraz po p[r]m tytuł czerwono.)
(Jest to summa skrócona poprzednich statutu rozdziałów zupełnie odpowiednia każdemu rozdziałowi — tak wynagłówki Kart czerwono jak w liczbach takiesze marginalnie wypisanych — tekst czarno. Inicyały teksu czerwono z żółtem — aż do XXXV rozd: — Inicyały głowki i liczby rozd: XXXVI/ niebieskie z żółtem — liczby kart od XXXVj — XXXIX czerwone z podkreskowaniem zdwojonem niebieskiem — dalej aż do końca wszystko jak z początku tj. czerwono z żółtem —) — Jak statut sam [redacted] jak i ta summa — jednym charakterem pięknie i starannie pisane.

f i XXXVIII

NB (tytuły rozdziałów tego Statutu obacz: na Kar. 78-83/2 przy końcu rękopisu.)

f. 48/v) De uxore mariti mortui in sede vidualj constituta et locata. (III. – jak wpoprz:)

– eod.) De vidua circa quem manere debet viro mortuo – (IIII – jak wyż)

– 49.) de orphanis. (V. – liczba ta czerw. obramkowana nibies kiem – pierwsza litera tekstu nibieska na tle żółtym –)

– 49/v.) de pueris matre orbatis patrem habentibus. (VJ. nagłówek tu jak wszystkie czerwono – główka pierwsza czerw. żółtem – tekst rozk. czarno.)

– 50.) de patre cum secunda uxore non habente filios vel filias – (Vij – jak wyprzednim.)

– eod.) de filiabus carentibus fratribus germanis. (viij – jak wyżej.)

– 50/v.) de tutoribus virginum et puellarum. (IX. – jak wyprzedz:)

– 51.) de prescripcione possessionum hic discurrendum – (X. jak wyż:)

– eod.) de Calumnijs in hereditatibus factis – (XI. – jak wyżej)

– 51/v.) de limitibus et scopulis alias kopyecz. (XII. jak wyż.)

fo

fe 51½) De observacione actuum sive libris terrestris (sic) – (XIIj – jak wpoprzed.)

– 52) De terminis particularibus observandis. (XIIIj – jak wyż.)

– 52½) De memoriali quot grossos debent exigere. (XV. – jak wyżej)

– eod) De propositione et questione licet sint plures persone unum memoriale debet exigi – (XVj – jak wpoprzednich.)

– eod.) De causis quas soli capitanei iudicare possunt – (XVIj – jak wyż.)

– 53) De notarijs terrestribus pro notis capiendis. (XVIIj – jak wyż.)

– eod.) De Judeis qui pecunias super litteras et munimenta non debent accomodare nec audeant. (XIX. jak wyż.) –

W3 nieletnie nagrówki czerwone na dwie złotem –.

– 53½) De vituperacione nobilis illata alteri nobili – (XX. jak wyż.)

– 54.) De vituperacione Kmethonis illata alicui nobili per ipsum – XXI. jak wyżej.)

– eod.) De libertate alicui per aliquem dominum concessa. (XXIj. jak wyż.)

– eod.) De scolteto et Kmethone absque culpa a domino fugiente (XXIII. – jak wyż.)

– 54½.) De scoltetis quales scoltetias habere non possunt preter Domini voluntatem. (XXIIIj – jak wyż.)

fcod.)

fo= cod.) De incisione taxus vel aliarum arborum qualiter possunt retineri — (XXV. — jak wpop:) —

— 55.) De retinentibus mellificia sub alio domino moratur qualiter non debent mercedi. (XXVj — jak wyż) —

— 55/2) De arripirio et incendio silvarum vel o pożarze. (XXVij. — jak wyż:)

— cod.) De venacionibus leporum (XXViij — jak wyż:)

— 56.) De pena recipientis cervum vel onagrum, vel aliarum ferarum. (XXIX — jak wyż.)

— cod.) De servis et ancillis illiberis quomodo dicendum (XXX. jak wyż:)

— 56/2) De fraternitatibus Civitatum et rebus per palatinum constituendis — (XXXj. — jak wpopmd:) —

— 57.) Juramentum notariorum super prestacionem fidelitatis — (nagł: czerwono głoska pierwsza czerw. dziś-tem —)

(natem się kończy Statut powyższy zwany wartzkim) pismo jednej ręki jak statut Kazimierzowskiego —

fo 57/2)

p° 57/2) In nomine. Domini. amen
(tu początek większemi głoskami
czerwono – głoska inicyalna J.
czerwono – czarno – żółta. Dalej co
następuje czarno:
" Cum ni legum constitutionibus
salus Reipublice consistat pacis
suavitas conservetur proinde nos
Kazimirus dei gracia Rex polonie
Cracovi vandonirie Siradie
Wladzycie Cuyavije magnus dux
lythphanie Russie prussieque
nec non culmensis Elbingensis
Konigsbergensis et pomeranie
terrarum heres et dominus –
attendentes Constitutiones pre
decessorum nostrorum quasdam
in oblivionem deductas, alias
reformacione, innovacione et
alias addicione egre ad inten-
ciam omnium nobilium Re-
gnicolarum nostrorum (sic)
coram nobis constitutarum
de consilio Baronum et con-
siliariorum nostrorum equi-
tatis.

†cod. – 62/2) In primis etc — — (tu kaz-
dy zuastępujący artykułów od
słowa Item † powtarzający się
ma pierwszą literę J. czerwo-
no, lub czerwono zotło, lub
czerwono zotło miedziano kreskową
i takiż oddzielnych artykułów
bez nagłówków czyli tytułów po
wszystkich trzydziesci – ostatni

† albo Statuimus

przy

prvy Kúcu (fº 62/III : 62/2) casy tak:

„Item cum infideles non debeant ampliori prerogativa sua gaudere quam dicultores nec servi debent esse melioris condicionis quam filij Statuimus ut iudei pociantur Iuribus xixta contribucionem Varthensem prout alij nobiles Terrarum nostrarum ad

ut videlicet utantur prescripcione trium annorum in obligacionibus et inscripcionibus eorum nec debent aliquam summam pecuniarum super obligacionem amicorum aliquorum bonorum aut super litteras inscripcionem dare. q. si fecerint contra huiusmodi prohibicionem Statuti eo ipso pecuniam amittant obligatio quam et inscripcio huiusmodi eo ipso sint nulle litteram eciam quascunque iudeis super libertate in Regno nostro degentibus per nos per diem coronacionis nostre usque in diem hunc concessas Iuri q. omnis ac constitucioni terrestri contrarias penitus revocamus abolemus nec volumus alicuius efficaboris vel munimenti quam revocacionem et abolicionem earum in regno nostro per proclamacionem generalem imo tercere omnibus facientes hec omnia rata et grata habere promittimus ea que inviolabiliter observare observari ab aliisque observari facientes In cuius rei testimonium sigillum nostrum testimonium litterarum presentibus est sub appensum actum in Nijerzeva feria 3ª post festum Sancti martini anno Domini millesimo cccc. l. quarto (1454.) presentibus etc (sic) datum per manus Ioannis de Komiczpole Cancellarij et venerabilis Thome de Stanpyno magistri in Theologia decretorum doctoris et vicecancellarij Regni Polonie viscere nobis dilectorum. „ —

fº 63)

fo 63) (bez tytułu)

„ Kazimirus dei gracia Rex Polonie magnus dux lythphanie Russie et prussie dominus et heres universis et singulis capitaneis Regni nostri tam generalibus quam particularibus omniburcunque terris et districtibus presidentes (ric) graciam et benevolenciam Regalem „ etc etc — — „ presentis (ric) nostras huiusmodi approbacionis et confirmacionis litteras in libro terrestri de verbo ad verbum ad perpetuam rei memoriam scribi et inscribi faciatis in testimonium futurorum vecus gracie nostre sub obtentu non facturi. Actum et datum Pijotrkowye in convencione generali sabbato post festum Sti andree apostoli proxime anno dñi Mo. CCCC. (1457) L. Vijo nostro sigillo presentibus sub appenso. — „ x (pierwsza głowka K niebiesko-czerwono-żółto — reszta tekstu tego „ universała czarno — pismo tej samej ręki co wszystko poprzednie.)

x ad Relacionem Rendi patris domini Johannis Episcopi Wladislaviensis D. D. Camellarij"

fo 64.)

fo 64.) bez tytułu:

„ Wladislaus dei gracia Rex
polonie necnon Terrarum Cra-
covie Sandomirie Siradie La-
cicie Kuyavie Lythuanie
que princeps supremus, pome-
ranie Russie que dominus et
heres etc. Significamus tenore
presencium quibus expe-
- dit universis _____

_____

(następują artykuły od Nro
Item wliczbie 13. się poczy-
nające zupełnie wtenesie jak
wyżtkie poprzednie czarno pi-
sane to ramą ręką z pieczą-
cią czerwono złotem kre-
sionemi - bez nagłowków ani
tytułów. Ostatni fo 69, 70
cały tak:

„ Item notarij Terrestres ad of-
ficium notariatus permoti
semper soli Judicijs et non
per aliquos surrogandos ubi
commode poterint alias liceat
eis habere substitutos quos
Baronibus Judicibus Terrarum
in quibus officium huiusmodi
nosident substituendos presen-
tare teneantur. Et tales sint
bone fame et a dictis Baro-
- nibus et Judicibus ad officium
huiusmodi approbati alias

nobis

" nobis hac ipsorum officium
alijs abilioribus et magis assi-
-duis conferenda sunt affectam
nulla autem levis cura nisi
ardua abreneiam notariorum
poterit exurare, horum quibus
sigillum nostre maiestatis ap-
pensum testimonio literarum
actum in Cracovia feria 6a
infra octavas Epiphanie Domi-
-ni anno eiusdem M° CCCC°
XXX° tercio. presentibus Dwe-
-rendissimis in Christo patribus
magnificis nobilibus alberto
sancte gneznensis Ecclesie archi
epō et primati Lbigneo Cra-
covien si Johanne Wladislavien si
Johanne Chelmen si Episcopis
Nicolao de Mijkalov (sic) Castel-
-lano et Capitaneo Cracovyen si
petro Szczranyecz Sandomir.
martino Calmora Siradien si
Johanne de Mychijn Brescen-
-si Gerando de grabye Wladi-
-slavien. palatino petro de Bnij-
-no gneznen. laurencio Zaraba
Szyradien. Alberto Malorky
lacicien. dobeslao de Oleszni-
-cza Wojnycen si Cristino de
Koszyeglowy Sandomirien. do-
-meratho de Cobylanij Byecen.
Cristino Brescen. Johanne de
Krethkow Dobrinien si Warszio

de

" de Szamborzecz zavichorten.
Paulo Slodzre malogorten.
Stanislao Gambrath Colani-
censi paszkone de Coslevycze
Conarien. Stanislao de Corzna
Breszner. Castellanis. Johanne
de Olesznicza Regni nostri
polonie marszelko petro de
Przeschowa Skala Cracovien.
Petro gorsthgoth posznanyen.
Stanislao Bytlawszky Lacrij-
cijen. Stanislao wschowszkij
wladislawyen. andrea de Mu-
blin dobrinen. regni nostri
polonie Thazaurio (sic) Lucca-
merarijs paulo de Bogumij-
lovycze Crac. Johanne de Sprowa
Sandomirien. Rabrae de Blan-
dzin poznanien. petro de Wy-
dawa Syradien. nicolao Slup
dobrinen. Judicibus Stanislao
de charbinovycze Sandomirien.
zegloto de moijkovycze Siradien.
alexio dobrinen. nicolao de
koscielecz Bijthgoscien. vexilli-
feris petro Striglowszky pin-
cerna Lacrijcien. Sigismundo
Bobewszkij Crac. ___ avisio de
Oleszujcza subindicibus et alijs
militibus nobilibus in generali
per tamentum seu conventionem
subscriptis. Dat. predicti (sic)
Reverendijssimi patris Domini

Johannis

" Johannis Epi Wladislaviensis RP. cancell. decani Cracovien sedis apostolice prothonotarii (ia) eiusdem Regni viceCancellarij. — " (potym Nowaly wkon cu karty 70 rozpoczynaja sie rameu pismem czerwono.)

" auscultata cum originali xij februarij Millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo etc." (1452.)

(wszystko tem charakterem jak pomiędzy)

fo 70/2.) Super recepcione et Jure decimarum novalium in Terris villis novis vel antiquis. (czerwono) " Nos Jo-
" rotlaus dei gracia Sancte Gnezdnensis Ecclesie archiepiscopus notum facimus universis presencium noticiam habituris quod cum inter vener. fratrem nostrum dom. Johannem Epm Cracovien. et arnoldum ceterosque canonicos Ecclesie S. Floriani in suburbio crac. consistent. super decimis novalium in Byeczen. et Smigrodensi Jemitarijs coram nobis et magnifico principe d. Kazimiro Rege polonie Illustri Baroniburque suis quedam controversia fuisset exorta ad quam sopiendam predictus dominus Episcopus exibuit quoddam in-
— strumentum

" strumentum Zerorlas felicis
memorie predecessoris nostri
et novagij de mo-
ravia Spyczymiri, Sando-
mirque militum ac maystri
petri doctoris decretorum
et clementis scolastici gne-
znensis sigillis sigillatum
cuius tenor erat talis." (głoska
ini cyalna tego całego wstępu
czerwono zotta) " In nomine
domini amen Nec ea que
ad virgiorum precidenda etc
etc " (nowa podkreslone
ar do litery N - czerwono
ziołem ≠ reszta tego tekstu
czarno.) fo 72. — " In quorum
omnium testimonium et me-
moriam dinceps sive duratu
ram(?) nos predictum instru-
mentum transsumi mandavi-
mus et nostri sigilli appositi-
one muniri. actum et datum
Crac XVIIj Kalendas decembris
anno domini Mil° CCC. XLiij°
(1343.) presentibus Spyeznuro (castellano)
Castno (sic) imbrano palatin.
Crac. petro sandomirensi,
warsio voynicren. Jacobo Zar-
nowyen. Johanne p(R)adomien.
Castris (Castellanis) Sbigneo pre-
porito et Cancellario Crac. Otto-
ne Cancellario polonie et alijs
pluribus fide dignis in testi-
monium omnium. etc. "
(pismo to samo co poprzednie)
fo 72.)

f. 72.) Privilegium super vectura decimarum In nomine Domini amen (crevvono zrósłem) „Cum decime sunt tributa eguum etc proinde nos Kazimirus Dei gracia Rex polonie etc — — In quorum testimonium et evidenciam firmioremque hiis pagine nostre et Reverendi patris Domini Jaroslai S. gneznen. Ecclesie archiepi nunc negocij mediatoris sigilla sunt appensa. Datum Cracovie XIIJ. Kal. Julij anno Dñi Millo CCC°. L. secundo (1352.) presentibus nobilibus viris Baronibus nostris Johanne Jura Sandomirien. Ymramo Cracov. palatinis Ottone Cancellario polonie Wyszkone Sandomir. henrico Wyszkyeien. Johanne voynicen. Castellanis Janussio doctore decretorum preposito Gnez. hermano Cancellario Cuyavien. andrea Succamerario Crac. Clemente Sandomirien. Nicolao Cracov. subdapifero, Starcone subpincerna Cracov. Zavisia de Kovale et aliis pluribus fidedignis datum per manus domini Sbignei Cancellarii nostri Cracovien. —„

(pismo zupełnie jak wyżéj poprzed.)

f. 74)

fo 74.) Ordinacio inter Regem et Episcopum totumque Clerum. (Czerwono zżółkłym) Nos Jaroslaus diuina prouidencia sete gneznensis Ecclesie Archiepiscopus ete — — (głowka N czerwono żółta zewnątrz zżółkła przez trzech głowek inicyalnych wnim czerwono zżółkłych) fo 76: — „In cuius „ rei testimonium Sigillum nostrum presentibus duximus appendendum in testimonium omnium premissorum. actum et datum Wyelyczka viij Idus novembris sub anno Dñi Millo CCC. lx. primo (1361.) presentibus honorabilibus viris dominis martino archidyacono Nicolao Cancellario gneznen. Swyeczstao officiali Crac. Skytnicz preposito ploc. et aliis pluribus fidedignis etc. „ — (pismo jednej ręki co poprzednie.)

(folia 76. 76/2. 77 i 77/2 białe.)

fo 78.)

f° 78 – 83/2) Tituli super Statuta Kazimiri (wgórze karty czerwono w obramkowaniu miniatkiem) dalej tytuły całe Statutu pirawego na kart. 1 — 32. (czerwono i pierwsze słowa każdego rozdz.u czarno) wkoniec rok 1 8 1 2 (czerwono) (1452.) wszystko jedną i tą ramą ręką co cały dotąd kodex. —

– 84 – 86/2) Secuntur Jura Judeorum Serenissimi Kazimiri Domini nostri. (czerwono poczyna Juramentum Judeor czerwono tytuł – dalej idą Rozdziały z tytułami czerwonemi i pierwszemi głoskami – których to wszystkich liczbami rzymskiemi na marginesie oznaczonych Oztervańc

(zdaje się że kwiedopisania mieukończone – pismo późniejsze do poprzednich i nieco odmienne a raczej porpieszne i niedbałe –)

(Jest to raczej summa prawa żydom udzielonych.)

IIa – 86/2. 87.) (biała)

– 87/2) Clinea Cognationis est ordinata collectio diversarum personarum in sanguine communicantium (sic)

ab

" ab uno stipite descendencium
secundum diversos gradus

(na całej tej karcie w kilku
znaczeniach – rzecz późniejsza
końca XV wieku wykreślenia
na mało przydatne.)

(II. e 2.) (bez tytułu)

Liber Statutorum et Jurium.

(Cod. MS. XV w. Papier: in 4°.

(Rękopis ten składa się z kart 1–95. cały pisany jedną ręką w wtrąceniami, tytuły, napisy, głowki początkowe do tudzież niektóre przerstawkowe czerwono kreślone reszta zkształcone czarno. Dawnością, częstem używaniem i wilgocią bardzo wycierwszy i oszkodziwszy karty uszkodzony i niektóre miejscami nieczytelny. Nowo oprawiony (jak się zdaje) w r. 1806 i wtedy ile tyle uszkodzenia ponapisane co jednak do odczytania nie przeszkadza się. Oprawa w mocne tekturki brunatno nakrapianym papierze.)

+ myszek i opuszczeń wiele)

Dla oznaczenia tożsamości kodeksu jak się obaczę niżej wzmiankowanego trzeba i zapisane na nim szczegóły podać. I. wewnątrz wierzchniej okładki na białym papierze wgórze podpis: Bandtkie mp. Varsaviæ 1806. – poniżej tą samą ręką: „Manuscriptum przed wynalezieniem druku pisany praw polskich (sic) jest vera raritas, nadszym nad Statuta Łaskiego i pierwszy Statut Kazimierza in 8° drukowany. (podtym. O zachowanie onegoż troskliwe się prosza się! – II. na białej okładkowej karcie (recto) „Sen" następujących notat czyli uwag z któ-

rych

-rys pisz pierwszych rękí ręk (f. 1 v) Bandkiego tego Rkp. właściciela ostatnia nieco odmiennej ręki nie wiadomiej. Te ręk. 1.) „przepisywacz wyraża swe imię na końcu pracy p. 78." (u nas f. 95.) Mathias. — 2.) „kończy dzieło swe na roku 1447. na prawach Kazimierza Jagiellończyka, a wszelegórności" na prawie w Vol. leg. I. fol. (pag.) 153. lit. de his qui theloneа absque concessione Regum exigunt." (co niekoniecznie prawda jak się niżej pokaże) 3.) „Dziewa władysława Jagiełły pag. 54. seq." (u nas f. 71/2) — 4.) „Porządek Rkp. odmienny od zachowanego w Vol. leg. cf. p. 1 et 3 seq." — 5.) „przedmowa Kazimierza III. p. 3 seq. odmienna od drukowanych." (podaje ją w przykładzie niejasno.) — 6.) Pisany ten Rękopism w r. 1478 ut pag. 66. (u nas f. 83.) lecz r. 1450 jest niżej pag. 72. seq (u nas f. 89/2.) wyrażony dwa. — III. u dołu f. 1. (recto) pismem XVIII wieku: Ex libris Francisci Grzybowski. — IV. u dołu f. 95 (recto ostatniej) pod wierszami czerwonemi pismem XVIII w. (czarno): Quia omnis operarius dignus est mercede (sic) a na marginesie: pertegem quo sint. niżej tamże: Ex libris Joannis Szatapski. Qui datus est et donatus illi a Gener. D. Christophoro Lassicki tunc advocato Cosmien. (?) in Capom (sic) amicorum optimo. presentibus magnis D. Stanislao Zaliwski Capit. Varsav. et Christophoro Głoskowski Tribuno." —

Kodeks —

Kodeks ten szacowny opisał już sam Bandtkie dawniejszy powiadał jego brat bardzo niedokładnie w dziele Jus polonicum etc. r. 1831 w Warszawie in 4° przez siebie wydanem. – Wzmianka znajduje się w wstępie karcie XII pag. pod znakiem BIII. = Rękopis jak mówi dostał w darze z biblioteki puławskiej według niego ma się porządkiem układu zbliżać do Rkpu Działyńskiego (DIII. pag. XVI.) a wspomniał już o nim wdzięku r. 1812 wydanem w Zbiorze rozpraw o przedm. Prawa polskiego – str. 200. —

Co do mnie prócz dat przez Bandtkiego wspowyższem miejscu przywiedzionych dodam że na k. 53 (u nas f. 72/2) rok 1434 wspomniany, jako w tym roku Statuta wartskie Władysław król potwierdził. – Że na początku zamieszczony od sequitur Register etc nie jest jak mówi samym Indexem rozdziałów, ale to jest dokładna bardzo summa Statutu wiślickiego z tytułami, pierwszemi słowami i trzecią krótką spisana – dowodząca niejako że ją poprzedzał sam Statut Kazimierowski, który bardzo zniszczał wdawniejszych latach bardzo osobno ztąd wyjęto i oprawiono. Rozpoczawszy ile się odczytać dało wszystkie ważniejsze wypisy tego Kodeksu mamy nasze domniemanie w tym

miejscu

miejscu zapisać że obejmuje artykuły Statutów i praw wróżnych Statutis do 1467ego przez krolow i Sejmy wydanych mianowicie (ordine inverso) w latach 1447. 1420. 1434 itd. Ktore pisarz wjedno zgromadził i prawnoz Księgo prawa polskiego nazwał. widzieć to można:

f. 16/2. finis libri polonicalis Juris) –

– 18. Liber Statutorum et Juriium. –

– 83. Liber polonici (polonici) Juris –

do ktorej ff. 19, 20 wcisł niektore wyrobi Jarosława arcyb. Gniez.o (o klerze, o dziesięcinie, o klasztorze) ktych przeto przyczyn daleśmy kodexowi tytuł jak z początku wyżej czerwono. a teraz przystępujemy do opisu samego porządku kart ktorego każdy doskonale co zawiera powżimie.

Opis f.1)

Jeden błąd przy kształcaniu
późniejszy że nauka prawa
polskiego w Akademii dawnej
trybu zwykłego a natomiast
inny nowy niedostateczny
~~i do pojęć nowych nie~~ ~~dawny~~ zaprowadzono – ztąd inny
skutek przykry czyli tradi-
cyjne dawne w kryptach Aka-
demii Krakow. zniszczy-
wszystkie się przed reform. Akad.
MS prawa tradycyjnego są
bardzo ważne trzeba je wy-
szukiwać i zbierać – zdaje
się będzie dla potomków odrodzonej

Opis tego Rękopisu

*) Sequitur Registrum Et primo de Constitucionibus Capitulum primum. (czerwono) sow nie wszystkie nastep.
de granicijs capitulum. —
de expedicione. —
de convicto in Judicio. —
de pignoribus. —
de rigillo filiorum —
de rentibus —
de procuratoribus Clericor —
de procuratoribus —
Capitulum patet de locis et procuratoribus. — ric.
Capitulum patet — ric.
Capitulum — ric.
de hora indicandi. —
de citacionibus. —
de eodem. —
de ministeriali adusbione.
de causa fratris aut familiarum. —
de rigore. —
de recenti citacione.
de citacione an est vera —
de absencia in remotis constituto. —
de contumacia. —

*) nie podajemy tu tylko tytuły rozdziałów (czerwono) pisanych zresztą pogrubione słowa tekstu i treści tychże czarno opuszczamy. wyżej kreski, jakiemi dotknęliśmy tego jest spisu Statutu wiślickiego który pogrubiono jak poprzednio w tym Rękopisie — ponieważ pierwsze kart 16 nieuważał Bandtkie uważając ten Rejestr jako prosty spis rozdziałów a dopiero na naszej 187 liczby kart od 1 — 76 pozwalający przeto — liczby niniejsze kart nowo liczbione przezemnie ołówkiem od 1 — 95. nie zgadzają się zdawnemi. — O dalszej treści krótki opis Bandtkiego — z tym co tu karta po karcie podajemy — czytający zechcą l. c. sami robić porównanie, dla tego tu się nie podajemy w wykazanie niedokładności autora Jus polonicum. dzieła.

Bänd. Jus polon pag XII — 1/2
DII. —
— Czynczynek. w Bibl. warsz. nowej Tom XLIX. — 1/2
(przez Dom. Hubego.)
— A. Z. Helcla Pomniki prawod. polskiego. r. 1857 wydane w Krakowie. § 15. 3.
na str. XIX. — i § 29 —
str. 21. —

— O dawnych Statutach i innych dawnych polskich dokumentach wydanych. Tom XLI. r. 1851. — str. 91 — 111. — z pod. R. (Romuald Hube) — artykuł ten bardzo ważny równie jak powyższy przez Czynczynek. 3/2. 11.

f. 4.

fo 4. de repercussione pignoris et denegacione eorundem.
— de pena in iudicem pignerantem. —
— 1/2. Articuli XXVI. — vic —
— Reus pena boum punitur.
— de cauris hereditatis —
— 5. de probacionibus. —
— de ffurto. —
— de presta panni —
— de probacione nobilitatis —
— 5/2 de tittis. —
— — de furto apum. —
— de violencia domus. —
— de testibus obiccione
— 6. de testibus. —
— de prescripcione annorum et hereditatum. —
— de redempcione hereditat. —
— 6/2 Maritate prescripcio —
— de vidua. —
— de pupillis —
— de orphana ?. —
7. de hereditate vendita —
— de trivico comoda. —
— de pannyathne —
— de impotendi rescrica. vic.
7/2. de ffure insequendo
— de vulneribus. —
— de approbacionibus —
— Prescripcio. —
— de molendinatore —

8.

ff. 8. de puscyna. (pusc̄na) –
de comodato equo. –
de kmethone occiso. –
8/2 de homicidio. –
de casuali homicidio. –
miles de homicidio. –
de eodem. –
9. de ministerialis officio circa occisum. –
de pascentes (sic) semina. –
pro depasc. frumentis –
de iure competenti –
de incendarijs capitulum –
9/2. de stupratoribus. –
de et De iudicata. –
de eo qui iure suo non utitur
unus kmeto non redat prius (sic
10. prescripcio puerorum. –
de bona presumpcione –
de receptis –
10/2. de canis morsu. –
de cautela. –
de non appulsa. –
de lindo tazillorum. –
11. de lindo ad prestam. –
de Bellatoribus. –
de divisione filiorum cum patre
de profugis furta committentibus. –
11/2. de Judeis et usuris. –
de quercu incisa. –
de frumentis subtractis –
de vituperio matris. –

f. 12

ff. 12. de Revocatione —
— de vulneribus nobilium —
— de vulneribus Rusticorum —
— de plantacione pomorij —
— de ffratricidio —
12/2. de bobus violenter. —
de re aliena capitulum. —
de agris violenter remissis —
de ffeno. —
de appellacionibus —
de ffilio lusore. —
13. de vulnere militis. —
de evictore capitulum. —
de eo dum quis in loco vulneratur. —
de fideiussore pecunie —
de dote et dacione. —
de eodem. —
13/2. de violacione strate publice. &c. —
de inventa. —
de arbore pomifera. —
de servi expurgacione conveniendum (?) —
de empcione vendicie. —
de Divisione. —
14. de perscripcione annuali super furto. —
de pueris indemnitatis —
de prescripcione maritarum viduarum. —
de prescripcione bona.

ff 14/2)

ff. 14/2. de prescripcionibus. —
de correccione . —
Judex quando non protest redargui
W stecz. sic. —
Judicem sex testibus paribus
dignitate. —
— 15. de pellendis pignoribus. —
de moneta. —
de servicio militum. —
de prescripcione consanguineorum. —
— 15/2. de tutoribus puerorum. —
de tutoribus. —
de dote filiarum. —
de raptoribus et oppressionibus violenter (?) —
de oppressionibus. —
— 16. de perpetuo infame . —
de iumentis occisis. —
de limitibus. —
de parcendis indonitis. —
de seruphis pollendis. — sic.
16/2. de profugo et fraudis damnis. —
de fugitivis fugientibus. —
de indebitorum usura. —
(w boku tej karty: finis libri polonicalis sequitur
creuowo.)
fo 17a — biała wortatniej oprawie dodana. —

ff. 18.

(na tej karcie wgórze xięga Jus Benedyktiego. Hoc pagella Tres leguntur Vol. Leg. I f. 95–98.–

11. 18.) bez tytułu. „In nomine Domini amen Quia scriptura Hanke ekhat ab adolescencia fil promptior etcetera — aż do innocencia securitate tetetur„ — (pierwsza głoska czerwona, wtekscie niektóre czerwono odznaczone.)

Liber Statutorum et Iurium (czerwono) „ Kazimirus Dei gracia Rex polonie etc significamus Quoniam cupientes ut subiecti in Regno nostro degentes etcetera — aż do — ut penam delinquentibus imponamus.„ (1a litera głoska czerwono, wtekscie jak wyżej.) —

— 18/a.) Introduccio. (czerw:) „In concipiendis igitur et ferendis sentencijs tolummodo habentes Deum preoculis — etcetera aż do — in falsa pronunciacione evocavit.„ (w pętelce jak wyżej.)

— 19.) Inscripcio et Statu- — mihi dinam Euleriam. (czerwono.)

„ providencia dicte gnezneñsis Archiepiscopus — etcetera — (Kuszkodzenia wtym

wotym miejscu kodexu początku brakuje) aż do — „in eadem villa ubi decima fuerit rapta tunc idem prout domina excommunicentur.“ (jak wyprzed:)

ff. 19.) De clerico. (czerwono.) „Preterea ubi clericus vel presbiter — et cetera — aż do — et excommunicetur.“ (jak wyprzed: tabiri urkodowe.)

— 20.) Decima. (czerwono) „Item quicunque Dominus ville in ipsa villa et cetera — aż do: a decima canapi debet esse liber et solutus.“ (jak poprzed:)

— eod.) Interdictum (czerwono.) „Item super interdicto taliter decrevimus — et cetera — aż do: clausula de interdicto triduano premissa non obstante.“ (jak poprzed.) —

(przytym na marginesie — 20.) (Zaraz potym bertykuł począwszy od napisu: Statut Kazimirza napisu: Capcio benevolencie (czerwono.) „Non debet reprehensibile neque et cetera — aż do: ac eadem statuta districte et firmiter observare.“ (ponieważ kodex ten cały jednaykey i wjednem sporob czerwono i czarno wypisany przeto ~~niebędzie~~ już dalej tylko tytuły statutu po sobie idące czerwono pisane wymieniamy.)

(przytym na marginesie — rękoma J. W. Bandtkiego: Ipsa prefatio Casimiri III. vol. Leg. I. f. 1. seqq.)

ff. 21.) de constitucionibus Capitulum. —

— 21½.) de reo et adversario. —
de granicys flumine relictis —

— 22.) Quilibet sub suo vexillo se collocet. —

— 22½.) (zniszkodzenia nieczytelny tyt.)
de divisione pignerum. —

— 23½.) de sigillo filiorum. —
Scultetj omnes ad bellum procedant. —
Spirituales ad bellum serviant —

— 24.) Domine habeant suos procuratores. —
Quilibet debet habere suum procuratorem. —

(zniszkodzenia tyt. nieczyt.) o Sądach w Krak. i Sandomirze

— 24½.) de Judicibus. —

— 25.) de horis judicandi. —

— 25½.) de non accepcione personarum. —

— 26.) de pena judiciali. —
de judicibus (ric) et horis determinatis. —
forma citandorum per ministerialem. —

— 27.) de citacione et impetrate. —

— 27½.) de citacionibus Capitulum. —

f 28.)

H. 28.) Dominus servi vel dominus
: (zuszkodzenia
nie czytel:)
pro criminibus citati. —

— 28/2.) De citacionibus (?) —

— 29.) Dum citatur pro hereditate;

— 29/2.) De contumacia et pignoribus
boum. —

— 30/2.) De pena szedmdziesant. —
De dolo et contumacia et pi-
gneribus et Debitis. —

— 31/2.) De contumacia. —
pater ex re Capitulum. —

— 32/2.) De probacionibus violenciarum.
De creditore panni. —

— 33.) De probacione rue nobilitatis.
De probacione vulnerum. —

— 33/2.) De furto mellificiorum. —
De vulneribus matris, sororis,
uxoris et filie Capitulum. —

— 34.) De vulnere illato. —

— 34/2.) De testimonio pro excomuni-
cato obicitur. ric. —

— 35.) De tertio mediatore admittendo
in tali casu. —
De prescripcionibus. —

— 36/2.) De prescripcionibus. (ric)
De prescripto Lucie post
copulam Capitulum requitur
infra. —

— 37.) De vendita hereditate pro
C. marcis. —

— 37/2.) De tritico mutilato. —
De przyszanth recipiendo. —

f. 34.)

ff. 38.) De mortuis et finitis causis non re terminandis (sic)

— 38½) De equo subtracto. —

— 39.) De mutilacione digitorum? —
De eodem dum ~~sentencia~~ sentencia
transit in Rem iudicatam
nyenaganyt. —

— 39½) De eodem. de sentencia
et re iudicata et refricacione. —
De motendinatore inter
fratres. —

— 40.) De relictis alias puszoryna. —
De equo rano accomodato. —

— 40½.) De kmethone occiso
per kmethonem. —
sequitur de homicidio Capitulum. —

— 41.) De morte casuali. — (na marg. plg Dandkiego: Vol. leg. Vol. I. 25.)

— 41½.) De capite matris solvendo. —
De spolio occisi krwawne. —

— 42.) pro patris frumentis. —
de foro competenti. —

— 42½.) De incendarijs puniendis. —

— 43.) De virginibus stuprandis. —
De privilegio abutendo. —

— 43½.) De kmethonibus recipiendis. —

— 44.) Inducitatis exepcio oponi non poterit. —
De pena tribus scotis
et gladio Capitulum
patet ex de. —

ff. 44½.)

ff. 44½.) de bona presumpcione.—
de morte canis.—
— 45.) de extinccione candele.—
de owe non apulsa.—
— 45½.) de filijs lustoribus.—
de accomodacione.—
de ludo ad precium et fidejussoria.—Capitulum.—
— 46½.) de bellancium statucione.—
— 47.) de divisione filiorum cum patre.
— 47½.) de infamibus furta committentibus.—
de usura judayca capitulum.
— 48.) de gayo succiso.—
de furto frumentorum.—
— 48½.) de increpacione turpilogij.—
de wlneribus nobilium.—
— 49.) de divisione penarum.—
de fratricidio aut sororicidio capitulum.—
— 49½.) de plantacionibus.—
patet ex de de re violenter.—
(przy końcu tego artykułu: Karty dodał piszący: Jezus Christus — z figlikiem czerwonym)
— 50.) de arratura patet ex de de semacione.—
de ~~debitis~~ receptis.—
de ~~ferro~~.—
Granum } (czerwono)
Estivale }
— 50½.) Bene patet ex de capitulum—
de penis ut in cap——
— de ludo filij.— (niewyraźne)

(przy tym artyk. zamarg. przez Baudkiego: Vol. Leg. I. 37.)

ff. 51.)

ff. 51.) de vlneribus in ludo solvendis. —

— 51½.) de fero falcastrato. —
de commodatis decem marcis. —
de dote in habendis pueris et donacione. —

— 52.) de domicella dotanda. —
de dampno dato. —

— 52½.) de Burra et octo rotis. —
de arbore fructifera capitu.
de espurgacione vervicon-
tra dominum. —

— 53.) de vultecia emenda aut vendenda. —
Bona activa Cura (?)

— 53½.) de prescripcionibus furti et latrocinij. —

— 54.) de defectu etatis puerorum de prescripcione. —

— 54½.) de prescripcione patet exe. —
de calumniatoribus. —

— 55.) de Judicibus proprijs. —

— 55½.) de scriptoribus causarum. —

— 56.) de causis criminalibus. —
de eodem. —
Si quis cultellum vel gladium in Judicio extraxerit patet Capitulum. —

— 56½.) de extracto gladio cum cultello. —

— 57.) de istis qui habent dare ministerialem. —

— 57½.) de citatis inopinate. —
de prescripcione testium Juris. (Koniec tego rozdziału tak: „— hereditates

„ – tes sic vendite vel obligate e
„ – lapsis annis predictis quos
„ volumus currere ab anno
„ Domini M° CCCC.xl.vij.
„ (1447.) a dominico lletare
„ penes ipsos quibus sunt
„ vendite vel ceteris (certis)
„ obligate perpetuo maneant
„ ipso facto. „)

f.58.) de accione pro furtis et spoliis –
de reprehensione alias Wsztecz.

– 58/2.) sic iudicis improbatur sentencia

– 59.) de fideiussoribus bonum. –
In iudicia obligattis. –
de intercessore aut victore –

– 59/2.) de libertate Regni –
de dote filialibus (ric) danda.

(w tym miejscu przez pisarza
Karty 60 i 61. rozpoczęcia przy-
padkowego białe zostały –
przerwy niema w tekście tego
Rozdziału.)

– 62.) de divisione patris et filiorum.
de occisionibus. –

– 62/2.) de raptu virginis et oppressio-
ne. –

– 63/2.) de furtis et infamibus. –
In aqua, campo, pratis fru-
mentis furtum. Capit^m patet –

– 64.) de usura in una mavea. –
Capitulum patet supra. –

– 64/2.) Dum Dominum malverat ser-
vus. –
de occiso iumento pocedro. –
de pignore gaiorum et syl-
varum. –

ff. 65/2)

H. 65/2) de iumentis et seruphis pellendis. —
de seruphis pellendis ad glandines. —
— 66.) de penis. —
— 66/2.) Secuntur articuli pene XVIII(?) marcarum. Szyedm ~~na~~ na dzeszanth. —
— 67.) de profugis extra terram. —
de palatini auctoritate. —
— 68). de kmethonibus in nocte fugitivis. —
— 69.) de iudicio tantum uno. —
de pace simili Capit.m —
de seruicio militum. —
— 69/2) de moneta una. —
Tenetur quidem(?) solus solvat tenetur.?
de fideiussoria et obtagio. —
— 70) de usuris iudeorum. —
de expedicione. —
— 70/2.) de expedicione. de eodem. —
de probacione nobilitatis. —
de dote sororum perfratres. —
— 71) de terminis magni delicti. —
Ostatnie słowa tego artykułu: „ — pro termino peremptorio eidem ad iudicium se sistenti declaramus alias Judex ad diffinitivam procedat huiusmodi contumaciam citatis obstante.“)

H. 71/2)

71½.) Alia Constitucio. (sic) począ-
tek tego artykułu tak: „Constitu-
cio edita per sereniss[imum]
principem dominum Wladisla-
-um dei gracia Regni Polonie
supremumque principem Lij-
thwanye etc. in Cracovia an-
no domini Millesimo CCCC
vicesimo (1420.) super pas-
calis festum." (sic) zaraz po-
tym:
De officiis allegacionibus. (przy
tytule użyty Brandkiego „Vol. le-
gum I. f. 72.")
De dilacionibus terminorum. —

— 72.) Statuta in Wartha Composita
prescripta. (?) (pod tym dodał Bran-
dkie: „jam in antecedente pa-
gina.") „Ista sunt Statuta
in Vartha per prelatos et Baro-
nes Regni Polonie edita
sub anno nativitatis M°
CCCC° XXX. iiij. (1434.) in
Vigilia Simonis et Jude Apl[orum]
deburque sequentibus eadem Con-
vencione Solempni totius Regni
celebrata per sereniss[imum] Princi-
pem D[omi]n[u]m Wladislaum Regem
Polonie supremumque principem
Lijthwanye etc confirmata
ac approbate." —) zaraz potym:

— 72½.) De divisione bonorum. —

— 73.) De divisionibus bonorum. —
De potestate constitucionis bono-
rum. Capitulum. —

f. 73½.)

H. 73½) Divisione filiorum cum patre. (sic)

– 74.) De ororibus dotandis. –

– 74½.) De rublacione dubiorum. –

– 75.) Nubiles et adulte virgines viros eis recipiant utin est (?) –

– 75½) De prescripcione hereditatum. –

– 76.) Approbacio posfessoris administur. –

De limitibus vide bene. –

– 76½.) De uire intersuccesforibus in hereditatibus. –

– 77.) De libro Actorum. –

– 77½.) De officialibus. –

– 78.) De pamyatnne. –

De eodem ut patet. –

– 78½.) Contra capitaneum articuli. per capitaneum Jure Castrensi indicandi. Capitulum. –

Officium notariorum. –

– 79.) Judeorum usura. –

– 79½.) patet ex re. – sic)

patet ex re – sic.)

De motione villani aut kmethonis. –

– 80.) De profugo kmethone et insidijs. –

– 86½.) De inutili vulteto. –

De pignere silvarum et gayorum. –

H. 81.)

81.) de tribus censibus et Jure mellificiorum Capitulum. — de Jmendarijs gayorum sa reptarum. (zapusty.) —

— 81/2.) de cervo, onagro et apro agitato capitulum patet. — de leporibus fugientis. —

— 82.) de kmethonibus fugitivis. —

— 82/2.) de fraternitatibus civitatum. (po tym rozdziale w 6 linias większem pismem czerwono tak: „ Explicit liber polonici Juris Millesimo C.C.C.C. septuagesimo Octavo (1478.) In octava epiphanie et infra. Secuntur Jura Judeorum privileyo approbata pro toto Regno polonie et cetera. " etc.)

— 83.) (początek: „ In nomine Domini amen. humani generis actiones niti vigeant voce testimonio aut testimonio litterarum celeriter transeunt et prorsus a memoria relabuntur Jgitur nos Kazimirus dei gracia Rex polonie necnon Terrarum Cracouiensis Sandomiriad. Masouie. Cuyaviq Russieque Dominus et heres notum facimus tam presentibus quam futuris ad cuius noticiam deuenerit presens scriptura Quia

Judeis

„ iudeis nostris (sic) in Cracovia
in Sandomir. vel Lamburga et alibi in regno nostro constitutis eorum statuta et privilegia a nobis obtinuerunt quod verbo ad verbum sicut in subsequenti continetur scire dasimus declarandum primum quidem statuimus —"
etcetera.

H 84.) De pignoribus. —
De pignoribus vestium sacrorum aut sanguinolentium. —

— 84½.) De exactione pignorum aut per vim oblatarum. —
De Judeorum discordia. —
De vulneribus per christianum iudeys illatis. —

— 85.) Dum Judeus occiditur per christianum. —
De occisione iudey cum baculo tuguto (?) —
De transitu libero Thelonei iudeorum. —
De mortuis ducendis iudeis. —

— 85½.) Dum iactaverit quis super scolam iudeorum. —
De pena wandil. (sic) —
De citato dum primo aut secundo paruerit. —
Dum iudeus iudeum vulneraverit. —

H. 86)

H. 86.) Dum iudeus quatuor terminos
astat contra iudeum. —
Iudex sentenciam vnie Judeis
non debet pronunciare. —
De Juramento super Rodale. —

– 86/7) De Juramento Rotule. —
De concordia. —
De facila occisione Judey. —
De violencia donus Judei. —
Judei indicentur ante meridiem
De oblacione pignorum. —

– 87.) De korpicys iudeorum. —
De pecunys commodater. —
m De subtracione pueri. —
De pignore receptii?) per
spacium Anni. —
De prescripcione. —

87/2) De ferrijs servandi iudeis. —
De vi et potencia. —
Constitucioner pape.
De loco Judicij. —
m Dum iudeus inculpatus fue-
rit de occisione pueri Chri-
stianorum. —

– 88.) De furto querendo apud Judeos. —
De empcione et furto Judeorum.

88/2) De monetarijs. —
De violencia in nocte Judeo fa-
cta. —
Item habent libertatem vendendi et emendi. – (po którym artykule: „ acta sunt et
„ data et ut omnia premissa
„ perpetue robur obtineant
„ firmitatis present nostrum
privilegium

" privilegium cum tercium
" annotacione dictis nostris
" Judeis dedimus nostri Sigilli
" appensione roboratur. Acta
" et data Cracovie anno
" die conductus parche sub
" anno Dñi M° CCCC°
" sexagesimo VIj°. (1467.-
bodaj czy nie mylka zamiast 1367.)
" presentibus etc. " —
Zaraz potym:

H. 89.) Juramentum indeorum
hoc est quod scriptum est
in lege Imperatorum. —
poczym:

— 89½.) " Explicunt Jura supra
" scripta finita in Craco —
" via feria quinta post
" conductum parche anno
" Domini CCCC° quinqua-
" gesimo." sic (to jest: 1450.)
(czarno.)

— 90.) (w czterech liniach czerwono:)
Isla sunt statuta in
Pyothrkow per Serenissi-
mum principem Dominum
Kazimirum polonie Regem
etc. Et magnum Duoem
Lithavie anno Dñi M°
CCCC. XLVIj. (1447.) —
(nad tymi słowami Baudtkie
ręką wtarną dodał: " Vol.
legum. I. f. 149. ")

— eod.) (poczyteh: " Kazimirus tercius (pisany)
dei gra. Rex polonie ma-
gnus dux Lithwanie etc.

— heres

" heres prussie Russie ad perpe-
tuam rei memoriam. ad hec
nos omnipotens deus auctor
iusticie disporitor equitatis
et Reipublice pro sua vo-
luntate director Regni
partidio licet immeritos vo-
luit sublimare ut ipsam
prosequendam iusticiam e-
quitatem suscitemur et in
Regno nostro Rempublicam
dirigamus Solicitudine igitur
nobis divitus concepta atten-
dentes sereniscimos principes
dominos Kazimirum se-
cundum et Wladislaum se-
cundum genitorem nostrum
karissimum Reges Polonie
divos predecessores nostros
Jura et constitucciones di-
vinam pariter et humanam
redolentes iusticiam quibus
totum Regnum polonie
Colloquiorum et iudiciorum
processu regulatur ordinatur
et regitur condidisse nunc
tamen pro illa sufficienter
omnibusque in Republica
emergunt providisse novas
constitucciones Jura et edicta
in Generali Convencione
pyothrkowyen. in festo S.
Bartholomei Apostoli anno
Dni Millesimo CCCC. xlvij.
(1447.) celebrata prerenti
matura deliberacione perhi-
bita laudantibus approban-
tibus et consencientibus prela-

tis

" prelatis principibus Baronibus et nobilibus Regni nostri Condidimus edimus et promulgavimus et presentibus condimus edimus et promulgamus quas per universum Regnum nostrum Poloniæ in Colloquijs terminisque generalibus in quibuscunque Judicijs Terrestribus decetero volumus et precipimus observari et practicari quorum tenor sequitur et est talis: (następują artykuły:

90½) ffilius senior non debet bona fratrum suorum quocunque modo seu condicione alienare.

— 91½) _____ inculpatus vel spolio _____ sua violencia expurgare glorificare et domonstrare. (bardo niewyraźne) —

— 92.) De mercatoribus aleas _____. — (ostab. słowo nieczyt.) (Ms chandlu: ?) (sprawie rzek polskich —)

— 93) Sequitur quod omnia Metonea post mortem domini Wladislai Regis poloniæ concessa sunt cassata anulata et prohibita. —

— — Sequitur quod Palatinus, Castellanus, Capitaneus et ceteri officiales terminos et Colloquia generalia iuxta vices suas et tempora in omnibus terris et districtibus debent et tenentur celebrare. —

94.)

94.) Requiritur quod nullus presumat (?) sine consensu Regio bellum gerare nec gwerras personis internecis (sic) et extraneis inducere (?). —

– 94½) De Theloneis. – (przy końcu tego artykułu f. 95. dopis. Dandkie: „vol. leg. I. fol. 155.“ —

(potym w 6te wierszu końce czerwono taki:

Verba scribentis perpendit lingua legentis

Vt ipsum corrigat non ut vituperando legat

Quique legit videat emendat singula si sit

Si nescit taceat ac ita fiat nomen scriptoris tui qui nosse velis

ma imprimatur thi si addatur as sicque nominatur.

(a nieco niżej także czerwono:)

Finis adest operis, mercedem pono laboris.

// Nowa w 6te wierszu pierwszych podkreślone ołe przez Dandkiego czytanie. //

(II. e3.)

Statuta Casimiri Magni

(Kart nowo liczb. 1–58 ztąd ostatnie bardzo uszkodzone prawie nie do użytku. Kodex papier. in 4°–)

Tytuł wycięty na sprawie grubej złotemi literami. Tekturą mocne powlecrone adamaszkiem brunatnym z rodzinkami ruchemi w florery – nowo. Pismo jednej ręki wykręcenia zwyczajne. papier nowy ale z przemoknięcia całkowitego zbutwiały. Rękopis z w. XV. charakterem gockim, w wyblakłym nowiu miejscami nieczytelny – bez zdobnych znamion ważniejszych. na litery początkowe miejsca białe – tytuły większemi nieco głoskami kreślone przedmioty według porządku kart ile się dało rozpoznać podaję następnie.)

ff. 1–3.

(Index capitulorum Statuti.) bez intytulacyi. na 1ª kar. recto zaraz pisarz tierbować zaczął rozdziały ale dalej przestał. godna uwagi że nie wszystkie u niego ustępy są rozdziałami – gdyż pięć kładzie pod L. III. – dwa pod L. IIII. dwa pod L. V a trzy pod L. IX. – wszystkich owych ustępów jest 170. ztąd do I-ej księgi należy 102. —
– II „ Kazimierza 34 } 68. —
— „ Opatowskiej 34. }

ff. 3–

ff. 3/2 — 21/2.

(poczyna się Statut małopolski
bez intytulacyi od króla.
„(Non debet reprehensibile nec
minus iudicari si secundum
temporum varietatem consue-
tudinis (sic) et scientia humana
varientur cum enim libet virorum
non sufficiat fortitudine pollere
vel amorum (sic) pulcri tudini
esse cernatum (sic) si moribus et
sciencijs non decoratus fuerit —
(Et ob hoc nos Kazimirus dei
gracia rex polonie una cum Ba-
ronibus nostris „etcetera" — (po
tym znanym powszechnie wstępie
Statutu wiślickiego podane są ar-
tykuły według Jędrzeja jak wy-
żej. liczbie 102. — z kilku tych
artykuły znać że może być błędów
przekazicieli wyrazów a może i opu-
szczeń co obok niewyraźności i za-
mokłości a uszkodzonych kart nie
czyni ważnym kodeks którego zbie-
racz więcej tworzył księgi prawa
niżeli wiernością reprodukcyi pier-
wotnej się trzymał.)

f. 2n/2

(większemi głoskami:
Et sic est finis primi libri
Hic (?) incipitur liber secun-
dus Maioris polonie. —
„In nomine domini amen. Cum
scripturarum testimonio etc."
(Nos Kazimirus dei gracia
rex polonie etc." (po wstępie
tym 17 artykuł: de iudicibus

/ consuetudines

/ armorum

/ armatum

a

„ actum et datum Cracov. XIIII) die mensis Junij anno Domini Millesimo CCC. lx. nono (1369.) presentibus et ordinantibus Venerabili in Xpo patre Domino Stanislao S. Gnesnensis Ecclesie Archiepo ac honorabil. viris Dominis Ottone preposito gnesnen. Johanne Decano Floriano preposito Nicolao Custode cracovien. presbiteris (?) nec non Vltone Sandomir. Johanne Wormizen. Zawisza Sandecensi Castellanis andrea Subcamerario et Petro Tribuno Cracovien. et aliis fide dignis. „ —

ff. 38 — 40.

(Bez tytułu powyższego Prawitcja czyli statutu treści wszelkie punktami których 21 wodzi pas. pierwo jednej ręki piora z pierza — papier przewaby, atrament wyblakły ale obadwa te przedmioty najczytelniej wykonane i nic im nie brakuje.)

ff. 40/2 — 46/2.

(w górze na 40/2 karcie: Proposicio de iniuccione mammum ventarum in decimam — (o to wyroki czy rozporządzenia zpotwierdzenia Króla. i Offi- cyała tu Władysławskiego z rozgłosowych wypadków zebrane.)

Inuq

ninq rzeq porpeiznié pisane karty przemoskie – pismo niewyraźne. (ff. 43, 44; 45 recto biała) raś ff. $\frac{45}{2}$; $\frac{46}{2}$ zawierają jakieś artykuł znapisem: Tequitur libellus circa diffamationes niedokończony; miedzy liniami portrzegają się słowa polskie pisane – wszystko z końca XV. w.)

ff. 47 – $\frac{58}{2}$.

(bez Inkytulacyi żadnéj z 13go wieku pisany czerwoną i czarną ozdobami początek: „Antequam dicatur de processu iudicij noscendum est quid sit Iudicium et que sucessiua iudicij vel que sunt personę que debent esse vel assistere in iudicio" etc. f° raś 57. „Explicit practica bona h – – manus Petri de Syradia – – Sabatho ante Dominicam Iudica – – in ecclesiis Dei sub anno Domini M – –" (Tyle zostało wtym miejscu zpomienionéj Karty. –

Jestto traktat w 13 tu artykułach o sprawocie (processus); i sądach jakoś się nie mogą zwiechcić; drukowanych zgłoskami margini: niektóre z nich odrzenia kart oznaczenie ostatnich wiele do rzeczenia zostawuje. Każdy artykuł (prócz wierzchu niektóre głoski czerwono znaczone – na innych miejscach także czerwono. I na tem się Końcy cały ten Kodex. –

(podług katalogu Krajowskiego do przedaży z kopii św. m. Bawarowskiem sporządzonego tak cały opis:
„Statut wiślicki. z kopiis tamtéjki na pap. 4° pisany przez piotra z Sieradza. 5 ostatnich kart mający mocno uszkodzone do tego; i data jego oznaczyć się nie daje od poprzedniéj dawniejszy i wukładzie swym odmienny.“

Porównać: Szyszyński (przepisał Hubego) w Bib. Warsz. t. XLIX. a Z Helcla wnowo wyd. (1857) tom 3. 30. nakł. Zup. –

a ostatnie: de taxatione hereditatum per fratres cum sororibus. (jak w Judelerie zpocz.) następuje

f. 32.

(większemi głoskami:
„Ista sunt Statuta in opatowecz Capitulum (sic)
(które artykuły wtekście bez następowania tylko wodstępu pisane zpocz. dalej i to zamiechane podług Judelem artyk. 72: de filiis matre morente. ostatni: de equis indomitis clericorum.
poczem f. 31. większemi głoskami w czterech liniach:
„Explicunt Jura per manus Petri de Syradia et sunt finita feria quarta post Dominicam tetare qua decantatur in ecclesijs dei in laudem et honorem Christi Jesu.“ (xpi ihu.) –
(reszta karty bez biało.)

Dalsze przedmioty ide za daty
wyprzuai w tym kodexie ra-

ff 35 — 38.

(bez intytulacyi: Statut
Bodzantego który się poczy-
na tak:

„(In nomine Domini amen.
Noverint universi presen-
cium noticiam habituri,
Quia nos Bodzatha divina
et apostolica sedis provide-
cia Episcopus Cracovien. At-
tendentes quod terre Lublinen.
Sczechocinensis (sic) et Mcovien.
nostre Dioceseis per insultum
infidelium Tartarorum et Ruth-
wanorum principes exigeb(?)
erint plurimum depopulate voten-
tesque ut ad possidendum eas-
dem
ad peticionem instantem sere-
nissimi principis et Dni nostri
Domini Kazimiri dei gracia
Regis Polonie Illustris de volun-
tate et consensu fratrum no-
strorum Capituli Crac. omnibus
et singulis qui in terris predi-
ctis se locaverint aut hacte-
nus sint locati In villis pre-
dys et possessionibus in quibus
ad mensam nostram Episco-
palem decime pertinebant
a solucione decime triginta
annorum spacio a data pre-
sencium plenam et omnimodam
concedimus libertatem — —„
etc. etc.

(na końcu f. 37 b tak:

„ Actum

(II. cz.)

Tytuł
(na okładce zwierzchu)

Fragmenta Statutorum Visliciensium Regis Casimiri 1347.

(Kodex mss. papierowy z końc. XV wieku składa się z ff. 1—46. 8° minor.) Oprawa zupełnie nowa w Warszawie w twórz gronkową zielonawą, zobramkowaniem brzegów liniami na sucho odciśniemi. Napis powyższy w środku tekturki wierzchniej złotemi literami przez introligatora dany. Na karcie białej przed kodexem samym jest dwojaki rękopis notata która tu dosłownie podaję: „O piśmie tego rękopismu znajduje się wpamiętniku warszawskim 1820 roku na miesiąc październ. Karta 193." — „Dwa fragmenta statutu wiślickiego tu znajdujące się, nie różnią się oryginała bez poprawienia tylko wszy jednej i tej samej, nieupoważniają aż do wniosku (w T. XVIII. p. 193. wpamiętn. warszaw. przez nazwanego Kowalskiego) wydawionego: jakoby Statut Wiślicki był podwójnie układany. T. W. Bandkie." — pierwsza tedy wzmianka daje zabyć H. Kowalskiego a ta Bandkego. —)

Chociaż

wspomniany katalog przez Hr. Krzyżanowskiego rzeczą dzonym do rękopisu hr. Raworowskiemu Akpm tak tu kodeksik wskazany: „fragmenta statutorum visliciensium regis Casimiri. są tu dwa fragmenta Statutów Wiślickich, pochodzące z rękopisu dawniej hr. Sierakowo później T. W. Bandkiego od którego to rękopisu oddzielone w oprawie całości oprawione zostały. 12° (sic.) na papierze — znakami. pismo XV. w. daty niema — oprawione w tapjon." —

(Do tych 3ch następujących wzmianek pośród: Helcla dzieło nowo wyd. 3 211. str. XXXIX. —)

Chociaż ustawa te wiślickiego prawodawstwa uroczyste za znane a J. W. Bandtkie w dziele: Jus polonicum na str. XVIII i XIX dat omiś wiadomoś" – uległy jednakże odtąd odmianie przez odrobienie III Cod. Sierak. (co jest zamałoś" kart obejmuje) przedstawiemy stan dzisiejszy Kodexu aby o nim żadnej niepozostała wątpliwoś" a najprzód o I^m (a) ff. 1 – 24½.

(Na wszystkich kartach niemal recto ręką późniejszą dodano w górze na kar. 1ej: Statuta wyślijcieńskie a na dalszych: Wiślijcieńskie – Innych wszelkich odznak niema. Z dzisiejszych zaś nalej samej kar: lit. a oznacza fragment I. jak się zdaje ręką Sierakowskiego a na marginesie zw. XVIII. signatura I. N° 30 dosyć zaś drobno: z Zbiorów Joz. Sierakowskiego Rad. St. Kr. Dols. – Text cały pisany dobrą wtórą cerami lubo porządnie czytelny papier nowy – rękopis cały dobrze zachowany. Początkowe głoski, tytuły i liczby rzym: rozdziałów tudzież przestankowe litery i niektóre podkreślania wszędzie czerwono – Zrobię tu należytą ogólną uwagę że na 1ej kartce w dosyć charakterem jak cały Rękopis

† ale dawną –

Rękopis jest głopa taka:

Pena { pyantna dzesta iij marc.
tijemdna dzesta xiiij marc.

co piż i Bandkie podał w dziele. Jus polonicum p. 26. nota 22* weiąga dalszym na wiele miejsca za tey głopy tej samej rzeki jakby dopełniające tekst oroblicie duchownych do tyczące (Clericos) głopy te zowie pisarz casus a tych na końcu:

M. pon. z e1. —

f.1. Początek Incipiatur N czerwono a dalej czarno w dwóch pierwszych wierszach grotkami wpisanemi: Non debet reprehensibile nec minus iudicari Si — etc — aż do „ statuta districte et firmiter observare „ — następuje Statut którego rozdziały (capitula) dosłownie tu wypisuję:

1/2) De constitucionibus et statutis Im. (capitulum). —
De finibus et granicibus tam fluminum quam peredtatum C. ij. —

2.) Quod quilibet in expedicione sub vexillo suo teneatur se locare. C. iij. —

2/2) De rapinis aut pignoribus per iudices in iudicio pro pena factis. C. iiij. —

3/2) De illis qui recedunt de iudicio

— cio

-cio pro inopia vel rebellione
C. V. —

f. 3/2) Filius patre vivente sigillo
paterno utatur et non suo
proprio. — C. VI.

4) de sanctitis tam spiritua-
libus lium quam secularium
personarum. C. VII. —

~~III~~ V) de clerico vie sacerdote
qui possidet bona paterna
vie hereditaria. C. VIIII. —

4/2) de dominabus et virginibus
que citant aliquem auctō-
ritatur. C. IX. —
Quilibet debet habere procu-
ratorem suum in causa co-
ram judicio. C. X. —
De Judicibus quot aliqua
terra judices habeat. C. XI. —

5.) quod palatinus Szandomi-
riensis et Crac.: etc. C. XII. —
Quod judicia debent adiri
sobrie et mane. C. XIII. —

5/2) Qualis ordo sit in voca-
cione personarum C. XV. — †

6) Castellanus Cracoviensis et
Sandomiriensis in tribus lo-
cis Judicia agant. C. XVI. —

6/2) Quod ministerialis pro cul-
pa domini Kmethonem
citare non debet aut e
converso. C. XVI. —

7.) de illis qui inopinate ci-
tantur in curia regis vel
in judicio. C. XVIII. —

1/2)

† (w tym miejscu pomy-
łenie pisarza mer
opus vereie C. capi-
tuli. XIV.)

f. 7½.) Quod ministeriales non debeat absque mandato iudicis tam milites tam villanos vexare — l. XIX.

De his qui cum impetu aut stre pitu veniant ad iudicia pro suis. l. XX. —

8.) Qui committunt crimen aliquod auctoritate superiorum. l. XXI.

8½.) Tantum per ministerialem quilibet citari debet nisi pro crimine. l. XXII. —

De illo qui procurat citacionem contra aliquem sine legitimo actore — l. XXIII. —

9) De illis qui citant et sunt in remotis partibus utrum respondere teneantur in iudicio. — l. XXIIII. (per errorem XXIIIIj.)

Pro contumacia punienda et impignoracionibus. l. XXV. —

10) Iudex non plures quam duos debet familiares mittere cum ministeriali ad impignoracionem faciendam. (l. XXVI. — ta liczba opuszcz.) —

10½.) De quatuor casibus in quibus solum pena Syedmnadzeszta camere regie est applicanda. (l. XXVII. item opusz.)

11) Contumacia actoris causam amittit — l. XXVIII. —

De illo qui citat pro hereditate aut debito. l. XXIX. —

11½.) De illo qui accusatur de violencia pro actore. l. XXX. —

De illo qui accusatur de furto. l. (XXXI). —

f. 12.) de illo qui merces aut pannos ad prestam commodat. l. xxxij. —
Qui asserit se nobilem et negatur fore. l. xxxiij. —
de illo qui vulnerat aliquem vitam suam defendendo et reus asserit se hoc fecisse ex ipsius inicio. l. xxxiiij. —

12/2.) de illo qui accusat de furto apum vel mellificiorum — l. xxxv. —
de illo qui invadit domum alterius manu armata l. xxxvj. —

13.) de illis qui vulnerant extra contencionem vel in contencione. l. xxxvij. —
de illis qui producuntur in testimonium si eis obiciat excommunicacio qualiter decernenda (?) — l. xxxviij. —

13/2.) de testium nominacione utrum consanguinei debeant admitti — l. xxxix. —
de prerepcione. l. xl. —

14/2.) de illo qui in alterius hereditatem ponit sepes aut aratrum. l. xl. iiij. — † de tutore orphanorum. l. xlv. —

15.) de illo qui vendidit hereditatem et medietatem solvit et propterea eandem vult revocare. l. xlvi —

† (w tym miejscu opuszczono karty xlj. xlij. capita:)

† 15/2)

f. 15/1) de mutuacione bestici vel alterius rei. C. xlvij.—
In quot marcis index racione pamyanthne debet contentarj—
C. xl. viij.—
de fratribus vel sororibus in bonis paternis dimissis. C. xlix.

16/2.) vtrum fur inequi debeat per vicinos villanos annon. C. l.—
de illo qui vulneratur aut aliquo membro mutilatur. C. lj.—
de illo qui asserit se iniuste condemnatum. C. lij.—
de fratre seniore prescripcionem negligente— C. liij.—

17) de fratribus unum molendinum habentibus. C. liiij—
de relictis alias opus chijnije kmethonum . C. lv.
de accomodacione equi qui restituitur non ut prius sanus.
C. lvj.—

17/2) de kmethone qui occidit alium kmethonem. C. lvij.—
de illis qui accusantur de homicidio quorum aliqui plures sunt. C. lviij.—
de illis qui casualiter moriuntur ut in aqua vel de arbore cadendo. C. lix.—

18) de milite qui occidit militem quid pro pena. C. lx.—
de illo qui occidit matrem aut cui quid ox (?) etc.—
C. lxj.—

f. 18.)

f. 18.) De divagantibus et rapinas committentibus. C. lxij. –

18½.) De ministerialibus qui occirum non debent de vestibus spoliare quum veniunt ad eum. – C. lxiij. –

De illis qui deparcunt alïs semina nimentis (?). C. lxiiij. –

De illo qui agit iure theutunico contra reum qui reus non tenetur eodem iure respondere actori. – C. lxv. –

De illo qui patitur dampnum in frumentis per inmenta que ad Castellanum pellat. – C. lxvj. –

19.) De incendarijs domorum vel horreorum. C. lxvij –

De defloracione et stupro virginum vel pollucione mulierum. – C. lxviij. –.

19½.) De illis qui habent vis theutunicum et (?) –

C. lxix. –

De illo qui citatur contra reum privilegium in aliqua causa. – C. lxx. –

20.) Quod plures kmetthones aut incole non possunt semel de una villa ad aliam recedere – C. lxxj. –

De pueris carrentibus etate vel usu racionis utque ad duodecimum annum. C. lxxij. –

20½.) De illo cui furti

querlio

- questio in iudicio mota fuit et accusatur de furto. - C lxxiii -

f. 20/2.) De illis qui recipiunt res alicuius sine voluntate ipsius - C lxxiiij -
De morte canis ex impulsione C. lxxv. -

21.) De extincione candele et vulneris in eo tempore incussione C. lxxvj.
De ovium partore C lxxvij. -
De tudo taxillorum C. lxxviij -

21/2.) De furoribus C. lxxix. -

22.) De monachis et equitantes ad expedicionem dampna pauperibus inferunt C. lxxx. -
De filiis qui moriente matre petunt a patre porcionem antequam secunde uxori nubat. C. lxxxj -

22.1/2.) De profugis et furta committentibus. - C. lxxxij. -

23) De usuris iudeorum et monachorum C. lxxxiij -
De illis qui inferunt dampna in gayo et rivis. C. lxxxiiij. -
De his qui nocte frumenta rapiunt alicuius. C. lxxxv.

23 1/2.) De impignoracionibus C. lxxxvj.

24.) De vulneribus hmethonis sanguinolen C. lxxxvij. -
De patricidio. Capitulum. lxxxviij
De percussoribus militum vel nobilium. C. lxxxix. -

24 1/2) De plantacionibus et insercione pomerij. C. lxxx. -

f. 24 1/2)

f 2ª v°) de aliqua re violenter recepta —
C. lxxxxj. —
de cuctela agri alieni. —
C lxxxxij. —
de recepcione boum per vio-
lenciam — C. lxxxxiij. —
de feno violenter recepto —
C. lxxxxiiij. — (niedokoń-
czony — reszty brakuje.) —
Natem się urywa Statut — jest
wsic całych artykułów (capitula)
wonim 90. —

(fragment II.) (k. 25 – 46.)

(Initium B.) (pismo podobno Jerzego Sieradowskiego.)

Tekst cały tego fragmentu drugiego zupełnie odmiennym charakterem od pierwszego prowadzony. Głoski pochyłowe, gęste, krzywe i niebrzydkie na kartach 25 – 27, i czerwono na 34/2 – 35/2 – dalej znowu na przemian od kar. 36 – 37 et tak tytuły rozdziałów jak sam tekst statutu czarno wykreślenia[st] dość wyraźnie pisane – papier piękny – kodex dobrze zachowany. Dla porównania rozdziałów z poprzedniego ustawka tytułu tych się znajdujące wypisuję:

f. 25.) De accusatis pro furtu. 1m. –
De accusato pro furtu apum. 2m. –
De accomodacione equi. 3m. –

25/1.) De accusatis pro homicidio. 4m.
De ambegacione peccorum et iumentor. V. –

26.) De accusacione furti viri famosi. – Vj. –
De accusatis pro furto et latrocinio – Vij. –

26/1.) De arbore fructuosa incisa. Viij –
De receptione quatuor bonum violenter. – IX. –
De clericis patrominia habentes ad expedicionem. X. –

27.) De modo citandi per ministeriales et eius indicio?) – XI.

27/1.) De citacione kmethonis ex odio domini. – XII.
De citacione inopinate in curiis – XIIj. –

f. 28.)

+ ostat. 46./2 + oliniaus do kosa –

f 28.) De cittacione absque mandato
iudicis. XIIIj.—
Cittare nullus potest nisi ministerialis. XV.—

28/a.) De cittacione absque actore
et eiusdem presencia. XVj.—
De cittato coherede nominate
in partibus. XVij.—

29.) De contumacia actoris et
rei. XVIIj.—
De contumacia hereditaria rei
rei obligate. XIX.—

29/a.) De capsule frumenti recep-
cione — XX.—
De cittacione pauperis con-
tra comitem. XXj.—
De curru feni violenter re-
cepti. XXIj.—
De debitis civium pro mer-
caturis(?) — XXIIj.—

30.) De delictis hominum.
XXIIIj—
De dampno regetum et fo-
restali — XXV.—
De dampnis gayorum —
XXVj.—

30/a.) De dampnis frumenti —
XXVIj.—
De dampnis ad Bellum
eunciam — XXVIIj—

31.) De divisione fratrum XXIX.—

31/a.) De evictore ponendo aut
nominando et ipsorum condi-
cionibus. XXX.—

32.) De expurgacione violenta
vie strate. XXXj.—

f 32/a)

1 32/2) De expurgatione vlodavij. XXXij
De fure inrequendo. XXXiij —
De fratribus unum molendinatorem — XXXiiij —

33) De fratribus et sororibus divisis. XXXV. —

33/2) De foro competenti. XXXVj. —

34) De defloratione mulierum. XXXVij.

De filijs matre mortua. XXXViij.

34/2) De filio non emancipato. XXXIX.
(na tej karcie u dołu ręką jak mniemam Kownackiego hipolite słowa: Continuatio retro vigesti duabus paginis. (??) —

35.) (na tej karcie górą ręką, jak wnoszę charakteru, świadkowskiej Grześa słowa: Continuatio Od. — dołem zaś jak na poprzedniej Kownackiego: „ext: duodecim paginas invenies initium cuius sbratati „ (sic — ??) — Co zdaje się być do niczego niema tu bowiem żadnej przerwy a rozdziały bierzące idą swoim porządkiem.)

De filia per patrem maritata. XL. —

De fratricidio. XLj. —

35/2) De fideiussore mutui. XLij. —

De furtu aut spolio tribus viatoribus convictus. — XLiij —

36) De hereditatis obligatae exemptione — XLiiij —

De hereditatis vendite XLV. —

36/2) De homicidio casuali. XLVj. —

1 36/2)

x a'ciągaj się tą pewne do owego czasu gdy Codex był jeszcze nieprzeoprawiony jak dziś. osobno.

ff. 36/2) De homicidio ignoto. xlvij—
De hereditatis vendite e-
xempcione et eius effectibus — xlviij —
37) De iudicibus terrestribus
terre et potestate ipsorum.
xlix. —
37/2) De iudicandi tempore et
hora. l. —
De accedendo turmatim ad
iudicia. lj. —
38) De iudiciorum locis omnium terrarum. lij. —
De incendarijs. liij —
38/2) De improperatione malorum verborum. — liiij —
De improperacione a matre.
lv. —
De vimento seu poledro in-
terfecto — lvj. —
39) De incisione silvarum
graniciis. — lvij —
De incisione querenum —
— De incisione apum.
lviij —
39/2) De judeorum literis o-
bligatis — lix. —
De kmethone occiso
per alium kmethonem —
lx. —
De recessu kmethonum
et pena eorundem. — lxj.
40) De kmethone fugitivo
et caribus. lxij —
40/2) De similibus. — lxiij —

ff 40/2

ff. 40/2.) De ludo Sazillorum – lxiiij –

41.) De luctoribus Sazillorum. – lxv.

41/2.) De mercanciis civium ad prehendam datis – lxvj. –
De mutacione Artifici. – lxvij.
De memorialibus Judiciorum. lxviij. –

42.) De morsu canis. – lxix. –
De mantello aut alia re mutata – lxx. –

42/2.) De moneta regni. lxxi. –
De occisione matris meretricis (?) vagabunde – lxxij. –
De offensione occisi ministeriali. lxxiij –

43 (repet.) De oppressione virginum violenta – lxxiiij –
De ignoracione Judicum in penis – lxxv. –

44.) De modo ignorandi pro contumacia et eius effectu – lxxvj –

44/2.) De modo mittendi ad ignorandum et condicionibus et penis indebite inpignorancium lxxvij –

45.) De pena lxx^ta et casibus eiusdem. lxxviij. –

45/2.) De pena violenter tendencium ad judicia – lxxix.
De pena argumenta Judicis ~~Locatenentis~~ summas (rio) lxxx. –

f 45/2)

46 6 stii) de pena iudicum minores summat ferencum lxxxj.-

46 2) de pena cittantis contra privilegium. lxxxij-
de privilegij aburione- lxxxiij-
de prescendis nimentis vidomitis. lxxxiiij- (ten rozdział niedokończony z braku dalszych Kart i na tem się urywa Rękopis Statutu ustawku drugiego-)
(Jest zatem całych artykułów czyli rozdziałów (capit.) 83.)

(II. E 5.) (tytuł na 1ej kart. w górze.)

W katalogu podanym hr. Baworowskiego nabywcy Rękopisów tak po stronnyśki o tym ustawku pisze: „Statuta Regis Casimiri Detricovicusia. Jest to maleńki 9 tylko kartek zajmujący ale bardzo ważny Statut wielkopolski który uchwały wiślickie poprzedził na papierze 12ro (cienkim) pismo wieku 15go bez daty — oddzielony w oprawną całość" od tego samego Rękop. hr. Seraksowskiego — oprawa w safian „78vo minoris.

(co do daty pisania tych kart ek ob. przy Rękop. hr. Ser. następ: II. E 6. na samem końcu dwie karty zapisane zdaje odjęte i tam niewiadomo dla czego wklejone na którym piśmie bardzo podobne do fragmentu I (II. E 4.) gdzie rok 1409 i 1496 zanotowany. Wiek wnosimy że ustawki b. zaliczam do czasu p. 1 z końca XV wieku. —

Jezus Maria

Statuta maioris polonie in Rycerkow

(na oprawie)

Statuta

Regis Casimiri

Petricoviensia

1347.

(kodex papier. z w. XV. lub pocz. XVI. składa się z ff 1—9. — 78vo minoris.)

format, papier, oprawa wszystko jak w poprzednim — tylko charakter pisma lubo współczesny zupełnie inny, bez odznak ozdoby. — zdaje się być odjęty tem kodeksik od poprzedniego ma bowiem składy tych kwinionów jak i Bandtkiego co przy końcu podamy.

Za-raz po tytule grubszemi nieco głoskami początek:

„Nos Casimirus dei gracia rex polonie. Cupientes ut subiecti nostri in regno nostro degentes etc. Statuta edidimus infra scripta volentes etc — imponimus. — Quoniam dum vultus noster ab hijs personis ex quibus constat iudicium contemplatur etc — które Statuta ciągną się bez żadnych ozdobnych tytułów aż do k. 4ej verso. — Dalej:

4/2) De liberante alium a Judicio —

f. 5.)

f. 5.) de donacionibus —
de servicio exhibendo. —
de dote dandi. —

6) de divisione bonorum filiorum post decessum matris. —

6/2) de homicidio. —

7.) de vulneracione hmethonis. —
de raptura virginis —
de dote eiusdem. —

7/2) de furtis et infamiis exinde subsequentibus —
de furto in alicujus pratis, campis. —

8.) de ususris. —
de excessibus ministerialium —

8/2) de injurijs seu illatis vulneribus servitorum. —
de damno indominorum animentorum —
de lignis seu utensilibus intra gandes alterius exendentes. —

9) Ta Kartka do połowy pisana końcy ij Nowy:
„ si vero tres occiderit tres fertones — — — "
na reverse biało zostawioney zgoła
H. Kowna[ckiego]: „ Statut pisthowski wydrukowany w pamiętnym warszawskim R. 1820 w miesiącu maju. " y zaraz

potym

potym ręką J. W. Bandtkiego:
„ Ostatni Rozdział niedokończony
uprzedzenia do wniosku że nie cały
Statut piotrkowski za-
kaz tu przepisany. Bandtkie "

(Jest to więc fragment tylko
statutu piotrkowskiego.)
Porównania z wzmianką u Band-
kiego w Dziele: Jus polonicum
na str. XVIII i XIX okazuje się że
prócz tych wiadomości zeszła wprzód
tym Rękopisie, hr. Sierakowskiego
będącym Statutów i kart odrobno-
wych wcześniejszych się a tylko z Krzy-
czyńskiem wiadomem tam znajdują
się. —

(II e.b.)

w katalogu p. Starzyńskiego przy przedaży RKP. w sprzedany tak o nim wspomina: „Statuta nieznawkie, warteskie i inne pod Kazimierzem Jagiellończykiem i Janem Albertem nadawane. Rękopis papierowy 4° na papierze pisane W. 15 gr. bez daty. Oprawa nowa w safian." (ciemno popielaty)

(na oprawie.)

Statuta Nyeszkaviensia et cetera.

(Kart nowo liczbionych 1 — 254 Ztąd k. 252 pargam. k. 253 i 254 papierowe in 8° — Kodex ten papier. z końca XV. wieku. 4°.)

Tytuł powypisany złotemi głoskami przez introligatora na grzbiecie oprawy odnowionej. wewnątrz niema oryginału. Zdaje się że pochodzi od dawniejszego jak Statut nieznawski kodeks się począł co liczbienie zaczęciów wyrodku niektórych kart u góry zwiadczy. — papier piękny biały i mocny znaki wodne: 1) krzyż mały na podstawie. 2) krzyż zakończający wieńcem. 3) woła głowa z wyprostowaną łatką w środku na końcu której rożyczka. — pismo ręki 3ch lub 4ch wskróś mniejsze czyste, wyraźne, i czytelne. Tytuły, przestankowania, nadpiski i głoski bądź czarne z czerwonem bądź same czerwono — zresztą przy najdokładniejszym opisie szczegółowym przedmiotów podanym cechy jakiemi się odznaczają. —

kodex

Kodeks ten ważny znany jest nam z Bandtkiego Dzieła: Jus polonicum (pod znak. B.III. na str. XIII. taurie); gdzie go autor wkrótce" ale pobieżnie bardo opisał — dodaje iż go nabył od P. Ambrożego Grabowskiego za złp. 306. w r. 1822. Wzięcie się że dostawiony się do P. Krzyżanowskiego już został nowo przeprawiony. Bliższe Rozpoznanie następne okaże ten co wiadomość zawiera i jakiej jestże może być użyteczności badaczom prawodawstwa polskiego. —

ff. 1 — 9.

Sequuntur Statuta Nyschewiensia que sic incipiuntur —

" In nomine Domini amen. ad perpetuam rei memoriam. Cum in legum constitucionibus salus reipublice consistat pacisque suavitas conservetur proinde nos Kazimirus Rex polonie — etc — aż do: — „ in iudicio observent Stateram?, equitatis. " (następują rozdziały liczbowane których tytuły tu podamy: —

De confirmacione statutorum. i. —

De stipendio per Regem Stervige- nit perrolvendo — ii. —

De capitaneatus obtencione — iij. —

De dignitatibus vacantibus in Regno. iiij. —

De distribucione curialium dignitatum — v. —

*) per Regem 1.? mylnie powinno stać cześć to i wnastępnych czytaj Regiam majestatem —

de

de obligacionibus castrorum
vel capitalium civitatum. VI.

(per Regia auctoritatem) de exaccionibus per R.m stem non exigendis. VIJ —
de limitibus feudis cum Regalibus bonis. VIIJ. —
de literis Regalibus iudicare prohibentibus. IX.

(ut supra Regiam stem) de concordia per R.m stem inter magnates faciendo. X. —
de indicione iudiciorum Capitaneorum. XJ. —
de quatuor articulis per Capitaneum iudicandis. XJJ. —
de iudicijs burgrabiorum in Polonia maiori. — XIIJ. —
de iustitia in adventu regis cum capitaneo faciendo. XIIIJ. —
de celebracione generalium terminorum. XV. —
de diffinitiua sentencia cause equalis. — XVJ —
de solarijs notariorum in iudicio — XVIJ —
de conservacione terrestrium actorum — XVIIJ. —
de controversijs in iudicio non iudicandis. — XIX. —
de marca calumpniosa — XX —
de expurgacione pro calumpnie — XXJ. —
Quot vicibus calumpniator se de calumpnia expurgabit — XXIJ. —
Cui iudicium ex officio dabit procuratorem. XXIIIJ. —

Pro

pro quo pignora exigantur
XXIIIJ.—
De subiecciõne juri Tenutariõt
Regalium bonorum — XXV. —
De solarijs ab exaccionibus
Regalibus non exigendis. XXVJ.
De inhibicionibus informacio-
nibus per eũes faciendis. XXVIJ—
De fugitivis hmetthonibus in
in tenutam Regalem — XXVIIJ—
pro vulnerib̃us nobilibus et
eorum subditis in iudicio ter-
restri eũes respondebunt —
XXIX. —
De solarijs Capit. a renũciacio-
nibus fratrum indivisorum —
XXX. —
De filio et fratre adulto bellum
inferocedente — XXXJ. —
De officijs palladinorum —
XXXIJ —
De iudicijs Castellanorum non
judicandis. XXXIJJ —
De pecuniis glorone exi-
gendis — XXXIIIJ —
De marca ab introduccione
Castellanatus per terrigenas
non solvenda — XXXIIII. —
De instauracione belli genera-
lis — XXXVJ. —
Littere Regales indeis date sta-
tutis contrarie non debent tene-
ri — XXXVIJ. — (przy końcu te-
go artykułu: „ in cuius rei
testimonium sigillum nostrum
presentibus est subappensum
testimonio litterarum.

actum

de testibus ad iuramentum ruinam admissis — iiij.—
de sorte aliquali hereditaria non edivisa — v.—
de sorte aliqualiter inter fratres admissa infra divisionem ar. (iculus) vi —
de vulneracione alicuius procuratoris. ar. vij —
de amissione dotalicionum post mortem mariti relicta vivente. viij —
de rede vidiuali. articulus ix.
Quando nobilis pauper habens kmethonem aut duos tenetur ire ad expedicionem. x. —
pauper nobilis kmethones non habens quando ad expedicionem tenetur. : xi —
de expedicione bellica viduarum. xij —
Quo tempore nobilis non poterit citari. xiij —
de prorogacionibus terminorum in colloquio generali. xiiij —
de accijendo ad videndum. xv.
Quando a feminabus bona paterna et avitates cadunt obstante prescripcione. xvj —
de natis tempore vite cum patre separatis vel abdivisis xvij —
de capite occiso et jam soluto xviij —
de fure effugiente juri non presentato. xix. —

de

de wlneracione militis per hominem denegativa — XX.—

de recepcione peni etc. alicuius violenter — XXj—

de citacione tutoris pro iniuria orphani. articulo — XXij—

de effectu citacionis extendende XXiij.—

clericus suam porcionem a proximioribus vendere non potest. ar. XXiiij —

de iumentis indomitis spiritualium personarum post mortem derelictis. XXV. — (tu się kończą artykuły opatowieckie — nalezą tu arawcze następujące: (fo 15½)

de crimine lese maiestatis etc secundum pollicratum. libro Vij. CXXV. — (fo 16) Sequitur ministerialium Juramentum quo iurabunt quum conduntur (?) per palatinos. — (fo 16½) de casibus pro quibus pena Sydmnadzcetha M. mti debet applicarj — (tych przypadków wyliczonych tu jest jedenaście wlącznie.) ma to być odwołanie się (jak wonoże) do xięgi pollikrata gdyż przy końcu tak: in l. CXXVij. (tych zaś Baudkiego słowa: vide in I Libro caput XXVI.)

(Karty 17½ — 21½ białe)

Sequuntur

Actum in nyerchewa feria tercia proxima post festum Sancti Martini et confessoris (sic) anno Dni Millesimo quadringentesimo quin-
(1454.) quagesimo quarto. — presentibus magnificis Johanne de Czyzow Castell. Johanne de Thanczyn pallat. Cracovien sibus. Johanne de Olyeschnyeza Sandomirien. Stanislao de Ostrorog Calisien. petro de Oppovow lancicien. Nicolao de Coscziyelyecz Junowladislavien. palatinis petro de Schamotuly poznan. Przedborio de Konyeczpolye Sandomirien. petro de Gay Calisien. Castellanis. et alys multis fidelibus testibus circa premissa. Datum per manus magnifici Johannis de Conyeczpolye Cancellarij et venerabilis Thome de Strzampyn magistri in Theologia decretorum doctoris et vicecancellarii Regni Polonie sinicere nobis dilectorum — "

(Karta 10 recto i verso biała.)

ff. 11 — 17.

Seruntur Statuta in Opatowyecz edita et primo 1819.
(1474.) De divisione patris cum filijs tempore vite. i. —
De inculpacione alicuius pro capite occiso per actorem iam soluto. ij —
De quo tutor prius faciet racionem. iij —

De

ff. 22 — 34/2.

Sequuntur Jura seu Privilegia Terrestria per olim Serenissimum dominum Wladislaum Regem polonie edita et per Serenissimum Dominum Kazimirum Dei gracia Regem polonie in Conventionibus pyotrkovien-sibus generalibus celebratis confirmata omnibus incolis terre Regni super hoc enim privilegium prenens confirmacio patet in hunc modum —

" In nomine Dni amen. Nos Kazimirus dei gracia Rex polonie magnus Dux lithuanie heres Russie et Dominus prupne etc ad perpetuam rei memoriam significamus " etc — etc —

Sequitur prologus super prenens statutum —

" Wladislaus dei gracia Rex polonie nec non Terrarum Cracovie Sandomirie Cuyavie Lancicie lithuanieque princeps supremus pomeranie Russieque dominus et heres ad perpetuam rei memoriam et subditorum nostrorum secularium commodum et benignitate Regia libenter intendimus " etc — etc —

De raptoribus bonorum ecclesiasticorum siri spirituali subiectis — i.

de prenenantibus in excommunicationibus per unum annum — ii.

de capitaneis excommunicatos (sic) non corrigentibus — iij. —

Conclusio —

Conclusio huius Statuti. – 111) –

" nos itaque vestigia progenitoris
nostri prelibati tote men-
tis nostre conatu insequi et am-
plecti satagentes litteras huius-
modi Statuti laudabiles inse con-
tinentes cum earum toto tenore
de consensu et voluntate prelato-
rum Baronum Consiliariorumque
Regni nostri approbamus, inno-
vamus – etc – etc – Actum in
Conventione pyothrkowiensi gene-
rali pro festo S. adalberti
celebrata feria quarta post fe-
stum S. Georgij proxima vicesi-
ma sexta mensis aprilis anno
Domini millesimo quadringen-
tesimo quinquagesimo octavo
(1458.) presentibus ibidem Reverendis-
dis que in Xpo patribus dnis Johanne
Sancte ecclesie gnesnen. Archiepo
et primati Thoma Cracov. Johanne
wladislawien. andrea poznan. Epis
venerabilique lyuthkone de Brzezye
Vtriusque Juris doctore archidiac.
gnesnensi vice cancellario Regni
Polonie magnificis, generosis, stre-
nuis et nobilibus Johanne de Czyrzow
Castell. Johanne de Thanczyn pallat.
Crac. Luca de gorka poznan. Sta-
nislao de Ostrorog Calisien. Der-
slao de Rythwyany Siradien. petro
de Oporow lancicien. nicolao de
Coszyelecz Rospyrien. pallatinis
andrea odrowansch de Syrowa pal.
et Castellano leopoliensi Johanne de
Pylcza, hynczo de Rogow Syradien.
Regni polonie vice thesaurario
petro de Curowo Sandeczen. pe

tro

(29 cryta ns pak 4)

-tro de Strygkow Junowladislaw. Stanislao de Skydlowyecz. Zarnowien. Castell. Creslao woyschyk de wojcza Crac. Sandivogio de Kaczenyecze Sandomirien. Johanne Cvropathwa de Laczuchow Lyublynensi Succamerarijs Nicolao de Brzezije Regni polonie Marschalko Johanne Kurscha (sic) de Lubnycza pincerna Conynen. Johanne de Strzekocyn Dapifero Sandomirien. Nicolao Pyenyazek de Wythowcze Crac. capitaneis Johanne de Molsthyn Johanne de Tharnow Jacobo de Dambno pincerna, Nicolao de Chranstkow Crac ac venerabilibus Jacobo de Sjcnno gneznen. et Crac. preposito Jacobo knoth de Dambno, decano gneznen. Johanne de Pnyewy decretor. Doctori archidiacono Johanne woyschyk de Woyca Custode Cracov. Petro Wspynek de Radlow gnez. et poznan. Canonico et alijs quam pluribus fidelibus circa premissa. Datum per manus prefatorum Rdi in Chro. patris Dni Johannis Epi Dunowladislaw. Cancellarij ac Venerabilis Johannis Lyuthkonis de Brzezye vtriusque Juris Doctoris archidiaconi Gnezn. Viceancel. Regni polonie sincere nobis dilectorum ad Relacionem prefati venerabilis Lyuthkonis de Brzezye Doctoris vtriusque Juris archidiaconi Gnezn. R. P. Vicecancellarij. „ (Zaraz potym f°26: Tenour patentis) Statuti sunprascripti. (Kazimiri prementis

Regis

(w nastepnym Statucie podpis - Kraszka.)

Regis polonie etc –) poczem: p= eod.

Sequitur Statutum Regis Kazimiri primi et per Regem Kazimirum modernum Confirmatum iuxta tenorem presentem et primo:

De Hactionibus per belligeros in bonis cuiusvis non faciendis. V. (artykuł ten znaczącymi liczbami przerpisarza jako cały dalszy Statutu piotrkowskiego.) –

Sequitur taxa super solucionem rerum per euntes ad expedicionem – vj. –

De pena sydemnadzeszta aut maioris succumbenda – vij.

De probacione super dampna per belligeros facienda. viij –

Quo iure pro dampnis belligerorum expediri tenentur – IX.

Conclusio huius Statuti patet – „

„ Mandamus vobis et cuilibet vestrum – etc – Actum in Pyothrkow in Convencione pyothrkowiensi generali anno Dñi Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo septimo sabatho post festum S. Andree apostoli proxime presentibus ibidem Reverendissimo Reverendisque in chr° patribus dominis Johanne S. Eccle. gneznen. archiepo Primati Thoma Crac. Johanne Juno wladisl. Cancellario Andrea Poznan. Epis venerab. que Johanne Pyothrkowit de Brzezye utriusque Iuris doctoribus Archidiacono gneznen.

(1457.)

Vicecancellr

Viceca[n]cellario Regni Polonie nec-
non magnificis Generosis Stre-
nuis et nobilibus Johanne de Czy-
zow Castell. et Capit. Cracov.
Stanislao de Ostrorog Caliscien.
Wenceslao de Rythwyany Syrad.
petro de Sporow lancicien. Ni-
colao de Coszyczecz Brzesten.
Joanne de Coszyczyczecz Wladisla-
wien. palatinis Andrea de Spro-
wa pallat. et Capitan. Leopolien.
petro de Schamotuli poznan. pe-
tro de Gay Calisien. Sbyncza de
Rogow Syradien. et Regni Polonie
vice thezaurario Crestao de Curosz-
wyanky lyublinen. petro de
Stzygkow iuno wladislawien. ~~capi-~~
~~tan~~ Stanislao de Szchydlowyecz
Zarnowien. Castell. Crestao Wuy-
schyk de Woyera Sandomir. Johan-
ne Curopathwa de lanczuchow
lyublynen. Succameravijs Sflonya-
no de Pacranow Crac. Cristino
de Smolsko iuno wladisl. dapife-
ris. Jacobo de Dambno Crac. Jo-
hanne Kraszka de Lubnycza
Calisien. pincernis et alijs quam
pluribus fide dignis circa premissa
Datum per manus prefati Reve-
rendi patris domini Johannis Epi
wladislav. Cancellarij et Ven[er]is Jo-
hannis Lyuthkonis de Brzezie u-
triusque iuris doctoris archidiac.
gnesnen. Viceca[n]cell. Regni Polonie
sincere nobis dilector. Sigillo no-
stro presentibus subappenso in fi-
dem premissorum ad Relacionem
eiusdem Rev[e]di patris Dni Johannis
Epi iuno wladislawien. Regni polo-
nie Cancellarij. ||

(reh cypta ns jak dz)

(zaraz potym fo 28/2)

(fo 28) Sequitur Statutum exorcituale in Opatowyecz editum et primo –
De transeuntibus ad expedicionem et dampna inferentibus spiritualium personarum. X. (artykuł jako wdalszym zwiżku z poprzedniemi piotrkowskiemi i następnemi opatowieckiemi literowany przez pisarza) tak się poczyna: „ Kazimirus Dei gracia Rex polonie magnus Dux lithwanie Russie prussieque Dnus et heres universis et singulis Capitaneis etc – „ in cuius rei testimonium sigillum nostrum est appensum In nova Civitate Corcyn feria prozima ante Dominicam oculi anno Dñi millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto – ad mandatum Dñi Regis –"
(1474.)
(Dalej fo 29.
Hic patet Registrum Iuxta ter rettrium in XXI articulos divisorum
XI. (sic) jako artykuł zpoprzednich Statutów przez pisarzego to literą oznaczony.)
(fo 30.) Sequitur Statutum in pyotrkowyensi Conventione gratiosa per Kazimirum terciium Regem Polonie editum quod sequitur in hunc modum et primo prologus sequitur –
„ Kazimirus terciius Dei gracia Rex polonie magnus Dux Lythwanie Russieque heres ad perpetuam rei memoriam prout ad hoc nos omnipotens Deus auctor iusticie dispositor equitatis pro sua voluntate ductor Regni sathigio licet immeritos voluit sublimare ut ipsam

proequamur

1179

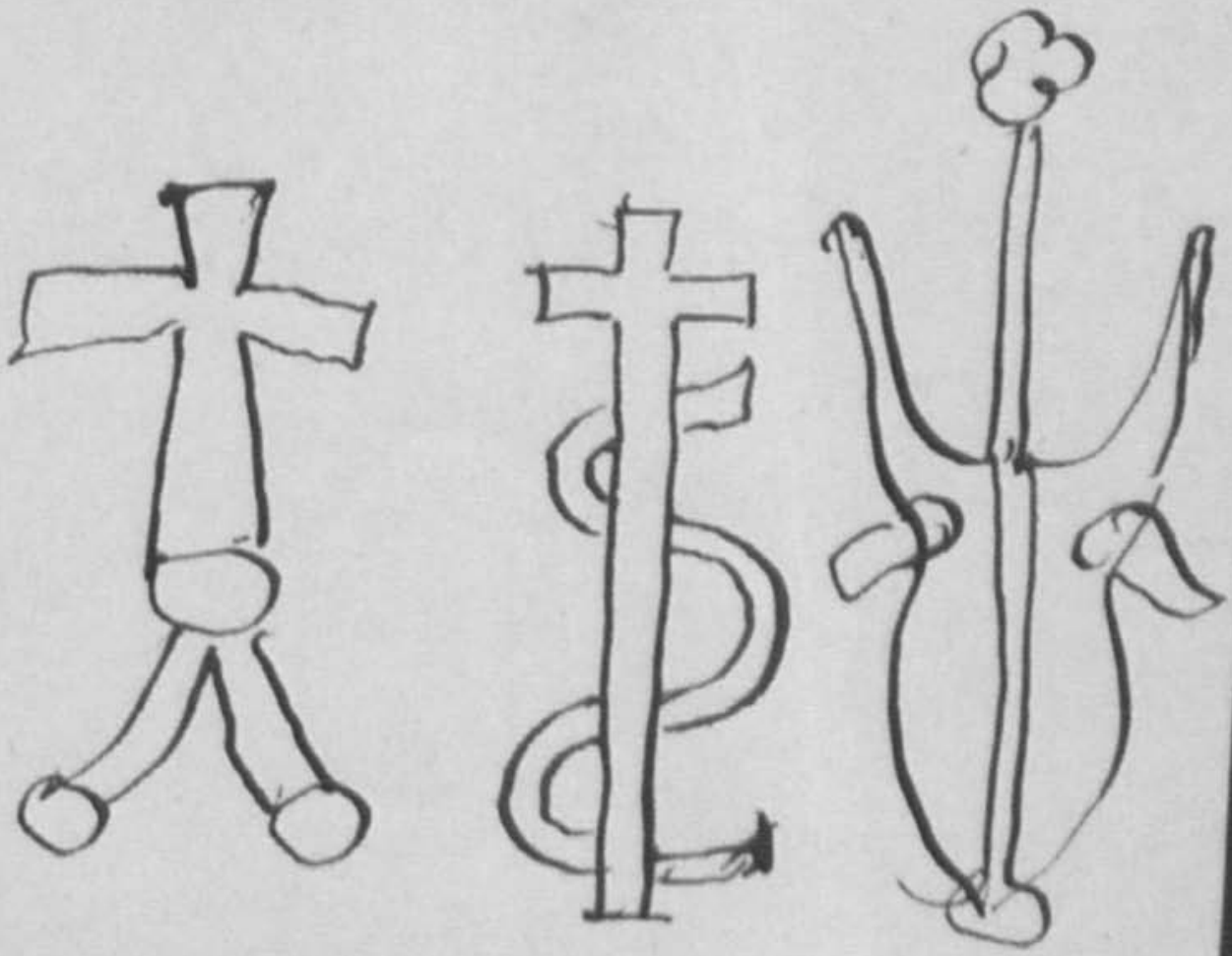

ad E.6.

proregnamur iusticiam et equita-
tem ac in Regno nostro Rem-
publicam dirigamus solicitudine
igitur nobis divinitus concessa
attendentes serenissimos Dnos et
principes Kazimirum secundum
et Wladislaum nostrum genito-
rem charissimum etiam secun-
dum Reges polonie dnos prede
cessores nostros iura et constitu-
ciones divinamque et humanam
pariter redolentes iusticiam qui-
bus totum Regnum polonie in
colloquiorum et Judiciorum pro-
cessu regulariter ordinaretur et
regeretur condidisse nec tamen
pro illa sufficienter omnibus que
Respublica emergit providisse
novas constituciones iura et
edita iuncta (?) in Convencione
pyotrkowiensi generali die Sti
Bartholomei apli anno Domini
Millesimo quadringentesimo qua- (1447)
dragesimo septimo celebrata ma-
tura deliberacione prehabita lau-
damus, approbamus et consencien.
presentibus principibus prelatis
baronibus et nobilibus Regni no-
stri condidimus edidimus et pro-
mulgavimus que per universum
Regnum nostrum polonie in col-
loquiis et Terminis generalibus
particularibusque et quibuscum-
que Judiciis Terrestribus dece-
tero volumus et precipimus
observare et penetrare quarum
tenor requiritur in hunc
modum:

"

De

de fratre seniore alicui bona hereditaria indivisa obligante — (fo 31/2) nowou wdalszym ciągu przepisywaen jak poprzednio liczbuje ten artykuł. XIj i następuie.)

de expurgationibus pro causa furti fiendis — XIIj —

de contumacia citati pro causa furti. — XIIIj. —

de obstaculis in fluminibus fieri prohibendis. — XV. —

de theoneis Reipublicam ledentibus cassatis. — XVj. —

de strictissimo mandato celebrationis generalium terminorum et negligencia commissa in actore — XVIj. —

de mercatoribus per nowas vias transeuntibus. XVIIIj. —

de committentibus bella cum extraneis sine consensu Regie Mtis. XIX

de theoneis inuste exigendis. XX

(tedy 20 artykułów z czterech różnych Statutów od r. 1447 — 1474 wydanych spisanych kończy się nowy „pięta dispositionem articuli mercatis.“)

fl. 34/2)

ff. 31/2 — 41.—

podobno Radziki
go przywil. vide
Eur. polon. p. 246.

Sequitur privilegium seu
Statutum Regis Wladislai
in quo orlendit filium suum
Wladislaum sibi succedere in
Polonie Regno. etc. — (wtsp
casy stat.) " Wladislaus Dei gracia
Rex polonie necnon terrarum Craco-
vie Sandomirie Siradie Lancicie
Cuyavie Lithuanieque princeps
supremus pomeranie Russieque
Dominus et heres Significamus
tenore presencium quibus expedit
universis Quod libramine vere
racionis pensantes intemerate
fidei et insuperabilis virtutis
constanciam quibus incole Re-
gni nostri Polonie in Bellis
et certaminibus que cum pros-
per. auspice domino nostrorum
triumphorum successibus repe
tenuis pro defensione nostra et
Regni eiusdem surgiendo insul-
tus susscepimus placere nobis
meruerunt Et votis nostris ob
secundacione fideli non absque
variis periculis corporum et ex-
terminacione rerum devota sub-
iecccione ubique parverunt Eo-
rum intuitu et aliorum con-
templacione meritorum que exter-
na dona munificencie non indi-
que provideren tur Volentes eciam
ut benevolencia eorum et fidei
stabilitas ipsor a fle libus eri
piet quos cum tanta sinceritate
in filios nostros preclaros prin-

(prosperis?)

— cipes

cipes Wladislaum et Kazimirum
direxerunt quorum unum quidem
aspicorem ad regimen Regni co-
gnoverunt Quem nostris requisi
tionibus pro Rege principe do-
mino et herede Regni huius Polonie
et terrarum Lithuanie ac Russie
quas preclarus princeps et dominus
Sigismundus Kyerstuthy ma-
gnus dux Lithuanie frater noster
charissimus prout ni presenciarum
possidet et debet ad tempora vite
sue possidere Et post obitum eius
ad nos et filios nostros predictos
ac Coronam successione hereditta-
ria devolvi sicut patentibus litte-
ris ad hoc confectis est firmatum
devote et humiliter susceperunt
et corona Regni sceptris que Re-
galibus cum solemnitate cerimo-
niorum (sic) debita muniri promi-
serunt tanquam verum et legitti-
mum successorem et porrigiam
habuerit insignia dignis pro gra-
ta vicissitudine Regie celsitudi-
nis muneribus compensentur o-
mniaque iura et ipsorum privile-
gia que dum circa coronacionem
nostram et alijs post modum mo-
mentis et temporibus ipsis conce-
simus vel que eis alij Reges et
principes veri heredes Regni polo
nie predecessoret nostri ab anti
quis temporibus patrocinio nostri
privilegii presentis Ratificamus ap
probamus Renovamus et confir
mamus sub infrascriptorum no-

– deracione

„moderacione Articulorum
quorum regulacione[m] et si que
obseruam tenorem priuilegiorum
predictorum comprehendit ter-
rum reciperet clarionem et am-
bigua omni dubietate carebunt
per que intellectus confundi et
nasci errores consueverunt.“
(zaraz potym idą owe artykuły
y stylistami bierbionemi jak
tu wypisuję się: fo 35.)

de conservacione spiritualium
et secularium dignitatum et
earundem distribucione — I.—

de litteris expectativis Regalibus
super spirituales dignitates ne-
mini conferendis. — II.

de castris fortaliciis, Civitatibus
extrane nacionis nemini confe-
rendis. — III —

de satisfaccione tempore belli pro
dampnis et captivitate Terri-
genis per Regiam M^tem. IIII.—

de captivis per terrigenas cap-
tis separandis et R. M^ti defe-
rendis. — V.—

de stipendio in expedicione extra
metas regni per R^m M^tem
Terrigenis exsolvendo. — VI —

de moneta contribuariorum sine
consensu non cudenda in Regno.
VII. —

de libertate regalium contribu-
cionum. VIII.—

de pignoracione exaccionis prima
— IX.—

de

De pignoracione secunda et descripcionalibus non excipiendis. - X.

De suburbanis Civitatum solucioni duorum grosorum subjacendis. - Xj. -

De institicario in regno non habendo et iuribus per omnia tenendis - Xij. -

De stacionibus Regalibus per vim seu pro pecunijs comparandis. Xiij -

De indebita captiuacione terrigenarum. XIV. -

Quod iuste captiuetur terrigena professionatus iure non convictus. - XV. -

De bonis terrigenis non recipiendis - XVj. -

De granicibus cum bonis Regalibus per Terrigenas portandis - XVij. -

De contribucionibus avene polonice et Rupie terrarum pro R. Mte - - XViij. -

De confirmacione Iurium Terrigenir largitorum - XIX. -

De penis concordancium liti pendente non excipiendis. - XX -

De penis judicialibus super Terrigenis per Dnm Mtem remittendis. - XXj. -

De distribucione avene Cuyawinsis et Dobrzynensis Terrarum caussa. - Xxij. -

De notarijs terrestribus Judicio interesse tenentibus legittime - Xxiij. (po czem f. 40 konce dochowuie tabl:

" harum quibus sigillum nostre
majestatis est appensum te-
stimonio litterarum actum
in Cracovia feria sexta in-
fra octavas Epiphaniarum
Domini anno eiusdem Mille-
simo quadringentesimo tri- (1433.)
cesimo tercio - presentibus ibi-
dem Reverendissimis et Reverdis
ni Chro. patribus magnificis
et nobilibus Alberto d.e Secleris
gnesnen. archieppo et prime-
te Sbigneo Cracov. Johanne
Wladislawien. Johanne Chelmen-
si Episcopis Nicolao de Micha-
-low Castellano et Capitaneo Crac.
Petro Schafranyecz Sandomir.
Martino de Calinowa Syradien.
Johanne de Lychijnij Brzesten.
Jarando de Grabye Woladislaw.
palatinis. Petro de Bnyn gnez-
nensi Laurencio Zaramba Sy-
radien. alberto Malsky Lanci-
censi Dobeslao de Oleszmycza
woynicen. Cristino de Kozyeglo-
wy Sandecien. Domaralko de
Kobijlanij Byczezensij Cristino
Brzestenri Johanne de Crethkow
dobrzynensi Warsio de Samborzecz
Zawychostensi Paulo Wodzey (?)
Malogorstensi Stanislao Ganuratk
polanecensi parchkone de Gorla-
wicze Cuyawien. Stanislao de
Gordna Brzezen. Castellanis Jo-
hanne de Oleszmycza Regni no-
stri Polonie Marschalko Petro
de Pyeschkowa Skala Cracovien.
Petro Cordzbok Poznanien. Sta-

-nislao

" nislao Bielgawsky lancicien. Sta-
nislao Konsky Wladislawien. An-
drea de Lubyn Dobrynen. Regni
notarii polonie Thezaurario Tucca-
merarijs paulo de Bogumylowice
(Sprowa) Crac. Johanne de Szprothawa (sic)
Sandecien. Abrahe Szbanszchyn
poznanien. petro de Wijdewa Sy-
radien. nicolao de Slup Dobrinen.
judicibus Stanislao de Charbinowice
Sandomirien. Zegotha de Moykowi-
ce Syradien. Alexio Dobrinensi
nicolao de Coszczyeleez Bydgo-
stien. vedituferis petro de Stry-
kow pincerna lancicien. Sigis-
mundo Bobowsky Cracov. Sawissio
de Olszynycza. Sandomirien. sub-
judicibus et alijs militibus ~~gracis~~ ~~soldatibus~~
nobilibus in Generali parla-
mento seu Convencione constitutis.
Datum per manus predicti Re-
verendissimi patris ac Domini
Johannis episcopi Wladislawiensis
Regni polonie Cancellarij et ven.
Wladislai de Oporow Decretor.
Doctoris decani de Crac. sedis
aplice prothonotarij eiusdem Re-
gni vicecancellarij. " —

H. 41/2)

f. 41/2 – 54/2.

Sequntur Judeorum Statuta Polonie maioris et lancicie terrarum – Et primo Prologus sequitur. – (poczatek czyli wstęp cały:

"In nomine Domini Amen. Nos Kazimirus dei gracia Rex polonie terrarum Cracovie Sandomirie Siradie lancicie Cuyawie magnus dux lithwanie pomeranie Rusrie prussieque dominus et heres ad perpetuam rei memoriam significamus tenore presencium quibus expedit universis presentibus et futuris presencium noticiam habituris Quod coram Mte nostra personaliter constituti Judei nostri de terris polonie de poznaniensi Calisiensi Siradiensi lancicensi Brestensi Wladislawien. palatinatibus et districtis ad ipsas spectantibus sua excepcione adduxerunt et ostenderunt eadem Jura que habuerunt a celebris memorie Ittime principe domino Kazimiro Rege polonie predecessore nostro mediata Et quibus aliorum Regum predecessorum nostrorum a diurnis temporibus semper et usque hactenus usi fuerint sed huic Ciuitat nostra poznaniensis voragine ignis nobis presentibus fuit consumpta Ipsis efflagitantibus in Cinerem redacta petentes

humiliter

Bandtkie, Jus polonicum – wydanie z r. XIII. B III – ale minniejsze –

humiliterque nobis supplicantes
quatinus iuxta iurium eorun-
dem Copiam quam coram nobis
exhibuerunt eadem Jura inno
vare ratificare et confirmare
eisdem dignaremur generose quo-
rum quidem Iurium ac Copiarum
tenor de verbo ad verbum requitur
et est talis:
Sequitur prologus. In nomine Dni
amen. Nos Kazimirus Dei gracia
Rex polonie necnon terrarum Cracovie
Sandomirie Lancicie Cuyavie
dominus et heres poznaniensis.
Volumus devenire ad noticiam
universis tam presentibus quam
futuris Quia ad nostre maiestatis
nostrorumque nobilium terrigena-
rum presenciam venientes quidam
nostri Judei de Regno nostro
manorionem habentes in polonia
majori offerentes privilegium Se
renissimi Incliti Boleslai dive me-
morie datum Qui prius fuit dux
et dominus terrarum polonie
ipsorumque Judeorum Jura et
Statuta in se continentes quodqui-
dem privilegium cum statutis no-
stra Regalis maiestas nostrorum
que Baronum ac nobilium terri-
genarum divina providencia et
matura deliberacione ponderantes
seriem dicti privilegij de
verbo ad verbum nihil in eo reperien-
tes quod nostre displiceat Mti
aut iuri in aliquo articulo de-
rogare videretur hoc attendentes

dictum

dictum privilegium maie-
statis nostre ac nostrorum
nobilium que Terrigenarum
maturo cum consensu infrimus
et adhesimus renovare et con-
firmare acceptum gratum que
habentes. "
(następnie od fo 42 wypisuje tytu-
ły artykułów tego odnowionego
dla W° polskich żydow Statutu)
Per quod testimonium Judeus
convinci per Christianum Arti-
culus Primus.
De pignoribus Cristianis per Ju-
deum denegandis - ar. II -
De summa super pignore ab-
neganda - III -
Que pignora Judeus non accu-
piet. IIII -
De rebus furtive vel per vio-
lenciam alicui ablatis et indeo
inpignoratis - V.
De expurgacione Judeorum pro
pignoribus per voraginem ignis
vel raptum vi ablatis - VI -
De contencione indeorum inter se
ipsos - VII -
De appellacione causarum jude-
orum. VIII -
De contribucionibus Judeorum
IX. -
De causacione(?) inter Judeos
discordiali. X. -
De pena rebellionis Judeorum
XI -

De

De vlneracione et capitacione
iudei per cristianum — xij —
De pena capitali Iudei occisi. xiij
De occisione iudaico aufugiente —
xiiij —
De salvo conductu iudaici occisoris
xv. —
De liberalitate iudeorum apud cri-
stianos. — xvj —
De securitate mercantili iu-
deorum. xvij —
De theloneis a corporibus mor-
tuorum iudeorum dandis non ex-
igendis — xviij —
De libertate Iudeorum balneandi
in balneis cristianorum — xix.
De carnificijs Iudeorum — xx. —
De lapidis amocione — xxj —
Si quis procurrit super ipsorum
scolam — xxij —
De citacione Iudeorum. xxiij —
De sentencia iudicij Iudeorum. xxiij
Per quem Iudeus citari debeat
xxv. —
De protestacione vlnerum cristia-
norum — xxvj —
De vadijs furatis Iudeis invadiatis
xxvij. —
Quid reponat querens vadia furta
xxviij —
Si cristianus querat non reponens
auri marcam. xxix. —
Iudeus non debet citari in aut spiri-
tuale — xxx.
Quod iudeus vadia aliena vendere

licite

licite potest. XXXj'—
De obligacionibus Judeorum—
XXXij— (przytym artykuł na
margineie czerwonym inkaustem
nowa: „ hoc est destructum et
infra „ (fo 48) tudzież: „ De usu-
ra iudeorum ab una marca „ ró-
wnie czerwono margin. alnie fo 48.)
Si cristianus Judeis accomodata
solvere contempserit. XXXiij.—
(i przytym artykuł na margine-
sie jak wyżej uwaga wtrowana: „
hoc est destructum in perpetuum."
fo eod ubi supra.) —
Quod terrigene bona iudeis evin-
cere debent. XXXiiij.—
Quod bona nobilium Judeis deve-
niunt in perpetuitatem. XXXV.
Quod tenetur Judeus de hereditate
ad expedicionem generalem. XXXVj'—
patre decedente debitore pueri te-
nentur Judeo ad obligacionem. XXXVij—
De subiccione pueri mortui ad
Judeos in eorum suspicionem XXXViij.—
De inculpacione Judei, de malo-
XXXIX.—
Coram quo iudice Judeus respon-
dere tenetur — Xl. — X
X. Super quid et quo tempore Judeus
suas pecunias concedere debet—
Xlj—
Quod per falsificacionem monete
pro furto et pro quovis malefi-
cio iudeus debet iudicari. Xlij—
De illis qui Judeum defendere nolierint
de violencia tempore nocturno—
Xliij.—

X. De vadio violenter Judeo
recepto. Xlj.—

De

de libertate mercanciarum Judeorum — XLV. —

de vendicione communi mercanciarum — XLVj. —

Conclusio horum Statutorum

Et itaque nos Kazimirus dei gracia Rex prefatus iuribus Judeorum prescriptorum auditis et cum certis Regni nostri Consiliarijs cum debita maturitate revisis et examinatis ac ponderatis singulis articulis clausulis et condicionibus in eis expressis volentesque ut ipsi Judei quos nobis et Regno nostro pro speciali conservando thezauro tempore nostri regiminis se agnoscant quasi [illegible] a nobis consolatos proeisdem Judeis in terris maioris polonie videlicet in Poznanien. Calisiensi Siradien. Lancicien. Brzesthensi Wladislawiensi palatinatibus et omnibus districtibus civitatibus et oppidis ad jura spectantibus et in eisdem habitantibus degentibus presentibus et alijs undique ad alias Majoris polonie Terras advenientibus huiusmodi Jura superius descripta in omnibus eorum presentibus condicionibus clausulis et articulis Innovamus, ratificamus, et confirmamus presentibus decernentes robur habere perpetue firmitatis Harum quibus Sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio litterarum. Datum Crac. feria secunda ante Festum Assumpcionis Marie

anno

anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo (1440.)
presentibus ibidem Magnificis Generosis et strenuis Luca de Gorka
poznanien. Stanislao de Ostrorog
Calisiensi palatinis Hynrado de
Rogow Castellano Sandomirien. Vice
thesaurario petro de Szrzekocrymy
vicecancellario Regni polonie An-
dree de Thanczyn andree Krasicka
de Lubnycza pincerne Calisien. et
Capit. Komens. (3) Cresław Woschyk (2) more Ruthenis.)
de Woycza Cubiculario Re. Mtis
suppremo et alijs presentibus fi-
de dignis circa premissa datum
per manus Magnificorum Johan-
nis de Conyecrpolye Cancellarij
et petri de Szrzekocrymo Vicecan-
cellarij Regni polonie fratrum no-
bis dilectorum. — "
(Zaraz potym: Hoc est Judicium
Et illud Juramentum etc. —)

ff. 55 – 61.

(Des zadnego tytułu poczynaią się:

" Johannes albertus Dei gracia Rex polonie supprenus Dux lithwanie Rusrie prusrieque etc dominus et heres Magnifico Petro Curozwyanskij Regni nostri Thezaurario et Capitaneo Cracovien. sincere nobis dilecto graciam nostram regiam. Magnifice fidelis noster dilecte non est incognitum (St.) scilicet quod de unanimi voto consilio et deliberacione omnium prelatorum Baronum procerum et Comitatuum Regni nostri in presenti Convencione congregatorum pro bono statu et pace Regni eiusdem atque subditorum nostrorum debito regimine ordine et iusticia Constitucciones statuta et decreta sub articulis infrascriptis consentimus disposuimus Laudamus in hunc qui sequitur modum.

De temerario iudicium ingressu. i. —

De articulis per Capitaneum iudicandis. ij. —

De reposicione terrestrium actorum tempore belli. iij. —

De iudicijs obligacione et kmethonum fugitiborum. iiij. —

De citacione super convencionem generalem. v. —

(tu liczby artykułów 7, i 8 opuszczone.) De violencijs domesticis. vj.

De solucione et pena capitis occisi. vij. —

De

de raptu feminei sexus. X.—
de limitibus cum bonis Regalibus faciendis — XJ.—
de restitucione Kmethonum fugitivorum — XIJ.—
de recessu Kmethonis in terra Cracoviens. XIIJ.—
de limitibus per Succameranum non transponendis. XIIIJ.—
de libertate Kmethonum tenenda — XV.—
de repeticione dotis reformate XVJ.—
de prohibicionibus spiritualium in iudicio secularj non faciendis. XVIJ.—
de dampnis per suspendarios faciendis. XVIIJ.—
de observacione libri Assignacionum — XIX.
de solario Capitanei ab inbolligacionibus non exigendo — XX.
de prescripcionibus inscripcionum. XXJ.—
de confirmacione statutorum — XXIJ.—
de dilacionibus terminorum XXIIJ.—
de rebellione incolarum Regni — XXIIIJ.—
de salviconductus denegacione XXV.—
de conservacione terrestrium animalium — XXVJ.

(tych artykułów w oryginale 24 wszystkich.) —

Konczy się f. 61/2 stronami.

u Duo

„ Quo circa tue sinceritati committimus et mandamus omnino habere volentes quatenus premissas constituciones sanda et decreta publice proclamare et observare faciat proclamacionem eandem aliquociens iterando ne quis de contrario ignorancium pretendat aliquatem Et quantum te ipsum contingit diligenter firmiterque et irrevocabiliter teneas observes et defendas aliter nulla tenus facere auturus sub obtentu gracie nostre. Datum in Convencione pyotrkowien si generali feria quinta ante dominicam Reminiscere proxima anno domini millesimo (1493.) CCCC. nonagesimo tercio. „

(pod tym na tej samej karcie czerwono wedwu wierszach:

Ter tria sunt septem, septem ter
ter quoque tres sunt
Et tamen si numeres milia quinque tibi dabit. —) —

ff. 62 — 70.

Sequuntur Summarij earum Iuriu[m] Terris Regni: largitorum et de ordine terrarum singulariter observato pro reipublice commodo laudabilia institutorum Et primo dicitur. —

(Która summa należy do pomiędzy Statutów — i marwój orobny Rejestr z siedmiu rozdziałów złożony fo 70 tytułów tak:

Registrum principale sequitur.

(ff. 70. 71. 71. ; 72 recto białe)

ff. 72 — 73.

Sequitur tabula Registri iurium ad Iudicium pertinencium principalis.

(Jest to rejestr z 29 głowniey tytułów złożony należący do następuiego Summariusza po nim fo 73. wdwóch wierszach czerwono pisarza Koncept:

Phiton in suum fusit cochlear vinum
In vicini capsam melliz duplicavit mafram.—)

fo 73.

O homo memento noviszima tua et non peccabis. Ex dictis beati Bernardi patris."

(12 wierszy ozdobnie pisanych z nauczanie żywota poświęconego Bogu.)

K. 74 — 124½.

Summarij Casus patens Kazimiri et Wladislai Regum Statutorum Constitucionum ad ordinem Judiciorum pertinencium et primo sequitur —

(Summarjusz tu tego głowne rozdziały na kar. 72. 73 spisane bardzo starannie z tytułami i tegoż krotki tudzież rozumieniem się do artykułów pod liczbami wykazanych ułożony. potrzebny on był woneras kiedy jeszcze wydane prawa i Statuta drukiem niebyły oroblisze dla sądów i sędziów — zrobiż tu uwagę że pismo tubo się zdaje nieco odmienne jednej, tej samej ręki jest co wyżej wypisane znajdujące się tu szereg głowno Statuta — wiedemi tem sposób — wykręcenia — tytuły, przestawkowania, nadpiski, podkreślania czerwono. przez kartach. 75. 76. 97. 117½ 121. przydane za opuszczone miejsca na kartkach oroboych.

(K. 125 — 131. białe.) —

ff. 132 — 238. —
(Bez żadnego tytułu)
(Summa Legum Raymundi Partenopei.)

początek: „propter paternalem amorem etc —
koniec (na fo 151): Et sic finitur primus liber. —
(która 1a część z Rozdziałów 65 pmer pisarza znaczonych kamieniami liczbami opatrzona się składa.)
Dalej na tej samej stronie:
Liber secundus de Jure rerum etc —
Kończy się część 2a II (fo 185) a składa z Rozdziałów 73. jak wyżej.)
poczem na tejże stronie:
Liber tercius de actionibus obligacionum. —
Kończy się 3cia i ostatnia księga ta z Rozdziałów 40 złożona Rozumi fo 238: „— dicit enim „beatus augustinus quod Iudex „vel puniendo vel ignorando „si emendat recipiat tamen „facit quod rolum malorum homi- „num nequicia corrigatur et „pax ac commodum bonorum ho- „minum foveatur. „—
(na dalszych ffach w związku z tym Traktatem.)
fo 239.) — 240.) bez tyt.: (Litera gregorij P. ad archiepm Augenrem etc. (r. 1230. ob. moje Rozpozn: wyżej wspomniane Cod. Ms. 802. —

(Obacz. moje Rozpoznanie Rkpu. Bibl. Opolińskiej pod l. nową Jmm. 1802. Opolin: Wiad. hist. krytyczne T. II. s. 333. —))

† a raczej zwykle przy tytule. —

bez tyt.:)

f. 246/2) (Litere eiusdem Gregorij PP. ad Carolum Roman. Imper. etc. z r. 1231. – Ob. jak wyżej.)

– 241.) (bez tytułu: Objaśnienie etc ob. w Rozpozn: mowa jak wyżej.

– 242/2) (bez tyt.: Breve Urbani PP. ob. tamże moje o tem uwagi.

– 244.) (bez tyt: Epistola eiusdem prelati ad principem ignotum etc – z r. 1472. – porównaj co przy Rozpoznaniu Bpkup. 802. pouźniejszem o tym. –)

ff. 246/2 — 249.

(bez tytułu tak: „Iste liber continet in se tres partes. quarum Ia tractat de Jure personarum IIa de Jure rerum — IIIa de Jure accionum quarum omnium premissorum plenam noticiam quis habere poterit per Registrum seu tabulam immediate sequentem — jest więc spis wszystkich rozdziałów w dwie kolumny zrobiony co traktat Rajmunda zawiera (do fo 247 należy kartecka niejsze opuszczony.) a na fo 249. Jeszcze krótszy spis głównych tytułów. Registrum principale Libri Primi de Jure personarum (I – XIj.) Tabula 2di libri (I – XIIj.) – liber 3us de Jure accionum – fo 249) (arbor cognacionis – b. tyt.) fo 250. biała. fo 251.) (rozne facie kwadratowe i wiersze z klapsylów.) fo 251/2.) (Dwie

modlitwy

modlitwy Tamtuże 1) do najś. Panny – 2) do P.a Jezusa. –

fe. 252.) pargaminowa Karta na której z jednej strony obiszty list plebana z Szamarzewa (?) do Biskupa poznańskiego albo Suffragana tamże – „Actum et Datum in Schamarzewo die dominico circa festa nativitatis beatissime Virginis Matris Mariam (?) anno Dni millesimo quadringentesimo – tuagesimo sexto – (1476.) – "

(na Końcu tego Kodexu: notatka z 24 Kartek niebarwionych in 8a z których na 1ej str. 1497. rachunki rozmyte dawne i wpisy opłat (zdaje mi się) radowych – Kartka 2a biała. Obie razem do wkopiowio pod sign. II e 4; e 5. należą do których odjęte przy oprawie roztasy – stosuje do wniosku iż oprócz dwa statuta dziś drobno pisane wjednym razie około roku 1490 – 1499 – pisane były.)

(II E 7.) (Bez tytułu)

w Katalogu przy przedaży Bibliot. Hr. Ostrowskiego tak niniejszy opisany:
„Statuta synodalne arcybiskupa Jarosława zawierają one wszelkie statuta synodalne uchwalone poprzednio począwszy od arcybiskupa Pelki wydrukowane 13° W. Rękopis Paulińskich fol. bardzo ważny. Oprawa nowa wytłoczenia angielskie (mylnie) pismo wieku 15go bez daty – znajduje się w przejrzeniu u Senatora Hube w Petersburgu dotąd nie zwrócony ale reklamowany. (1855.)

(Statuta synodalia
provincie Gneznensis
sub
Archiepiscopis DD Fulconis,
Jannissii, Jacobi, Janislai,
et
Jarostai de Bogoria
edita.)

(Codex MSS. pap. z Wieku XV^go w pierwszej połowie. folio minori nowo liczb: stronic (pag.) 1 – 141. z których ostatnia pargaminowa.)

Tytuł powyższy wycisnięty na grzbiecie oprawy. Innego niema Zbiór ten synodów i innych rozporządzeń duchownych. Oprawa (nie wytłoczenko) ale półskórek niebyt dawny tektury zwykłe marmurkowym ciemnym papierem powlekrone. pismo dwóch rąk gdyż za niektóre ku końcowi rękopisu przypadki zaszło jednak wytłoczenie – papier mocny jasny – marginesy liniami obwiedzione nierówne – cały czarno pisany z podliniowaniem tytułami, przetrankami i majuskułami tudzież inicyałami farbą czerwoną znaczonemi. —

Rozpoznanie dokładne tego całego Rękopisu należy się zrobić – posłuży bowiem do porównania bądź z dawniej wydanemi Statutami synodów w Polsce – bądź dla przekonania jakie wydane lub które nie wydane były.

– Jest

Jest tu porządek nie według lat
wprowadzania zachowany przeto
każdy Statut zodniesieniem do
stronnic liczby Rzymskiej opatrzo-
ny i rok w którym został ułożo-
ny dla dorażnego poznania po-
łożony – aby zaś jaśniej wątpli-
wości opis nasz nie ulegał gdzie bę-
dzie trzeba podany początek
Statutu – tytuły artykułów
i koniec każdego. gdy atoli ne-
czone artykuły nie są numero-
wane w pierwotnem pisaniu a no-
wo liczbowane niedokładne przeto
ilość artykułów przy końcu wyzna-
czamy –

(Maciejowski podał ten rękopis
do wiadomości w dziele: Piśmien-
nictwo T. II str 13. przyp. 1.
ale tak niedokładnie że każdy
to przyzna na pierwszy rzut oka)
O Synod. Łęczyckim – o Statu-
tach pestis 1233; Jarosława
1357. Ob. T. I. str 20 i 21.
gdzie jest krótka opisany wpra-
wie MSS Bibl. Zaluskiej w
Petersburgu.

rialica conferantur alienigenis
W3 et magistri scolarium non affirmantur ad regimen nisi linguam
polonicam sciant = de ebrietate abhiicnda etcet. =
de apostatis (sic.) = de compatrivitate clericorum (sic) = ne
predia seu possessiones Ecclesie
alienentur = de decima sullectorum (ustawa Trąby ubi sup.)
de transgressione constitucionis.
(typs wszystkich nieb. 24.)

(III roku niema.) 1233(?)
pp. 21 — 22.

(obok r. 1233(?) ob. pod N. V. Statut) Hec sunt constituciones Fulconis
archiepi S. Gnezdnensis ecclesie
(poczatek) „hec sunt constitutiones
fulconis archiepi Gnez. ecclesie(sic)
Crescente cottidie malicia hominum perversorum etc — Konicc: „ eciam omnis sive sit
princeps sive alterius dignitatis
qui res episcopales sede Kathedrali vacante presumpserit in
usus suos redigere vel per aliquam violenciam occupare tum
de iure debeat omnia reservari
successori ecclesie cuius ribi
uribus pro futura." =

(IV. r. 1262.)
pp. 22 — 23.

Hec sunt Constituciones Domini
Jancyi divina et aplica sedis provincie Archiepiscopi. (poczatek:
„ In nomine Domini amen. Nos
Jancyus miseracione divina Gne

— znen.

„ znew. archiepus una cum Suffraganeis nostris Cracov. Wratislav. Lubucen. Cuiavien. poznan. et mazovien. episcopis ac alijs nostris et eorum inferioribus prelatis et subditis in Siradz in Sinodo congregati ad honorem Dei et salutem animarum — etc — „ Koncza sij: „ ad hec statuimus sub anathemate prohibentes nequaquam dzewitze, wdowne, et panne (?) recipiantur. actum anno Dñi M° CC° lx. ij. (1262.) in die beati Lamperti Episcopi et martiris gloriosi. — „ (te i poprzednie ustawy wjedrym ciąży pisane Factwo czytający z ilu przedmiotów się składają rozróżni — w niniejszej uwagi godne wyrażenia danim mową polską.)

(V r. 1233.)

pp. 23 — 27.

Hec sunt constitutiones eciam Fulconis quondam archiepi gnezneñ. dioc —. (początek: „ anno incarnacionis dominice Millesimo CC° XXXiij. 6. nonas Julij in Siradia nos fulco archiepus gnezn. cum fratribus nostris et Coepiscopis nostris et alijs prelatis Ecclesiarum Polonie ad sinodum in virtute Spiritus Sancti congregati habita diligenti inquisicione superhijs etc — konicz wstawienia: „ — et (1233.)

ede-

Nr 87 / VI. Syn. Kaliskiego 1357 (archiv. Jan. 131
rostawa Dogorzi)

O tym patrzeć Janocki - Janociana
II. str. 22. 21. Spec. Catal. p. 26.
№ LXIV. -;
Bibl. Warsaw. T. XXI. str. 91-111.
gdzie (Kubc) wspomina o tym Kodexie

Janisława - Statut r. 1326.
(vide Helcel. p. 339, §32
; 33.)

NB (ad. II. E. 7.)

1. Socher. III. str. 304. 372. 378. 506. bulle
o Synodach - o Bullach -
2. Bibl. war. r. 1847. T. IV. p. 303
o Jerzy Legatus. - 311.
3. Bibl. waus. r. 1851. T. I. p. 91.
Maciejowski. (T. I. str. 20. 21. i III. str. 13) pierwiastki
4 Helcel. Pomniki r. 1857 wyd. o Synodach
od str. 331 dalsze.

(I. r. 1357.)

pp. 1–8.

Druki

1 Najdawniejsze wyd. Druków jest: Statuta dyecesana pro Diœcesi gnesnensi. Cracovie in edibus Johannis Haller 1513. 4°.

2 Statuta provincialia Gnesn. etc 8° maj. 53. Kant druk gocki. Jocher III. 304. N. 7483.

3 Statuta Synodalia etc – 8° maj. druk gocki. ibid. N. 7484.–

4 Statuta provincialia gnesnen. etc. druk gocki u Hallera – 4° 97 kk. 21. 1518. w Muzeum Raczyńskich. – N. 7485.

5 Sanctiones ecclesiasticæ etc – Statuta in dyecesi Synodi a re (Joannes Laski Arch. Gnesn. Sanctæ – Crac 1525. 4. N° 7486. Jocher –

6 Statuta provincialia Gnesnensis – Antiqua reviva etc – (Joannis a Lasco arch. Gnesn.) Scharfenberg Cracov. A. D. 1527. 4° = 31 arkusz. u Jocher III. str. 305. N. 7487 –

7 Statuta provincialia gnesnen. – antiqua et nova reviva etc – Cracovie m. Scharfenberg. 1528. in 4. arkk. 25. N. 7488 u Jocher –

8 Constitutiones et articuli Synodi Lanciciensis A. D. (1357.)

8 Constitutiones Synodor. provincial. Cracov. 1574. 4° u Joch. 7492. –

9 Constitutiones Synodor. Metropoli Ecclesiæ gnesnen. provincialium tam veteriorum quam recentiorum etc Stanislai Karnkowski etc Cracov. And. Petricovij 1579. 4° u Jocher N. 7494.–

Janocki II. (Nachrichten). 6.
" II. (Janociana) 102.

Incipiuntur Constitutiones Domini Jarosłai Archiepiscopi Sancte ecclesie gnesnensis –

(początek: „Jaroslaus de Bogoria divina providencia Sancte gnesnensis Ecclesie Archiepiscopus ad perpetuam rei memoriam etc –" (Ob. Statut Stanisława Karnkowskiego wyd. Krak. r. 1579. 4° p. 621.) „Nos meditacione revolvimus in armario nostri cordis qualiter ex officii nostri debito huiusmodi incommodis et animarum periculis deo propicio occurrere valeamus nunc ergo opportunitate captata de consilio et consensu Venerm Fratrum nostrorum Bodzante Cracov. Mathie Wladislaviensis. Clementis Plocensis et Johannis Poznan. ac Capitulorum suorum et nunciorum ac procuratorum Domini Przecława Wratislav. Epi et Henrici Lubucensis Synodum in Kalisz sub anno Domini Millesimo CCC. Quinquagesimo septimo VIIj die mensis Januarij statuimus celebrandam habito itaque cum eisdem Fratribus nostris comprovincialibus Epis et cum clero tractatu tempus et consilio prematuro invocata Spiritus Sancti gra-

– cia

„-cia ad honorem Dei et Ecclesiarum commodum decrevimus nova statuta non cudere sed vetera predecessorum nostrorum pije memorie fulconis Janusrij . Jacobi Swinicze Janislai archiepiscoporum condita gneznensis Ecclesie innovare et huius approbacione concilij innovamus additis nostris declaracionibus que secuntur etc – etc — „

Ut non in trent chorum nisi suppopilicati — de residencia faciendo apud ecclesias kalkedrales. — Vt altaria non consecrantur nisi vicarijs eiusdem Ecclesie — Vt post obitum prelati debeant missas decantare — Vt sacerdos non audeat plures habere una die missas nisi unam — Vt in collegiatis Ecclesijs omnes hore Canonice voce cantentur. — Vt archidiacoui et eorum vicegerentes non audeant pecunias pro penis in subditis ipsorum extorquere — Vt in bonis ecclesie unus scolletus habeatur — Vt decreta tractatuum debeant inviolabiliter observare — de excommunicacione faciendo super principes et Barones. —

(tu sytur artyk: zuniescem bāto zostawionym opuszczony p. 6 sam dopełniam. De temeraria contravencione canonicor. aut aliorum mandatis superiorum.)

vt sacerdotes et clerici religiosi cum malefactoribus nichil amicart pertractare = de deposicione et privacione etcet. = de villis et proventibus Capituli Eccle. Gnezn. vacancium primo dividendis = de beneficijs curatis per mortem primo anno dividendis = (artykułow 15.)

1) (Obicram tu tylko artykuł: większemi tytułami od-znaczone wmiechtowyższa osobno przedmioty zawierające in continuo pisane jak np. w tymo Katalogu p. 8. = de decimis solvendis.)

(II r. 1326.)

pp. 8 — 20.

Incipiunt Constitucione Dni Jarotlai olim archiepiscopi Gnezn. (początek:

„Jaroslaus divina et apostolice sedis providencia s. gnezn. Eccleśie archiepus ad perpetuam memoriam. Humane condicionis effrenis cupiditas quanquam prophetarum ac sanctor patrum legibus non tam mirifice quam provide divinitus promulgatis — etc. „communi necessitate et „utilitate suadentibus de consilio et de consensu Ven^m fratrum nostrorum videlicet Nanthieri Cracov. Floriani plocensis Mathie Wladislaw. Johannis poznan. Epiccoporum comprovincialium ac nunciorum et procuratorum Wratisl. et Lubucen. capitulorum totiusque sinodi approbacione in

(1326.) sub anno Domini M° CCC° XXVj. xi Kalend. Martii per nos cum eisdem fratribus celebrare duximus celebranda Constitucio.

Con

Constitucio de vita et honestate clericorum quatenus in conspectu Dei puro corde = Qui impedit homines transeuntes = de constitucione procuratoris in secularibus = (porow: Ustawy Mikor. Trąby Synod. r. 1420. znajdujące się w Zbiór. Aktów Opolin.ch pod L. przezemnie rozpoznane także wydania najdawniej:) = Ne iudices secularium principum homines debonor ecclesie ad sua iudicia protrahant = (ustawa Trąby ubi supra.) de limitacione in villis ecclesie = Ut officialis secularis non erigat exaccionem in villis ecclesie = Ne stacionet fiant in bonis ecclesie (ustawa Trąby ubi supra) Qui impedunt auxilium auxilium = Ne detrici clericor ad iudicium trahant secularem = (ust. Trąby ubi supra.) de rebus ablatis clericorum decedencium sive bonorum = ustawa Trąby) de rebus ablatis clericorum vel ecclesiarum = Ut excommunicatus in una ecclesia habeatur in omnibus pro excommunicato = de iudice excommunicato = de nijs qui in sentencia lata diu durant = (ustawa Trąby u. s.) De ludo latronatorum = de occupacione decimarum (ustawa Trąby u. s.) de decima danda in pluralitate heredum (ust. Trąby ubi supra) = Ne beneficia ecclesiastica (o marszałkach)

„ executionem huius Statuti nostris archidiaconis committimus." (ten Statut bez żadnych oddzielnych nagłówków jednym ciągu pisany –

(VI. roku nima.) 1297.

pp. 27 — 33.

Incipiuntur Constitutiones Jacobi Archiepi Gnesnensis et primo de septem Sacram.(ta)

(początek: „ In nomine Domini amen nec non(?) Jesu Christi amen Cum ampliis dicat fundamentum aliud nemo potest ponere „ etc. — (na str. 29. wzmianka o Wincentym sywdal. dawniejszy tak: „ Item cum publici concubinarij excommunicati sint ipso facto per constitutiones ven.is patris d.ni Philippi Sirnani Episcopi quondam in partibus Polonie apostolice sedis legati ac per consequens irregulares quia divinis officijs se immiscent necnon alij quamplures sic communicando per eundem Philippi constitutiones laqueum majorem excommunicationis nutriant, cum eciam per constitutiones ven.is patris Guidonis quondam legati polonie tales sint priuati beneficijs ipso facto etc" — In anniversario magnatum etcetera. Koniec: „ precipimus ut in quacunque ecclesia altaria vel alia loca huiuscemodi sint constructa si pork primam aut secundam admonicionem

constructores

(Jakub Sowinka areyb. Gnezn: umarł r. 1313. więc odnieś" mogemy do r. 1297 ten Statut do. pod N. VIII.)

(tu

(sic tam przed tym niezrozumiałym słowem: czy objaśnienie pisany zdaje się być)

11 constructores eorum ea nec
glexerint ammonere sacer-
dotes ea nostra auctoritate
ammoneant vel a divinis
abstineant donec emendent
ante etc. ~~~ (całyster
statut prócz ostatniego tytu-
łu wyżej wzmiankowanego jednym ręk.
gdzieś pisany — bez daty bardzo
(VII r. mcma.) 1262 ?
pp. 33 — 34.

Sequitur Statutum Episcopi
et aliorum Episcoporum —
(początek: „hec sunt Constitu-
tiones dñi Stanisłai Epi
et omnium Episcoporum in
Camon nista Swandram
flumen ultra Kalisz in colloquio principum polonie.
Cum prelati Ecclesie spe debeant
quasi cherubini in templo dei —
etc. „ — (pisany jednym ręk.
gdzieś — prócz powyższej wzmiankowanej
innych dat bliższych niema) —

(ob. Statut pod N. IV.)

(VIII. r. 1297.)

p. 35.

Incipiuntur constitucionis Jacobi archiepi. gneznensis de anno gracie "venerabi in Chro patri domino Jacobo Episcopo wratislaw. fri in Chro karissimo ac honorabilibus viris dom.s preposito decano totique Capitulo wratis: Jacobus miseracione divina Sce gneznensis ecclie archiepus salutem et fraternam karitatem Constitucionem novam nuper in Sinodo preterita per nos de conniuencia et approbacione patrum nostrorum dominor. Wratisl. Posnan. lubucen. et plocens. Episcoporum necnon nunciorum iprorum etc — " Koniec: „Datum etc Edita est hec Constitucio anno (1297.) Dni Millesimo CCo XCo. Vijo. — "

(IX. rotku niema) 1233.?

p. 35 – 37.

Sequitur Constitucio Alexandri de captivitate clericorum.

(początek: " Crescente cottidie malicia personarum et in deteriora seculo declinante cogumur experientiis casibus futuris periculis obviare Sancciones igitur constituimus Sinodali ut si unquam aliquis princeps archiepiscopum vel Episcopum cepit capiuve — etc — " koniec: " Item statuimus ut omnes ecclesiarum Rectores

— res

-res seu plebani vel quicunque
alii sint prelati per universam
Diocesum polonice gentis con-
stituta pro honore suarum Ec-
clesiarum et laude divina cum
habeant statas per licenciam
episcoporum statutas non po-
nat theutunice gentis ad regen-
dum ipsas nisi niri fuerint
polonica lingwa ad auctores
exponendos pueris et latinum
polonice informati. ∞ 11. po-
tym następuje konic ogólny po-
przedzających statutów w trzech
liniach ~~[illegible]~~ dodatkiem tak: / p.
37) Ex- pliciunt Constitu
ciones domini nicolai
Bohemi sub anno domi- (1319.)
ni millesimo trecentesimo
decimo nono XVI Kal. Febru-
arii procurat: domini Ste-
phani canonici Wratislav:
hec sunt Constituciones
edite per Dominum Jaco-
bum et Fulconem archi-
episcopos. / de captivita te
omnium clericorum et re-
rum ipsorum /. / Tu nastę-
puje artykuł odtąd: „ de hijs
autem qui pontifices, prelatos
aliosve Canonicos ceteroque
clericos capiunt vlnerant
vel occidunt venerab^m Fulco-
nis et Jacobi Archiepiscopos
Gnesnens: remedium accedit-
ur sub hijs modo verbis „ etc
Konczy się: „ hijs eciam de

mini guidonis Cardinalis legati
nimis Constitucio suffragatur
que in principio huius libri
est conscripta &c. — (z po-
przednich wypisów widzieć można
wielki nieporządek w podaniu tych
Statutów.)

(X. v. niema.) $\frac{1266}{1275}$ (?)

pp. 37 — 45.

Incipiunt constitucciones domi-
ni guidonis miseracione divina
tituli sancti Laurencij in lucina
presbiteri Cardinalis que aposto-
lice sedis legati in provincia
polonie ad perpetuam memor-

(początek: „frater guido miseracione divina etc — postquam deus
formavit hominem ad ymaginem
et similitudinem suam etc —"
Dalej p. 42: ne clerici clericos
vel laici clericos ad iudicium e-
vocent seculare — Ne sub spei
hospitalis conrumantur bona
clericorum — de Iudeis Ytem
omnibus Cristianis — Koncząc
to ustawy: „ et mulier cristia-
na quetam dampnatum coitum
elegerit pro ciuitate furtigata
de ipsa ciuitate sine spe redeu-
ndi penitus compellatur „ —
(zrobić tu uwagę trzeba że znane-
mi odniesieniami za powyższe Sta-
tuta mer Frohes r. 1920 wie-
lone —)

(O. Dyplomata Tymieniec
mnie o guidonis - czyli
Idziż słowo to polskie było
swój. mniejsza by wiedzy
1266 a 1275 x; i tak tu czas
tych Statutów oznaczeć nale-
ży. obacze o tych Idziż
Priol. Warsz. za 1947. Tom
III. T. IV. str 303 - 311 itd —
p. 21. o
przywileju Idziż
(czy nie cudzo

x zabór-
czy ustawy
wydali
sami bez
wcześniej
ich
znanej
ale
p. 21. o
przywileju Idziż
(czy nie cudzo

(XI. a. 1379.)

pp. 45 — 95.

Hic incipiunt Constitutiones edite per venerabilem virum Dominum phlippum dei gracia firmanien. Epiſcopum aplice sedis legatum.

(postea:) „Iste sunt constitutiones edite et promulgate per ven.m patrem d. philippum dei gracia firmanien. Epm in Vngaria polonia dalmacia Croacia Rassia Seruia Lodomia (ric) Gallicia ac Cumania aplice sedis legati de consilio et consensu archiepor. Epiſcopor. Rectorum atque abbatum preposit. archidiaconor. iprorum ministrorum Custodum gardianorum Canonicor. plebanor. Rectorum et aliarum personarum et clericorum necnon et capellanorum tam Kathedralium quam aliarum Ecclesiarum Scolarium et regularium Cistersens. Scti Benedicti premonstraten Scti Augustini predicatorum minorum ac aliorum ordinum congregatorum in concilio celebrato in castro Budensi Strigonien dioceseris per eundem Dominum legatum ad honorem et gloriam sancte et individue trinitatis ad reverenciam et honorem Sancte romanorum Ecclesie et beatissimi et sanctissimi patris

domini

domini Nicolai pape tercii et
successorum eius ad revelacionem
fulcimentum ac defencionem
fidei Katholice et ecclesiastice
libertatis necnon reformacionem
vite morum et actuum cleri et
populi legacionis predicte sub (sic)
anno domini M°. CCC°. lXXIX.
Indiccione VIJ die XIIIJ in fraute
septembre in qua videlicet die
terminatum fuit concilium re-
manditum pontificatus prefati
ssimi patris domini pape
tercij anno secundo. ||

(1379.)
(u Helda p. 364. roh
podany 1279.?)

(nastepuje
podaje tu tytuły nehvat.)

De vita et honestate clericorum etc
= De habitu prelatorum = Item
de eodem prelatis = De prohibi-
cione ornatus = De prohibicione
tabernc in domo clericorum = De
qualitate religiosorum in episcopos
assumptorum = Ne prelati vel
clerici redicionibus se immiscant =
Sequitur de clericis = Ne aliquis
sentencian sanguinis dicter =
Ne archidiaconi et alij prelati
vicarias suas (committant laicis uxo-
ratis) = Ne sacerdotes gladios
vel cultellos portent = De cohabita-
cione clericorum et mulierum = De
reverencia ave maria et (ne) clerici
discalceati chorum non intrent =
Ne immoderati dissensus fiant =
Ne beneficia recipiant de manu lai-
corum = De residencia plebanorum
circa ecclesias = De conspiracio-
nibus et iuracionibus = De si-
nodo celebranda = Sequitur quali-

— ter

(W. opisowanych dekretów
ciny podczas Arty-
kułów tych)

ter debeant prelati ad sinodum intrare = de promotis ante concilium lugdun. et prius = de crismate oleo et eukaristia. = de intrusis ad ecclesiastica beneficia per seculares potestates. = ne persone ecclesiastice fidem habeant coram iudicio seculari = Hic ponit votale(?) circa elemosinas sentencias(?) ecclesie = Vt ne aliquis recipiatur ad predicandum . . = Vt nullus prelatus aut ecclesie rector fidem habeat pro alio = Vt ecclesiarum rectores nichil dare et concedere possint = Vt nullus clericus extra provinciam peregrinetur = Vt nemo incognitus ad ministrandum admittatur et secularis ordinetur = Vt parochiales visitent parochiam pro divino officio = qualiter procuratores racionem faciant = Vt ecclesiarum rectores mutuum det = Ne prelati vel episcopi sine consensu superiorum alienare presumant = de novis exaccionibus = de archidiaconis = de causis matrimonialibus = ne prelati inhibeant subditis qui(?) statum suum deponunt = Ne superlectilia in ecclesijs reponantur in concilio prohibetur = ne civiles causas in ecclesijs vel cimiterijs agitare presumant = de quadam consuetudine ungarie etc = de mercatoribus publicis = ne prelati laici extendant manus ad bona prelatorum = de iure patronatus prelatorum et cetera = de

Iure

M 0 106. lugdun.

(art. 52 p. 65. W) De Jure patronatus. = Ne ecclesie aliquando violenter = De iudicibus ordinarijs = Aggravacio (tic) = De exceptionibus Judicum secularium. = De revocacione a malo = De causis ecclesie ad forum pertinentibus = De equalitate vestium monachorum = Vt monachi sine cappis claustrum non exeant = Vt monachi abstineant a carnibus etc = Vt monachi et canonici regulares extra septa monasterij sui non debeant evagari = Vt monachi non celebrent donec redeant ad monasteria propria = Vt monachi regulares cuiuscunque conditionis in parochijs non resideant. = De aggravacione sentencie = De destruccione agrorum et vinearum = De reverencia in honorem ecclesiasticarum personar. = De sepultura (Excommunicacio) = De confessione clericorum et sortilegijs et incendarijs et simoniaū et etiam furtive ordines recipientibus = Vt nullus debeat absolvere excommunicatum = De violatoribus ecclesiarum et cimiteriorum = De testamentis (cum ad Episcopū etc) = De elemosinis et ultimis voluntatibus ad curiam romanam spectantibus = De confirmacione = De penitencia = Vt clerici confiteantur antequam ordines recipiant = De prudencia confessorum = De confessione homicidarum et aliorum huiusmodi = Vt medicina spiritualis precedat corporalem = De confessione in articulo mortis = De sacramento altaris.

W (art. 69. p. 76. w monumentach, do słów: „aut ipsas" ecclesias etc.)

= Ut sacerdotes abstineant a spuendo post sūpcionem corp. xti =
de sanguine Chr. clapso super corporale etc = Ne pueris hostie consecrate dentur = Qualiter calix conservetur in panno etc =
Vt sacerdos bis non celebret = Vt infracto altari non celebret sacerdos = Vt corporalia et alie vestes altaris abluantur in tempore =
de linteaminibus altaris ecclesiarum = ad visitandum moneant semper sacerdotes = de ecclesiasticis sacramentis obseruandis =
de corpore Christi = De infirmis constitutis in periculo.
= de matrimoniis occultis =
ne coniungatur ad ordinem recipiatur = De nupcialibus donis et quod presbiteri pro collacione sacramentorum nichil exigant =
De signo iudeorum in peccatore(?)
= Ne iudei tributa recipiant =
de sacerdotibus scismaticis =
de omni populo cristiano =
de malicia hominum = (Quid) ad episcopos pertinet. = (early tem ortalui artykul tak: „ad hoc pereigimus et mandamus quod singuli Episcopi legacionis nostre predicte semel saltem in anno in Episcopalibus Sinodis suis Capitula vero Kathedralium Ecclesiar. in generali capitulo propter hoc faciendo quater in anno vel tribus mensibus semel constitucionem predictas solempniter legi faciant et diligenter exponi etc. Conclusio amorum. Edite et publicate (p. 95.)

et

„et aprobate finiunt supradicte constitucionem per nos legatum prefatum supradicto approbante concilio anno Judicionis nonum(?) et loco superius annotato. presentibus magistro fidancia plebano sancti quinti piscinen. (? może parisiensis) dioceris fratre Johanne monacho dicto Lambardo monacho Nicolao dicto de gwarthine et Oclobo de fermia notario, et fratre geraldo de placencia converso(?) monacho de Drondolo ordinis Cisterciensis. In cuius rei testimonium munimine fecimus roborari, ac eciam infrascriptos notarios publicos ei subscripsi et ipsaque eorum sigillis authenticis consignari." —

(Staroszytny tu i ciekawy zwiedzimiał Statut ma wszystkich artykułów wielkich 10 wyjść tej jednak wszechtowyjść po dwa i więcej zawartych co zporównania i odczytania z ogłoszonemi drukiem Statutu wnioskować można.

(Hubego Bibl. warsz. Vellet. rękopism)

Incipiunt

(XII. ~~p~~r. 1283.)
pp. 95 — 99.

Incipiunt Constitutiones Martini pape —

(początek: „ Martinus Epūs servus servorum dei Dilectis filijs religiosis cuiuscunque ordinis per universam mundum constitutis salutem et apticam benedictionem. Grave et Dampnora querela nostris assidue auribus etc —„
Koniec: „ nullis contra hec indulgencijs vel privilegijs apostolicis valituris. Datum Rome Anno Domini Millesimo CC^o^ LXXXiij. (1283.) pontificatus nostri anno secundo. &
(poczem: de potestate absolucionis litteris. (ktory artykuł daje się należeć do powyższego statutu.)

(XIII. r. 1296.)
pp. 99 — 103.

Incipiunt constitutiones Bonifacij pape octavi. —

(unikat. 1294.)

(początek: „ Bonifacius Episcopus servus servorum dei. ad perpetuam memoriam rei. Clericis laicor infestos opido tradidit antiquitus — etc „ — Koniec: „ — hec constitutio est publicata rome in publico Consistorio anno Domini millesimo (1296) CCo XC. VJ. — „ (Następnie następują statuta artykuły których tytuły tak: Ne aliqui eligant sepulturam apud ecclesias alienas prohibetur constitucione presenti — De sentencia excommunicationis etcetera.

(XIV. (r. 1310/1317.)(?)
pp. 103 — 104.

Iste sunt constitutiones clementis pape. —

(początek: „ Clemens Episcopus servus servorum dei. ad perpetuam Dei memoriam. ex frequenti prelatorum querela accepimus etc — „ Konczysię: „ Si quis hec acceptare presumpserit indignacionem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius incurrerit. Datum Avignonie 12o Kalend. aprilis pontificatus nostri anno quinto. — „

(niemożna być pewnym którego Klemensa papieża V czy VI pierwszy obrany w Awinionie r. 1305 umarł r. 1314 — drugi obrany 1342 umarł r. 1352. obaj francuzi.)

(XV. v. 1263(?)
pp. 104 – 124.

(najprawdopodobniej Urbana IV. który wybrany w Viterbie papieżem r. 1261. umarł w pierwszy r. 1264 – dominemania nasze czy niemy stąd że on pierwszy ustanowił uroczystość Bożego ciała – o czem jest w tej Konstytucyi bowiem artykuł. →

Hec sunt Constitucionet Urbani Pape. –

/początek: „Urbanus Episcopus servus servorum dei. venerabili fratri Episcopo Warmicensi(?) aplice sedis legato salutem et aplicam benedictionem. Sinceritatis tue puja deridevia-de" – wtęp tu kończy: „datum bigiduni(?) octavo Kalendas decembris pontificatus nostri anno quinto –" Dalej artykuły tej konstytucyi której tytuły: de pena clericorum qui in domibus suis vel alibi publice suas detinent concubinas. = de pena sodomitarum Capitulum capitulum. (porzon. Statuta Trąby. = De proventibus assignandis pro communibus promovendis negociis. = de prebendis equalibus faciendis = de residencia facienda in Ecclesijs etcet: = De distribucionibus rebus residentibus faciendis = de pena illorum qui non promoventur ad sacros ordines = quibus debeant enim committere vices suas in confessionibus audiendis et prim. iniungend. = de constituendo officiali in qualibet ecclesia Kathedrali = de censura ecclesiastica exercenda a prelatis =

de

De falsis testibus puniendis = de consuetudine reprobanda = de pena illorum qui recipiunt a laicis beneficia = Vt illi quibus decime debentur recipiant eas infra octo dies post messes etcet. = Contra milites qui impediunt decimarum vendiciones. = Vt milites coloni decimam non remittant = de corpore cristi a fidelibus processionaliter subsequendo et de indulgencia subsequencium. = De benedicione ab episcopis nicena et prandio faciunda et de grajis post mandium exhibendis = de promocione clericorum ad sacros ordines = Vt episcopi visitent Kathedrales ecclesias etc = de visitacione Gneznensis Archiepiscopi per provincias suas singulis annis = de parochiano alterius inviolabiliter non compulendo = de tribus bannis ante matrimonium in Ecclesia publice faciendis = de raptu virginum = de sentencia lata contra incendiarios ecclesiarum = de sacris fontibus corpore cristi crismate = Contra archidiaconos non visitantes. = de denario sancti petri colligendo etcet = de municione cimiteriorum = de symbolo et oracione dominicali = (Ohne sig. ein artykul: „Datum apud urbem Viterbium Vercio nonas Junij pontificatus nostri anno secundo.“)

(1263)

(XVI. r. 1406.)

pp. 125 — 126

Constitucionis Domini Nicolai archiepiscopi Gneznensis

(początek: „In nomine Domini amen. Sub anno a nativitate eiusdem Millesimo CCCC° VI. Indiccione XIIII. pontificatus sanctissimi in Christo patris et Dni nostri Dñi Innocencij pape septimi anno secundo die Jovis XX mensis maij etc —" (1406)

1359.

(XVII r. 1404.)

pp. 127 — 129.

(bez tytułu.) „In nomine Domini amen. Sub anno a nativitate eiusdem Millesimo quadringentesimo quarto Indiccione duodecima pontificatus sanctissimi in Christo patris et Dni nostri Domini Bonifacij diuina providencia pape noni anno quintodecimo die vero mercurij quintadecima mensis Octobris hora terciarum vel quasi etc —" (1404.)

(to jest transumpt oryginalnych aktów autentycznych przywileju Ziemowita Księcia mazowieckiego dla + Krojdenowicza

arasem umowa z Jarosławcem z Bogorij arcybiskupem Gnieznieńskim
z miejsc do tego senatora należący
wdzięczyj gniew - rożnych o-
powat i dochodów itd — który przywi-
lej tak się kończy: „ actum et datum
in Sq wyrnewicius XVj Kalendz
Junij seu XVij die mensis maij (1359)
anno domini millesimo CCC^mo
quinquagesimo nono presentibus
strenuis et nobilibus viris dominis
nostris militibus fidelibus et Ba-
ronibus dadzybagone plocensi,
Johanne lancicensi palatinis Nicolao
Czirisens. mroczkone de Racramsk
nemerza Sochaczevien. Castellanis
nicolao Judice Rawens: et Socha-
czevien - Nicolao vexillifero lanci-
cien. Nicolao subcamerario Gostri-
nen. Johanne subvenatore Raven.
et aliis quam pluribus fide dignis
Scriptum per manus Anthonij
notarij. " — (Et ego Benedictus
mathie de modla clericus gnesnen.
Diocesis etc —)

M — pismo odmienne od wszystkich po-
przednich Statutów ale współczesne
przywilej ten cały dla nazwiska
itd bardzo jest ważny

(str. 130. 131. białe.)

str. 132. (lekarskie recepty) pocze-
nie na słabości różne pismem od-
miennem ale prawie współczesnem
w kościele — wyraźnie kilka polskich.)

(XVIII. r. 1357/1403)
pp. 133–139.

(Bez tytułu) począwszy: „In nomine dñi amen, Sub anno a Natiuitatis eiusdem Millesimo quadringentesimo tercio Indiccione undecima pontificatus Sanctissimi in Chro patris et dñi nostri dñi Bonifacij diuina prouidencia pape noni anno quartodecimo die vero Sabbati decimanona mensis maij horarū terciarū vel quasi in scala superiori Curie venerabilis viri Domini Nicolai Strzescouis Thezaurarij Cracouien et officialis etc etc „

(Następuje odpis autentyczny przywileju Kazimierza króla polskiego tyczący się praw metropolitalnego Kościoła arcybiskupstwa gnieznieńskiego — etc. Kończy się tak: „ actum Cracouie in octaua Cinerum anno Dñi Millesimo trecentesimo quinquagesimo septimo presentibus hijs testibus Dominis Johanne Castello Cracou. Mathia poznanien. Imbramo Crac. et Johanne Lancicien. palatinis predictis poznanien. Dobertao Wislicien. Sawissa Sandomir. et Johanne Woynicen. ac Chebda Syradien. Castellanis petro tribuno et Andrea rubiamensario Cracouiensibus ac Dobertao Judice Kalisien. necnon Johanne cracou. Ottone polonie (sic) Floriamus (sic) lanicie et hermano Cuyauie Camellariis terrarum (1357.)

Regni

Regni nostri ac aliis pluribus fide dignis. Datum per manus eiusdem Johannis Canallarij. Scriptum per manus gregorij notarij aule nostre — " —
(pismo jak Statuta. przywilej ten —

(XIX. r. 1409.)

pp. 140 : 141. —

(Bertytuła). (Początek:
" Nicolaus dei et apostolice sedis gracia S. gnesnensis Ecclesie Archiepus venerabs honorabilibus et discretis viris dnis abbatibus etc —

(Koniec:
" Datum in Castro nostro Uowicz ultima die mensis Junij anno Domini millesimo quadringentesimo nono. — "
(1409)
(Jest to ważny bardzo dokument czysty względnie o poprzednich Statutach tymodalnych — pismo późniejsze ale współczesne tak że czasy ten kodex można do pierwszej połowy XV stulecia odnieść" — Koniec na karcie pergaminowej w której zapewne pierwotnie był oprawny do pisania —)

Spis

Spis tych Statutów itd (według porządku lat.)

Nr. porząd.	Nr Statutu wkod:	Nazwisko nadawcy	Rok	Stronice w Kodexie.
1.	III. *)	Pelki arcyb. Gniez°	1233.?	21 – 23.
2.	V.	tegoż	1233.	23 – 27.
3.	IX.	tegoż	1233.? *)	35 – 37.
4.	IV.	Janusza arc. Gniez.	1262.	22. – 27.
5.	VII.	tegoż *)	1262.	33 – 34.
6.	XV.	Urbana IV papieża	1263.	104 – 124.
7.	X.	Idziego Kardynała	1275(?) **	37 – 45.
8.	XII.	Marcina papie:	1283.	95 – 99.
9.	XIII.	Bonifacego VIII pap.	1296.	99 – 103.
10.	VI.	Jakuba arcyb. Gniez°	1297.? +	27 – 33.
11.	VIII.	tegoż	1297.	35.
12.	XIV.	Klemensa pap:	1310.?	103. 104.
13.	IX.	Mikołaja Brcha (rie)	1317.	
14.	II.		1319.	37.
15.	I. *)	Jarosława arcyb. Gniez°	1326.+	8 – 20.
16.	XVIII. *)	Jarosława tegoż	1357.+	1 – 8.
17.	XVII.	tegoż	1357.	133 – 139.
18.	XI.	Zbigniewa tegoż arcyb.	1359.	127 – 129.
19.	XVI.	Filipa legata pap. **	1379. xxx	45 – 95.
20.	XIX.	Mikołaja arcyb. Gniez°	1406.	125 – 126.
		tegoż	1409.	140 – 141.

*) Z tym znakiem liczby należy porównać z wyd. now. Helcla. i wydaniem w Bibl. Warsz:

*) porównać z N. IV. wyd. p. Helcla. p. 358. N. VI. p. 363.

**) porow. niżej N. XVIII. p. 415. –

*) może być r. 1257 jak porównaj z wyd. Statutem p. Helcla III. p. 357. –

**) Ob. Helcla N. V. r. 1267.

***) Hel. c. VII. p. 364 i dodat. p. 417.

+ u Helcla. p. 382 N. VIII. rok. 1285. – i IX. p. 387 tegoż. –

+ porów. niżej N. XII. p. 397.

+ N. XIII. XIV. XV. pp. 405 – 412 ibid.

w Katalogu sprzedaży (II. c. 8.) (Tytuł na oprawie)
Stanisławskiego od Kłoże-
go Bawor. nabyte tak:
Statuta synodalne arcybiskupa
Mikołaja Trąby – rękopis fol°
na papierze pismo w. XV.
już drukowany kilkokrotnie. –

Synodus
provincie Gneznensis
de Anno 1420.

(ob. także Stat. Synodal. Gnes. Plocensis – znajdują się od Dziub. n. 4°)

(Codex MS. papierowy w 4to. XV. folio. składa się z kart 1 — 27.)

Tytuł powyższy wycisnięty na etykiecie u grzbietu oprawy nowej współ pergaminu – lektury powlecznej grubym papierem popielatego koloru – pismo jednej ręki, gotyckie w dwie kolumny † – głoski wielkie początkowe gotyckie czerwonobrudnej niektóre przestawkowe czerwonomi według ozdobnego wyczaju kreskami znaczone – Regestr przykrótce tuż sama ręką sporządzony który podany okaże dostatecznie co kodex zawiera i jak do użytku powszechnego został ułożony. Niema żadnej wątpliwości iż jest współczesny i bardzo pięknie zachowany. Signatura wspomnionego Spisu Konstytucyi prowincyonal: wypisa karty nieznaczone i kolumny lit. a i b itd. te opuszczamy a tylko ty do kart nowo liczbionych odnosimy. —

† atrament rudy – papier popielaty, inny mysli pisarza aż niżej –

* tudzież zdaru Dziewanowo pod liczbą nowego Inwentarza 820 (XX.) (Statuta Synodalne Mikołaja Trąby opisałem pod l. XX. MSS. in 4to w nowym Inwent. p. Bielowskiego N. 621. porównaj i ob. tamże.) *
Tu tylko na wskazanie szczegółowego nakazał przestaję. —

(f. 27.)

(Registrum Statutorum
provinciálium.)

1.) De prohemio. (f. 1. ber ty-
tułu poczynają się trzema ar-
tykułami — o kapłanach — o
odprawianiu mszy — i o wilelejie
i Durie)

2) de bullis (f° eod. kędzie niema
tytułu ale tu cały Debret sobo-
ru Konstancieńskiego wpisany
którego początek: „In nomine Domi-
ni amen (Domini amen marane
cruxowe dalej) Sancte et indivi-
due trinitatis patris et filii et
spiritus Sancti amen. Cum in
nonnullis partibus quidam teme-
rarie asserere presumant ete-
kinie: „Datum Constancie die sex-
ta mensis Julij anno domini
M° CCCC° quindecimo." —

3) de constitucionibus (f° 1/2.)
4) De consuetudine seguitur (ibid.)
5) de electione (ibid. w końcowym
spisie opuszcz.)
6) de supplenda negligencia pre-
latorum (f. 4/2.)
7) de renunciacione. (f. 5'.)
8) de tempore ordinandorum (ibid.)
9) de filijs presbiterorum. (ibid.)
10) de clericis peregrinis. (ibid.)
11) de officio archidiaconi (f. 5/2.)
12) de officio vicarij. (ibid.)
13) de officio ordinarij. (ibd.)
14) de majoritate et obediencia
(f° 6.)

15) de procuratoribus (f. 6/2.)
16) Q. metus causa (f. eod.)
17) de alienacione mutandi iudicijs (f. eod.) —

Secundus liber (f. 6/2)

18) de Iudicijs. (f. eod.)
19) de foro competenti. (f. 7.)
20) de requisicione fructuum requitur. (f. 7/2.)
21) de iureiurando requitur. (f. eod.)
22) de fide instrumentorum. (f. 8/2.)

Tercius liber. (f. 8/2.)

23) de vita et honestate clericorum (f. eod.)
24) de cohabitacione clericorum cum mulieribus. (f. 9/2.)
25) requitur de clericis non residentibus. (f. eod.)
26) de institucionibus requitur. (f. 10.)
27) de sede vacante — (f. eod.)
28) de rebus ecclesie non alienandis. (f. 10.)
29) de empcione et vendicione requitur. (f. 10/2.)
30) de pignoribus. (f. 11.)
31) de testamentis et ultimis voluntatibus. (f. adem.)
32) de anno grauj. (f. 11/2.)
33) de sepulturis (f. eod.) hytur tm opus rerum o texcie.)
34) de parrochijs. (f. 12.) —
35) de decimis. (f. eod.) —
36) de statu monachorum et canonicorum regularium. (f. 13.) —

37)

37.) de capellis monachorum (f. 11½.)
38.) de iure patronatus. (f. eod.)
39) de conservacione ecclesie vel altaris. (f. eod.)
40) de celebracione missar. (f. eod.)
41.) de baptismo. (f. 15½.)
42.) de custodia eukaristie (f. eod.)
43) de observacione festivitatum. (f. 16.)
44.) de ecclesiis edificandis (f. eod.)
45) de immunitate ecclesiarum (f. 16½.)
46) de clericis vel monachis (de vitriebus de contribucionibus) ta tytuły dodane wreszcie — ne se immisceant negocijs secularibus. — (f. 18½.)
47.) de sponsalibus. Quartus liber (sic) - (f. 18½.)
48) de cognacione spirituali (f. 19.)
49) de consanguinitate et affinitate etc — (f. eod.)
50) de simonia. Liber Quintus (f. 19.)
51) Ne prelati suas vices sub annuo censu exponant. (f. 20.)
52.) de iudeis. (f. eod.)
53) de hereticis. (f. 20½)
54.) Remedia contra hereticos (f. eod.) w Rejestrze tych remedjów 8 wskazanych owdzie.)

55)

55.) de cruciatis. (f. 21.)
56.) de apostatis (ris). (f. 21½.)
57.) de raptoribus. (f. eod.)
58) de usuris. (f. 22.)
59) de sortilegiis. (f. 23½.)
60) de clerico excommunicato ministrante. (f. 23½.)
61) de privilegiis et privilegiorum exercitibus. (f. eod.)
62) de iniurijs et clericorum persecutoribus. (f. eod.)
63.) De penis. (f. 24.)
64) de penitentijs et remissionibus (f. 24½)
65) de sentencia excommunicationis (f. 26.)
66.) de verborum significacione (f. 27.)
67) de regulis Juris. (f. eod.)

(pisarz przy końcu spisu wspomina de anno gracie bulla extravagans pro decedentibus beneficiatis – ale jej niepotrzeb*) gdyż zaraz po artykule tym ostatnim kończy się Konstytucya tak:

" acta sunt hec in choro Ecclesie Collegiate in Calisch Gnezmensis Dioces. anno a nativitate domini Millesimo Quadringentesimo vicesimo. (1420.) Indictione tricesima pontif. sanctissimi in Chr. patris et domini nostri domini Martini suprema providencia pape Quinti anno tercio die mercurij vicesima quinta mensis Septembris hora tercia arum vel quasi presentibus

*) zdaje się jednak być wspomniana na k. 11½ pod tym napisem: jako przez Jakuba Arcyb. Gnieźn. wydana. (ob. niżej nr. porządkowy tytuł Statutów. 32. wyżej.)

" merentibus Reverd in Chro. patri-
bus dñis alberto Cracovien.
Iacobo plocen. et andrea po-
znanien. Epis, necnon venera-
bilibus viris dñis Clemente ab-
bate monasterij de Mogilna
ordinis S. Benedicti, Stephano
palecz Basilien si, Nicolao pej-
ser Sandomirien. Sacre Theolo-
gie professoribus, Nicolao de Kikl
gnezn en, archidiac. Stanislao de
Skarbimiria Cracovien. petro
wolwram scolastico Wladislao
de opporow decretorum doctoribus
gnez. ecclesiarum Canonicis, mul-
tisque alijs prelatis tam religio-
sis quam secularibus tuno in
Sancta provinciali synodo in
spiritu sancto legitime congre-
gatorum. (pocrem jak się
wspomniało zaraz Registrum Sta-
tutorum provinciabium.)

(II 2.9.)

(podług katalogu p. Kaz. Stramyńskiego do sprzedaży hr. Bawor[a] podane to tak: Rękopis statutu magdeburskiego w języku staroniemieckim fol. na papierze – pismo w. 15[go] = bardzo. brak początku. (co myślnie jakoś ubój poświadcza.)

A Batowski

(bez tytułu.)

Jura Civilia Meijdeburgensis Civitatis.

(kodex MS. spisany w końcu lat XV wieku papierowy. | Kartnowolicb: 1–89.) | in fol. num.

Tytuł dany na k. 4. na której początek. Rękopis starannie wykonany cały prawie jednej ręki pismem dużem i wyraźnem w kroceniach. Inicjały pyszne, tytuliki zdobiące bądź czerwono ozdobnie bądź czerwono zwierzchnem, bądź całkiem niebieskiego gotkie. wszystko we dwie kolumny liniami od pióra obwiedzionemi – marginesy szerokie. Oprawa pierwotna w deski dębowe skórką brunatną pobielaną dość dobrym stanie – papier mocny ale brzegami nieco zbutwiały. Rękopis przez szczęście zachowany ma tę wartość, iż zalecy nie zaprzeczenie do najdawniejszych prawa magdeburskiego zbiorów a nadto może do pierwotnych przekładów z niemieckiego na staroniemieckie jak w 2[ej] części prawie miejscami porównanie które przez Konrada Sandomirrana uskuteczniono. –

(f. 1 – 4) początek: „hic capitulantur Jura civilia
„ Meydeburgensis civitatis et primo ponit
„ magister prologum
„ dicens – etc „ – potem spis rozdziałow
czerwonow i czarno atyk
według pisarza – CLXXij –
gdy zaś w tekście każdy
rozdział tytułem osobnym
odznaczony nalicrysem ta-
kuż artykułów po kilka
na jeden rozdział (salvo
errore) 559. –

(f. 4 – 64.) po rejestrze zaraz Tytuł:
„ Incipiunt (sic)
Jura civilia Meydeburgensis Civitatis "
początek prologu: „ Deus
„ judex justus qui cum
„ acceperit tempus iu-
„ stitiae judicabit ter-
„ ras meos removet re-
„ nentes – Quatenus
„ ad mandatum dilecti
„ Domini mei Thomewra-
„ lislaviensis Episcopi
„ Jus theutonicum com-
„ petenter transferatur
„ in alterum quo clarius
„ eluceant justos in iu-
„ re Jure suo protegat
„ et iniustos debita pe-
„ na puniens quod ru-
„ um unicuique tribuat
„ et conservet – etc „

Na

(na kolum. a f. 64.) w 8 liniach
czerwono i niebiesko na przemian
pisanych Konice: „ Et sic
„ est finis istius com-
„ positionis / laus tibi
„ sit christe qui ti-
„ bentter accepit / scri-
„ ptum est per manus
„ Nicolai de Smogo-
„ rzewo magistri / Sub
„ anno dni milesimo /
(1421.) „ C°C°C°C°. XX1. sexta
„ die / mensis aprilis
„ In die / Sancto (sic)
„ gregorii Pape etc. „

(f. 64—89.) początek:
„ Hic incipit Ius mu-
„ nicipale per Cumra-
„ dum civem Sando-
„ mirianum× de Thew-
„ tunico translatum
„ in latinum. Sequitur
„ prologus. In nomine
„ patris. prima dicit
„ de summa trinitate
„ et fide et hoc opus
„ locatum est supra fir-
„ mamentum et funda-
„ ri de que dicit Apo-
„ stolus fundat aliud ne-
„ mo ponere potest —
— etc —

Czyli to prawa miejskiego magde-
burg.

(Litera H bardzo ozdo-
bnie zrobiona — wo-
gółności nalezy kodex
do rzadszych — wiec i
tak nimile i filigranu
papieru godzi się podać.
× Sandomianum (sic))

burskiego (jak w 1m rozdziale wspomniano) przez Ottona Cesarza rzeczego w Magdeburgu danego szczerze tem pismem i temi farbami jak prawo civibus pisana rejestru rozdziałów niema – ani kiedy przy nim. – Na kolumn. b. karty 89. po drugiej ostatniego rozdziału (który zapewne error 112.) zgłosiła pisarza Mikołaja z Drugoszewa w kwadracie głowa Chrystusa piórem czarno-niebiesko-czerwono a obok w trójwinnej niebiesko i czerwono głowa następujące:

" Non deportabis usque
" Co[n]marcis dabis
" Et si dabis etc. (nic)

(tu rolim tabuze zapewne 1121.)

(f° 89.) na pierwszej kolumnie poźniejszy zgłos (może z końca XV wieku) notata pisemi artykułów prawa polskiego
1. de koniciną) 2) de kendzitate)
3.) de furtu vulgariter kaszeba.)
4) actor nominat penetum –
5) Item de furticinio – ex jure Chelmen:)

(Karta zgłos. zapewne z papieru białego w wielu kartach, wydarta i na tem cały się kończy.)

Należy porównać rozdziały tak tej jak poprzedniej części z ogłoszonemi drukiem aby różnice wykazać do czego ten dokładniejszy rozdziałów potrzebny.

AWz.

(w katal. p Stroynym pisanym. Tytuł: Jus Culmense ex novissima Statuum Terrarum prussiæ revisione emendatum. Fol. na papie. złw. 18ᵉ)
(ob. nastp. Rkp. E. 11.)

(II. E. 10.)

Jus Culmense
Ex novissima Statuum
Terrarum Prussiæ
revisione emendatum
et iusto ordine digestum.

(Codex MSS. z poł. 1ej połowy XVIII. papierowy - w fᵒ - str. 1 – 232.)

Tytuł na 1ej stronnicy jak wyżej Rękop. czytelnie odpisany jednym charakterem jak się daje z dawniejszego – papier mocny – oprawa w tekturę skórką brunatną powlecrona. na grzbiecie oprawy wyciśnione słowa: Jus Culmense Latinum. wewnętrz okładki wierszchnej tak: „Hoc ce MSS. olim in archivo Torunensium asservatum et inde temporibus Duc. Varsaviensis ablatum fuisse narravit mihi Dom. Kozłowski, olim auctor meus, dum mihi huncce librum dono obtulit. Varsaviæ 3. augusti 1822. J. V. Baudtkie" na str. 2 czyli odwrocie tytułu dwa wiersz:

„Quæris cur crescunt numerosa volumina legum?
Extratio crescit magnus in orbe dolus.

Jus Culmense etc przez J. W. Baudtkiego w Warszawie r. 1814 in 8ᵛᵒ wydane to samo jest tylko artykuł ca nigdzie nie mówi by z Rękop. tego korzystał – jednakże niektóre Księgi tych pism pojedyncze rozdziały są dodatki gusiadkami przez niego odznaczone których tu niema a które łatwo można w porów naniu dopatrzeć.

Jest

jest jasne atoli obiecuie nigdzie
przez niego ani w rzeczonej księdze
i przyszłej rozprawie autor w po-
rzuconej bow. 1850 wyd. w Warsz. Hi-
storyi prawa polskiego dotknio-
na – to jest r. 1615. z Malborga data-
wana dedykacya prawa Ziemi
Rajcom Gdańskim osobliwej gdy nie-
[illegible] objaśnienia zasięgnąć możemy – następnie wcałości wypisujemy.

(Gdańskie nie wiadomo do ostatecznych pod polską panowaniem Chełmnieńskim – takie rozprawa Rosyka wydana r. 1857. może być obszerniej i dokładniej co do prawa magdeb. rzeczy xięstwa nieruchome gdyż jest bardzo mało wyczerpana.)

Epistola dedicatoria

(p. 3) Epistola dedicatoria.

" Magnificis Generosisque Dominis ac Dominis Burgrabio, pro consulibus Consulibus, universoque Senatui libera Reipublicæ Civitatis Sedanensis et gratæ eorundem posteritati, Dominis observandissimis. "

" Jus Calmense vel potius virum Calmensium medullam a me aliquomodo, per elegantiorem et diversum unumquemque librum continentem characterem descriptum: omni debita reverentia, animique demissione gravissimo Nomini, Magn: et Gener. Dom. Vestrar. offero, dedicoque tanquam aliquod duntaxat gratæ memoriæ et observantiæ perpetuæ monumentum, quod opus a me descriptum et pictura illustratum, fauste in eam opinionem decendo, ita Magn. et Gen. Dom. vestras suscepturas spero, sicut maximi reges et principes, tenuissimorum etiam munuscula suscipere solent non quod offerri debeat, sed quod offerri potest. Magn. et Gener. Dom. Vrae considerabunt. Enimvero quicquid hic prestiti, minus esse fateor, quod tam inclytæ Reipublicæ amplissimi nominis Senatoribus dignum esse posit: cum fauste appareat, et omnibus probe cognitum sit magn: et Gener. dom. Vestras omnia summa et eximia in earundem Rep. adesse et sanctis ornamentis virtutum, opibus, laude militari, excellere, ut non immerito

Orbis

Orbis christianus in eadem Magn.
et Gener. Dom. vestrad. Reputt.
tam praestantissimas virtutes ad-
mirari non desinit: nam si ali-
quod genus studii in eadem quis
requi velit, linguas, philosophi-
am, juris cognitionem, historiam,
militiam, mercimoniorum diverso-
rum genera, omnia hoc resputl.
civitatis Gedanensis ita simul
complexa est, ut in quo magis exul-
tat, vel docti ipsi statuere non fa-
cile possint, ita, ut loco admira-
bilis cujusdam civitatis in Regno
poloniae, non solum a propriis, ve-
rum etiam ab externis homini-
bus semper habita fuerit, atque
nunc habeatur. Quibus tam magnis,
illa adde longe majora. Dei veram
et puram: in qua continentur
reliquae virtutes, religionem, sa-
pientiam, fidem, vigilantiam, in
adeundis periculis, animorum ma-
gnitudinem, in animis hominum
tractandis singularem cum veri-
tate conjunctam prudentiam,
erga autem Resputl. polonam
principemque suum incredibile
studium et amorem facile quivis
cognoscere potest. Jure igitur li-
cet Magn. et Gener. Dom. vestra
gloriari, eas in optima Republi-
ca ita vivere, in qua positi, ni-
hil faciant inviti, quarum for-
tunam, cum qua laudem Germa-
nia Civitate comparare quis vult,

neque

neque enim conferendam esse Gedanens. libertatem cum calamitate Germaniæ præsentis, neque nunc statum cum illo comparandum. In illis enim homines subjecti et servi appellantur, in hoc fideles dilecti, æqualitate iuris ac communione, utilitate cum polonis conjuncti, a quibus in parem iuris et libertatis conditionem semel recepti, nunquam alias, quam fratrum et amicorum loco Magn. et Gen. Dom. Vestro habentur, quod secus Germanis accidit, in quos omnia exempla et cruciatus eduntur, si quo res ab illis non ad nutum, seu voluntatem præsident. facta sit. Utimini igitur Magn. et Gen. Dom. Vestr. dii felices his Divinis bonis, et utimini sancte et reverenter ad Laudem Dei et Reipubl. earundem salutem; contemnentes magno animo invidiam, quo re ipsa quid sit, et qualis, ignorat, existimantes invidiam virtute partam, gloriam esse maximam. Verum ne multis tempora morer, Magn. et Gener. Dom. Vestras enixe oro, ut hoc munus, quod testimonium ac ceu pignus animi grati esse volui benignis mentibus suscipiant, sibique gratum ac acceptum hoc totum factum meum esse patiantur, eaque affectione et clementia,

quæ

qua erga coteros litteratos homines uti solent, me quoque in tenuis facultatibus positum complectantur et audacia mea in hac mea Epistola ad Mag. et Gen. Dom. Vs exarata clementer ignoscant, id omni observantia cultu, et quibus possum rebus, studiis et officiis promeriturum me esse Magn. et Gener. Dominationibus Vestris polliceor, quarum gratiae me totum cum humillimis servitiis meis etiam atque etiam do et devoveo. Datum ex arce Marienburgensi die 1ma mensis Junij, anno Domini Millesimo, sexcentesimo, Decimo quinto. (1615.)

Magnificarum, Spect. et Gen Dom Vestrum
addictissimus et humillimus servus
Paulus Sięęza.

(p. 9 — 20.) Iuris Culmensis emendati. Liber primus.
De Iure Magistratus.
(Kniż. ta rozdaiesz 2 Rozdziałów I — XVI.

p. 21 — 68.) Iuris Culmensis emendati. Liber secundus.
De Judiciis.
(Kniga druga rozdziałów I — LXXV.

(p. 69—114) Juris Culmensis emendati. Liber Tertius. De acquirendo rerum dominio. —
(Kuj. Trzecia złożona z Rozd^w I — LXII.

(p. 115—170) Juris Culmensis emendati. Liber quartus. De contractibus, obligationibus et actionibus. —
(Ks. Czwarta. złożona z Rozd^w I — LXXXIII.

(p. 171—232.) Juris Culmensis emendati. Liber Quintus. De causis poenalibus. —
(Kuj. piąta składa się z Rozd^w I — CI. —

Każdej kuiąi tytuł na osobnej karce po drugiej stronie białej — piórem starannie wielkiemi głoskami kopiowany.

(w katalogu Stan.) II o. 11.) (bez tytułu z początku)

„Jus Culmense emendatum. 4° na papierze pismo wieku XVI. o. bejmuje wrobie zarazem Jus Livonico feudale." —

Juris Prussi: et Livonici.
(1595.)

(Cod. MSS. z końca XVI wieku — papierowy. Kart. 1 — 155. in 4°.)

Tytuł na wierzchniej okładce pergaminowej. pismo dwóch rąk w obrzewaj lex czyste i dość czytelne. — mające karty wprzodku i z końca znacznie powydzierane nie wątpię że i z początku kilku nie dostaje na którym prócz tytułu pisanego, przedmowa czy dedykacya Słomara albo przepisującego być musiała. Zresztą Rękopis zupełny. Tak Księgi jak rozdziały prawa Chełmińskiego zgadzają się co do kolejności zrobu, zmazą różnicą w tytułach Księgi tudzież wstawy bądź opuszczonymi bądź inaczej opuszczonymi z Rękopisem poprzedzającym. wnosząc z podp: J. W. Dawidskiego własnej ręki przy którym r. 1815 — rękopis ten może ten sam o którym w wydaniu Juris Culmensis r. 1814. w rozprawie wstępnej tenże nadmienił że Kodex nabrał do dawnej do archiwum Ziemego M. Warszawy a później do Towarzy. przyj. nauk zbliżył się do niego dostał. Ciekawą tu jest i oprawa pergaminowa z rożnego na okładce wierzchniej tytuł

do tych dwóch Rękopi ob. Dawidski Jus Culm. i Histor. prawa polskie.

wyżej

wyżej dany literami majuskułami odciśnieniu u góre. wrodku pieczęci nie wyraźny wizerunek Chrystusa w owalu wokoło słowa prawie niewyraźne – pod wizerunkiem 1. 5. 9. 5. wszystko wodiste gałęzi między kłosem po rogach i brzegach arabeskowej. Na obsadce zaś spodniej wrodku owal w którym herb Jelita (trzy włócznie) wstarczy – nad koroną między skrzydłami róża – nad owalem po bokach I. S. czyby był ten herb trudno odgadnąć gdy go autorowie nie opisują. Chybaby się obszarł – (z kimaj metryki kor. pod r. 1585. znobilitacyi) pawła szczerbica mieszczanina krakow.° prawnika, autora i sekretarza królewskiego. – na obsadce wewnątrz zwieszchu pod dawniejszego podpisem – notata o korrekturze pruskiej (pismem w. XVIII.) taka:

„Correctura praw ziemiom pruskim powołona a° 1589. fol. 515.
prorogowana – 1590. „ 579.
podana y approbowana – 1598. „ 701.
NB. musi tedy być Exemplarz tego w metrice koronney albo in Actis ziem pruskich." –

-tiam et libertatem hereditariam
dicunt, qua scilicet deficientibus
masculis ad feudum filiae
vocantur et in gradum quintum
usque admittuntur gravibus et
difficilibus impendijs pepererunt
et impetrarunt, quemadmodum
et infra additis veris exemplis
diplomatum et privilegiorum
eorum manifeste demonstratur.

Nihilominus tamen illud ipsum
feudale ius in omnibus reliquis
punctis et articulis simultaneo
et femineo beneficio non refra-
gantibus ratum firmumque per-
mansit et ex praescripto illius
atque regula omnes causae atque
controversiae in eo comprehen-
sunt examinatae atque definito
quarum at mentio ibi facta
non esset si illae in disceptati-
onem venirent subsidio fuit
Ius commune Imperatorum
unde locupletior petita est decla-
ratio. — "

(f. 110 - 121.)

Iuris Livonici feudalis. Liber
primus. (artykuły I — XXXIII.
bez napisów żadnych.)

(f. 121/2 — 133.)

Iuris Livonici. Liber secundus.
(artyk: cyfli Rodz: I — XL.)

Iuris

(f. 131 — 141.)

Juris Livonici. Liber tertius.

(Capit. I — XXVIII.)

postea: finis 3 di
brorum Juris pro-
vincialis Livonici.)

— następuje od f. 141½ — 147. ogólne zakończenie sięgające tak co do monety ewaluacyi jak i potwierdzenia tych praw przez króla Zygm. Augusta który pierwszy dziedzica do Korony wcielił. —

(f. 147 — 152.)

Jus gratiae a Silvestro Archiepiscopo indultum.

(początek: „ Nos Sylvester dei gratia Sedis pontificiae authoritate archiepus S. Eccl. Rigensis ad perpetuam rei memoriam notum facimus et testamur omnibus hanc literas visuris lecturis et audituris. Comparuisse coram nobis nupe numero fideles nobis dilectos Vasallos nostre Diocesis etc — „

(koniec ris: „ ad evidens rei testimonium et maioris securitatis gratia Nos Sylvester archiepus pronominatus Sigillum nostrum et nos propositus decanus et totum Capitulum predicte sacre Ecclesie Rigensis nostri quoque capituli sigillum scienter hisce litteris appendimus. Datis et

exaratis

I. (f. 1 — 6½)

Juris Culmensis emendati. Liber primus. De magistratu civili.
(Capit. I — XVI.)

(f. 7 — 31½)

Juris Culmensis emendati. Liber secundus. De officio scabinorum et Judicijs. —
(Capit. I — LXXV.)

(f. 32 — 53½)

Juris Culmensis emendati. De acquirendo rerum dominio. Liber tertius.
(Cap. I — LXII.)

(f. 54 — 79.)

Juris Culmensis emendati. Liber quartus. De re commodata vel pignorata. —
(Cap. I — LXXXIII.)

(f. 79½ — 108.)

Juris Culmensis emendati. Liber Quintus. De actionibus Criminalibus.
(Cap. I — C. — Rozdział XXI na kar. 85½ zupełnie opuszczony co robi że ilość tej księgi rozdziałów z poprzedniego Exemplarza (CI) niezgodna.) fo 109. biała.

II.

II. (f. 109 – 155.) (poczatek:

Jus Livonicum feudale

prout in prima terrarum Livoniæ expugnatione barbaroque gentis subactione per Episcopum et alios equestris ordinis viros, qui Comites ipsi longinquæ peregrinationis, commilitones et laborum bellicorum socij necnon præclara ex hostibus reportata victoria participes fuerunt, conceptum et unanimi consensu et approbatione acceptatum et promulgatum, et ex illis usque primordijs in Archiep. Rigensis Episcopi Serbat: Oesel et Wicke, et per omnem pene terram Livoniæ aliquot seculorum tractu constanter est observatum. Donec a subsequentibus Archiep. et sacrorum antistitibus cæteris nonnulla primum ex nobilitate familiæ feudi simultanei sive ut nominant coniunctæ manus privilegium in quibuscunque suis bonis quæ et tunc haberent, et in posterum acquisituræ essent et successu temporum tam ipsi quam universi sublato discrimine nobiles prædictarum Diœcesium vasalli feudi fœminei beneficium, quod gratiam

(na bj stronie pod textem rzhs Baudtkiego winc° nastepuje rdwa: „ De wooe Ms. loquitur annu Liefländische Chronik p. 43. et Gerhard Oelrich Dat Rigische Recht etc Bremen 1773. in præfatione. ")

exaratis in arce Ecclesie nostre Doneborgensis die S. Dorothee virginis Anno Christi. 1457. presentes fuerunt Rever. et honesti spirituales viri et Domini Theodoricus Nagel, prepositus Johannes Treppe Decanus predicte nostre Ecclesie et honesti strenui et idonei viri Dominus Conradus Uxkel eques auratus et Nicolaus Uxkel vasalli Ecclesie Oseliensis Otto a Dalen et Theodoricus a Thirenhausen vasalli Ecclesie Derpatensis Dominus andreas Peper Decanus Ecclesie Bekem. Officialis nostre et Cancellarius et martinus Unge scriba nostre et fide digni homines alii quam plurimi." —)

(wtym teh zwanym prawie Karki jest artykułów dwanaście.) —

(f. 152/2 — 155/5.)

Resolutio universalis Dominorum atque Statuum terrarum Livonie unanimi consensu approbata

Resolutio de reddendis frugtibus Rusticis Anno 1509. die S. Joh. Baptiste edita et promulgata.

(skada się ta rezolucya z jedynastu artykułów. — przy końcu ostatniej karty zdaje się przepisywacz rzeczy jak cała czyli pisana położył: M. G. 1590. 12 maij. —)

(w katalogu Skarg.) (II c. 12.) (na grzbiecie pismem)

" Prawo Chełmińskie po polsku. MS. wieku 17go 4o na papierze. Exemplarz porównaj Skamarenie Kuszewicza drukowane. " —

Prawo Chełmińskie.

(Rękopis papierowy z końca XVII. w. stronnic 1 — 196.) 4o ff.

Pismo czytelne ale odpis tak bardzo zpomięszczany a przy końcu zwłaszcza od str. 150 zpruchnienia uszkodzony. Oprawa w okładki papierowe prosta.

Jestto tłomaczenie poprzedniego Jus Culmense zrania na polski język przez Pawła Kuszewicza jak się zdaje, dla niedokładności niecenione wyszło zdruku po pierwszy raz.

Ob. wiadomo: Hist. Ad. i Rand. Jur. Culmense.

Bliższe

Bliższe Oznaczenie tego co zawiera niniejszy Rękopis.

(str. 1 — 11.)

Prawa Chełmińskiego. Xięgi 1wsze
(składa się z Rozdziałów I — XVIII. każdy z napisem — jak właściwie znaczą że Rozd: IX i X/ w tym przekładzie dodane w poprzednich dwu Tłumaczeniach MSS. nie istnieją stąd ilość wszystkich Rozdziałów większa. (Ob. Jus culmense wyd. Bandtkie roku 1814. na str. 69 : 70. 72.) (pod rozd. XII. : XIV.)

(str. 12 — 61.)

Prawa chełmieńskiego. Xięgi wtóre
(Rozd. I — LXXX. (pod Rozd. VI dod:) tudzież Rozd: XX. XXI — (pod Rozd. XXIV.) Rozd: XXX — (pod Rozd. XLIV.) (pod Roz: XLV.) (pod Rozd: L.) (pod Rozd: LIX.) Rozdz: LXVIII. — (pod Rozd: LXVIII.) (pod Rozd: LXIX.) Rozdz: LXXIX. — to dodane. (Ob. Jus culmense ubi supra na str. 79. 88. 89. 90. 93. 99. 100. 101. 104. 111. 112. 113. 114. 120 i 122.) —

(str. 62 — 110.)

Prawa Chełmieńskiego. Xięgi Trzecie
(Rozdziałów I — LXXVIII — (do Rozd: XI.) (do Rozd. XIII.) Rozd: XII. — XXIV. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. — tudzież XLVI. XLVII. L. LIV. LV. LVIII. LXI. LXII. LXIII. — (do Rozd. LXIV.) Rozd: LXIX. LXXV. dodane. — (porów: Jus culmense ubi supra na stronicach: 124. 130. 131. 138. 139. 147. 153. 155. 158. 161. 162. 163. 164 i 167.) — (wariant pisz. ręk. Frey w Rozd. II) tudzież w Rozd. LXIII.)

(str. 111.

(w katalogu Bazyliańskim tytuł.)

II. k. 4. (bez tytułu)

Spis Rękopisów biblioteki Wilanowskiej

(Kart 31. in folio.)

Oprawa tego Rękopisu współczesna. in folio. Kart 1–31. pisany jedną ręką najpóźniej około r. 1834. —

Spis cały podzielony na dwa główne oddziały:

I oddział (f. 1–$\frac{8}{2}$) obejmuje Rękopisma na pargaminie które są różnego formatu z dołączonemi papierowemi, najwięcej księgami do modlenia Pawła III i pacierzami N. I–XX.

II oddział (f. 9–31.) zawiera:

— Rękopisma na papierze fo (f. 9) N. 1–157. —

— Rękopisma takież — 4o (f. $\frac{20}{2}$) N. 158–226. —

— Rękopisma takież — 8vo (f. 26) N. 227–230. —

— Dzieła Han. Hr. potockiego, korrespondencye rożnemi rękami — familijne i inne listy (f. $\frac{26}{2}$) N. 231–272. —

— Dzieła i korrespondencye Ignacego i Alexandra Potockich etc (f. $\frac{29}{2}$–$\frac{31}{2}$) No 273–295. —

Spis ten jakkolwiek zwięzły
daje jednakże bardzo dokładne
wyobrażenie o całym Zbiorze
rękopisów biblioteki Wilanow-
skiej — wogólności obejmuje naj-
więcej materyałów do dziejów now-
szych ostatnich dwóch Kulcziów
bytu polskiego — a między temi pa-
piery, pisma i listy po sobie-
skim, Szczuckim, Denhofach,
Czartoryjskich Lubomirskim i po-
tockim — nadto Zbiory listów
oryginalnych królów i znacz-
niejszych wiele innych znakomitych osób
w polszcze — Zbiór metryk litew-
skich od najpierwszych lat do r.
1759 razem koniów rękopiśmie
wynoszący (N. 15-30) Zbiór dya-
ryuszów sejmowych i innych zró-
żnych aktów — pisma urzędowe,
projekta itd tyczące się Xstwa War-
szawskiego od r. 1806 — 1813. —
Także do królestwa sięgające
się od r. 1814 — 1821. — akta te-
raźnie i sejmowe zróżnych lat
a mianowicie z 1822 — 1831. itd.
w szczególności zasługują na wska-
zanie:

a pierwsze VII Ksiąg Długosza
Kroniki pismem bardzo dawnem
(N. 1.)

b Chronica Martini poloni

ex

ex anno 1462. zwiało do dokumentów jak: Jakuba Baldensee. Hodeporicon. Jakuba de Vibriano: Historia Hierosolimitana — Chronicon Boguphali — Dlugosiana Continuatio — anonymi Gnesnensis Chronica — (N. 2.)

c Joniciana. Tom 1. obejmujący lata 1536 — 1538 — Stan. Gorskie° autograf — (N. 3.)

d Statuta mazowieckie z Delectami — r. 1539. MS — (N. 4.)

e Orzelskiego historia Justaregii odr. 1572 — 1577. (N. 5.)

f Oryginał uniwersałów sejmowych do lat 1788 — 1792. 3. Volum. (N. 100.)

g Katalogi bibl. Krakowskiej (N. 138 i bibl. Stan. Augusta (— 139.)

h De rege eligendo — 1572 (Rozprawa Jakuba Górskiego) (N. 158)

i Dziennik podróży i pamiętniki Kard. Henryka Cajetano Leg. Apost° do Polski po wstąpieniu pisane przez Sekret. Jego — Muzantego r. 1598. — Rękop. odmiany we Włoszech i darowany Stan. potocznemu przez Jener. Hier. Dąbrowskiego — (N. 159.)

k Series abbatum Trocensium Ordinis Sancti Benedicti per Stanislaum Sczygielski 1668. MS. in 4° (N. 160.)

1

1. La villanova poemetto campestre dell'abbate Luigi Chiarini. 1819. (N. 212.)

1. Trzech kronik polskich najdawniejszych wyd. 1825; 1831 wydrukowanych. Dokończenie jako to 1) kroniki mnicha Wład. VII. dzieje nieznanawa I. — 2) wyjątki z kroniki Dithmara dzieje Bolesława I. i 3) kroniki W. XII. część 2ga przez H. Kownackiego r. 1832. —

id id

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.